

# Uppsala Domkapitels Cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet.

**Första samlingen 1806-1815.** (1806-1807)

Låssa kyrkas arkiv

*Sammandrag av Gudrun Sandén 2002.*

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

## **Upplysning. Uppsala den 21 maj 1806.**

Till upplysning meddelas att ärkebiskopen tillsammans med domkapitlet funnit att om samma numrering som konsistoriet skall användas blir det svårigheter att hitta ämnena i handlingarna. Därför har beslutats att under titel av Uppsala domkapitels cirkulärer till prästerskapet i ärkestiftet börja med ny numrering. Dessa cirkulär skall indelas i 10 års perioder och förses med alfabetiskt register vid varje årgångs slut  
Uppsala domkapitel den 21 maj 1816 J U ALMQUIST.

## **Cirkulär N:o 1, 1806**

*Ärkebiskop Jacob Lindblom önskar preliminära upplysningar från församlingarna. Uppsala den 21 maj 1806.*

Mina bröder.

Med blandade känslor har jag med förtröstan på Den Högstes bistånd mottagit det viktiga kall, som Försynens skickelse, Ert val mina bröder och Konungens nåd uppdragit åt mig.

Redan hade jag nog, då jag tidigt fick inta den akademiska lärostol, som jag med Konungens bifall och upplivad av den akademiska ungdomens allmänna kärlek och förtroende innehade och nu med livlig saknad lämnat.

Då var jag i en kraftfull ålder och hade oskadad hälsa och trädde utan farhåga in på den högre och oförsökta bana, som öppnades för mig i min fosterbygd. Nu skall jag, 20 år närmare den bräckliga åldern, lämna den och påtaga mig nya och än dyrare plikter och efterträda den man, som varit ett föredöme.

Men jag vore otacksam mot Gud, Konungen och Er, mina bröder, om jag ovilligt åtog mig detta. Jag misströstar inte, utan vet att jag med ämbetsbröderna i domkapitlet, prostarnas erfarenhet och övriga medbröder skall vårda detta kall.

Förenade genom ämbetet och känslan för vårt kall skall vi gemensamt utbreda de heliga sanningar, som är hämtade i Guds ord och giva liv åt tron samt göra henne fruktbar i allmän kärlek, villig laglydnad, medbroderligt fördrag och inbördes välgörenhet. Vi skall inte bäva och harnas vid varje ny rörelse i tankevärlden, så länge vi kan möta motsägelsen med skäl och villan med förständig godhet.

Själva brytningarna inom Vetenskapernas område, skall även om de tycks hota Religionen, bli vinst för sanningen. Den tänkande, allvarliga och kloka läraren prövar vad gott är och styrker Religionens hörnsten.

Vådan är stor men inte oöverbärlig, om vi gör den goda saken aktad och vakar över Religionens helgd och själva låter vårt ljus lysa för andra. Vi skall leda de yngre, som ännu inte har erfarenhet samt uppmuntra dem att tillväxa i Guds och Vår Herres Jesu Kristi kunskap. De skall då, bereda sin egen tillfredsställelse, sina åhörare förtroende och anspråk både på aktning och rättvis befordran.

Anledningen till dessa korta påminnelser ligger inte i något av mig känt behov, utan i ett offentligt förklarande av min plikt och att efterhöra Edra omsorger, mödor och villiga nit. Jag väntar med glad tillfredsställelse och tro att jag skall veta att värdera dem.

Då jag kommer till ett främmande stift, önskar jag all underrättelse därom, som under en sammandragen översikt kan ge mig en uppfattning av församlingarnas belägenhet. Därför anmodar jag kontraktsprosten och pastorer i kontraktet att infordra och till mig insända korta och i folio skrivna underrättelser över följande frågor:

Om församlingens innevånare med flitig kyrkogång visar sin vördnad för Gud.  
Hur barnuppfostran handhas och vem som bestrider lön samt vilken undervisning allmogen erhåller.

Vilka läroböcker utom Luthers lilla katekes och Svebilii förklaring som nyttjas vid barnaundervisningen och husförhören.

Vid vilken ålder barnen börjar och slutar skolan.

Om husförhören anställes och när på året.

Om vissa laster syns ojämnt rådande på orten och orsaken därtill.

Om kyrkan är nybyggd eller bristfällig och om flera kyrkor i ett pastorat med bekvämlighet kan sammanbyggas.

Hur stort är kyrko- och fattigkassornas utlånade och inneliggande kapital.

Om några magasin finns och hur pastor redogör för ekonomin.

Om sockenstämmoprotokollen justeras på stället eller efter hur lång tid. Justeras de på predikstolen eller i sockenstugan.

Finns krogar och näringsställen vid kyrkan. Om de hålls av kyrkobetjänt och om vederbörande håller tillsyn, så att skadlig verkan inte påverkar de allmänna sederna.

Om några kyrkor, prästgårdar eller andra till församlingen hörande hus blivit brandförsäkrade.

Om kartor och andra dokument, som bevisar prästerskapets, kyrkornas eller kyrkobetjäningens fastigheter finns, om de förvaras noggrant samt om någon tvist förekommer just nu.

Om den av Kongl Maj:t påbjudna vaccinationen anammas och hur många barn som blivit vaccinerade från denna hälsosamma inrättnings början.

Om något för mig okänt finns, behagar kontraktsprostarna upplysa.

Uppsala den 21 maj 1806. JACOB AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 2, 1806.**

*§ 1. Angående de prov och förhör, som sökande till skolsysslor åligger.*

Gustaf Adolfs skrivelse till Tromän, Akademie Kansler, Ärkebiskop, och samtliga förordnade i Kanslersgillet.

Av omsorg för undervisningsverkets befrämjande och framgång vill Vi förekomma att barnaundervisningen faller i okunniga och oskickliga lärares händer. Därför skall studerande, som vill åtaga sig barns publika eller enskilda undervisning, genomgå offentliga examina i pedagogik, didaktique och elementära vetenskaper. Ingen får anta kondition eller söka skolsyssla utan att kunna visa upp godkända vittnesbörd, utfärdade av examinator. Vid protokollen, som förs vid examina i skolorna bör noga anmärkas, hur lärarens fallenhet för undervisning är och om han visat mer eller mindre flit.

Konsistoriet i Linköping har den 23 mars i år anmält att det uppstått villrådighet om hur man skall tillämpa författningen.

Konsistorium har ansett att examen borde delas i två delar, teori och praktik. Den första skulle avse kunskap i vetenskap, språk, pedagogik och didaktique och den senare i fallenhet och undervisningsgåvorna. De föreslår en examen inför konsistorium, där den sökande till skolsyssla får bevisa sin duglighet genom muntliga föreläsningar, frågor och hur de rättat elevernas författade stilar samt hur de rätt behandlar ungdomarna.

Vi samtycker med Linköpings konsistorium i denna fråga och befäller att de övriga konsistorierna i riket rättar sig efter deras förslag.

Högkvarteret i Greifswald den 19 april 1806.

Enligt konungens beslut. CARL A WACHTMEISTER.

*§ 2. Om prövningsrätten av hospitals predikanter- och klockare änkors ansökningar om nådår.*

Till upplysning och framtida efterrättelse meddelar Gustaf Adolph i skrivelse följande:

Sedan, avlidne klockaren vid Uppsala Hospital, Johan Lundells efterlämnade änka ansökt och Ni genom resolution givit henne ett nådår med mannens klockarlön, har advokatfiskalen vid

Serafimerordens gille N C Sunnesson anført besvär, då prövningen skulle tillhört Serafimerordens gille och inte Er.

Då inget bestämt stadgande finns i dylika ärenden, har Vi funnit för gott att förklara, att nådår efter hospitalspredikanter och klockare hädanefter tillkommer Serafimerordens gille, därifrån lönerna utgå.

Högkvarteret i Greifswald den 13 maj 1806.

Enligt konungens beslut. CARL A WACHTMEISTER.

*§ 3. Kollekt till Västra Hargs kyrka under Linköpings stift.*

Då flera ömmande omständigheter föreligger har Kongl Maj:t bifallit Västra Harg församlings anhållan att få understöd till sin förfallna kyrkas nybyggnad, genom en särskild kollekt över hela riket. Konsistoriet anmodar pastorerna att efter föregående pålysning, låta upphämta den någon tjänlig söndag, då församlingens ledamöter förmodas vara mangrant komna till kyrkan, varefter medlen i vanlig ordning genom kontraktsprostarna insänds.

*§ 4. Om sammanskott till den genom vådeld lidande vice komministern D Lohman i Junkil.*

Genom hastig vådeld den 14 april har vice komministern D Lohman förlorat en ladugårdsbyggnad, som han arrenderat av ryttmästare von Troil, vilken han är skyldig att bygga upp igen, 2 hästar, 4 boskaps kreatur, 11 får och andra kreatur, som han ropat in på auktion och ännu inte betalt. Dessutom förlorade han åtskillig lös egendom och 10 lass hårdvallshö, det enda han till sina kreaturs framfödande ägde. Han har anhållit att konsistoriet ville rekommendera honom till något understöd hos stiftets prästerskap.

I anledning härav har konsistoriet, som vid flerfaldiga tillfällen med nöje erfarit prästerskapets välgörande tänkesätt mot lidande bröder, ansett alla uppmuntringar överflödiga och får endast tillägga att komminister Lohman i anseende till sin ringa lön, många barn och stora hushåll är i högsta behov av hjälp. Han har genom sitt städse välförhållande gjort sig värdig sina medbröders aktning. Konsistoriet anmodar kontraktsprostarna att vid utsändande av detta cirkulär låta en lista följa med, där gåvorna antecknas och skyndsamt insänds till notarien vid konsistoriet.

*§ 5. Förbud mot predikande av sådana som inte är försedda med Venia concionandi.*

Konsistorium har erfarit, att studerande som inte ägt behörigt tillstånd att predika, ändå gjort det på ett och annat ställe i stiftet. Sådant strider mot Kyrkoordningen och ärkebiskopen har funnit sig föranlåten att förbjuda det. Ingen som inte äger behörigt Veniam Concionandi tillåts predika i annan församling, än den där venian är utgiven.

*§ 6. Subskriptioner på böcker.*

Häradsprostarna anmodas kringända subskriptionslistor på följande böcker i sina kontrakt och insända den till vice notarien.

1:o Magister G Löhrs översättning av pastor Sturms predikningar för barn av mognare ålder.

2:o Doktor E Z Munk av Rosenskölds avhandling om doktor Galls System. Gall har genom sin nya teori om människohuvudets byggnad vunnit förtjänt uppmärksamhet hos allmänheten.

Hans upptäckter kan ha ett viktigt inflytande på människans moraliska bildning. För att befrämja en närmare kännedom om denna nya kunskapsgrän, bör pastorerna visa subskriptionslistan även för de ståndspersoner som bo i deras församlingar.

*§ 7. Räkning för sistlidet år 1805 över fond för nödlidande präster.*

Var härmed meddelad.

*§ 8. Änkehjälpen för år 1805.*

Hur änkehjälpen blivit utdelad kan inhämtas av förteckning och redovisning.

*§ 9. Kungörelse.*

Då konsistorium suspenderat nådårspredikanten vid Fasta sacellanie Johan Kempe på ett halvt års tid, anmodas att inte låta honom befatta sig med någon prästerlig förrättning under denna tid.

Uppsala Domkapitel den 16 juni 1806. JACOB AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 3, 1806.**

*§ 1. Om tacksägelse över Kongl Maj:ts lyckliga återkomst till Sverige och bön under påstående krigsoroligheter.*

Sedan Vi nu lyckligen återkommit till Sverige har Vi funnit för gott att förordna inte bara att allmän tacksägelse härför, bör uppläsas från predikstolarna, utan också den förut påbjudna krigsbönen må förändras. Vi sänder eder tryckta exemplar av den berörda tacksägelsen och bönen att utdelas i kyrkorna i Uppsala stift och att skyndsamt uppläsas.

Bäckaskog den 21 september 1806. GUSTAF ADOLPH

Till underdånig lydnad av Kongl Maj:ts med dagens post hitkomna skrivelse, sänds ett exemplar till varje kyrka. Tacksägelsebönen må uppläsas första söndagen efter framkomsten strax efter bönen för Höga Överheten. Den senare bönen byts ut mot den nu använda krigsbönen tills annat blir förordnat. Kontraktsprestarna anmodas att skyndsamt kringvända detta cirkulär med klockarposten.

*§ 2. Disposition av vaccinations kollekterna.*

De kollekter inom stiftet, som influtit till främjandet av vaccinationer, skall insättas till Vårt Kollegii Medici disposition i ränteriet. Medlen skall användas inom det län, som det är insamlat. Varje församling skall redovisa och beloppet införas i Inrikes Tidningar.

Högkvarteret i Greifswald den 5 juli 1806. MAURITZ KLINGSPOR.

Kontraktsprestarna uppmanas att insända de kollekter, som blivit insamlade för vaccinationens främjande, på särskilt reversal, där inga andra medel får uppföras. Är prosteriet beläget i två län redovisas på samma sätt som med lasaretsmedlen. Då skall två reversal insändas.

*§ 3. Kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för år 1806.*

Till varje moderkyrka i stiftet sänds ett exemplar av Kongl Maj:ts och Rikets Krigs Kollegii kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner och soldater för innevarande år 1806, given i Stockholm den 3 juni 1806. Denna kungörelse läses upp först i moderkyrkan och sedan i annexen där sådana finns och förvaras sedan i moderkyrkan.

*§ 4. Om änkehjälps uppbörden för år 1806.*

De senast satta markegångspriser på spannmål visar att i Uppsala län kostar 1 tunna råg 4 riksdaler och 32 skilling. Följer lista på spannmålspriserna i samtliga län som tillhör stiftet. Medelpriset i landet är 4 riksdaler, 36 skilling 9 runstycken för 1 tunna råg. 3 riksdaler, 26 skilling och 10  $\frac{2}{7}$  runstycken för 1 tunna korn. Härmed får konsistoriet tillkännagiva att änkehjälpen detta år kommer att utgöras på följande sätt:

Änkor efter första klassens pastorer får 8 riksdaler 15 skillingar 8 runstycken. Följer uppräknings av titlar i fallande skala och där brukspredikanter änkor endast får 1 riksdaler 26 skilling 11 runstycken. Änka efter skolmästare, som kan anses njuta lön av boställe får endast 1 riksdaler, 2 skillingar.

Häradsprostarna skall i deras kontrakt sända runt listor, där all personer och kyrkor, som har rätt till änkehjälp antecknas och där summan skall vara uträknad efter ovanstående. Noggranna

berättelser om några och vilka förändringar som hänt med de personer som fått änkehjälp 1805 förväntas.

De kollekter som är till Ecclesiastikverket i Lappmarken, Konsistoriets amanuens och medellösa studerande skall vara inkomna före novembers månads slut.  
Uppsala Domkapitel den 4 oktober 1806. JACOB LINDBLOM.

### **Cirkulär N:o 4, 1806.**

#### *§ 1. Om kyrkors assecurerande*

Med anledning av inträffade olyckshändelser och det stora lidande och förlust, som uppstår om eldsvåda utbryter i kyrkorna och dessa inte är försäkrade, vill Vi uppmana Eder att med tjänliga föreställningar om nyttan av sådan försäkring genom prästerskapet uppmuntra församlingarna att låta försäkra sina kyrkor i Allmänna Brandförsäkrings Inrättningen i Stockholm. Varigenom vid inträffad olyckshändelse, hjälp och ersättning till återuppbyggnad med säkerhet kan påräknas.

Högkvarteret i Greifswald den 27 maj 1806. MAURITZ KLINGSPOR.

Att Ärkestiftets Prästerskap söker främja Konungens åsyftande välgörande ändamål vill Vi även i detta ärende uppmana att följa Hans råd. Här följer summarisk upplysning.

#### Direktionens av Allmänna Brandförsäkringsfonden underrättelse om villkoren, till vinnande av Försäkring för brandskada på hus och byggnader.

Att många i landsorterna är okunniga om denna inrättning har vi förstått efter de ofta skedda förfrågningarna om grunderna för villkoren. Vi vill meddela följande:

För att direktionen skall kunna bedöma värdet av den byggnad man önskar försäkra, måste ägaren uppge värdering efter särskilt formulär, som befallningshavarna i länet tillhandahåller. Dessa värderingar görs i städerna av två magistratspersoner med hjälp av en murarmästare och en byggmästare. På landet görs värderingen tillsammans med häradshövdingen eller kronofogden på orten och två nämndemän. Värderingen insänds till direktionen, som fastställer värdet och avgiften. Den beräknas för stenhus till  $\frac{1}{2}$  %, för korsvirkeshus till  $\frac{3}{4}$  % och för trähus 1 % årligen. Avgiften kan bli något högre om husets läge och beskaffenhet anses vådligare. Avgiften betalas lika de tre första åren och minskas sedan för att efter 12 år upphöra. Erläggs avgifterna för de 12 åren genast erhålls 18 % rabatt.

Om hus som brunnit uppförts till samma standard, som det var innan branden, fortsätter försäkringen som tidigare. Byggs huset kostsammare erläggs avgift för skillnaden för det nyuppförda och det brända. Varje försäkrad får en tryckt underrättelse om villkoren  
Stockholm den 5 augusti 1806. EDELCRANTZ, LEYONMARK, ÖVERMARK

Brandförsäkring för kyrka som blivit värderad till 10.000 riksdaler blir 412 riksdaler för alla 12 åren. 338 Riksdaler om summan betalas på en gång. Konsistoriet föreslår att man kan försäkra kyrkorna till hälften eller trefjärdedelar om man inte anser sig kunna betala avgiften för fulla värdet

#### *§ 2. Om förtecknings avgivande på timade dödsfall i adliga, präst- och borgarhus*

Prästeståndet har vid senaste riksdag ansökt om en förklaring av de författningar som tid efter annan blivit meddelade angående tiden och sättet till förteckningarnas uppgivande på skedda dödsfall inom adeln, präst- och borgarhus.

Hädanefters skall förteckningar på avlidna personer av riddarskapet och adeln samt prästeståndet på landet endast uppgivas en gång om året nämligen vid vintertinget. Det åligger dock prästerna att till varje häradsting sända häradshövdingarna en lista på inom socknen avlidna. Det gäller alla personer. Prästerna skall årligen infordra förteckningar på födda, gifta och avlidna av adeln och insända till riddarhusdirektionen.

I städerna skall gälla vad som är förordnat, nämligen att prästerna insänder varje halvår lista på avlidna personer inom deras församlingar, till magistraten.

På prästerskapets fråga om ståndspersoners sterbhus skall betala avgift till justitiestatens avlöning, gäller att ståndspersoner i städerna, som inte tillhör adeln är befriade. Även ståndspersoners sterbhus på landet är befriade och då behövs ingen förteckning över avlidna. Det kan inte vara någon svårighet för prästerna i städerna att urskilja vilka personer som tillhör ståndspersoners klassen utom adeln, i synnerhet som bevillningsförordningarna kan tjäna som rättesnöre.

Högkvarteret i Greifswald den 11 juli 1806. MAURITZ KLINGSPOR.

Med iakttagande av vad Kongl Brevet stadgar har kontraktsprostarna ansvar för att avgiva fullständiga uppsatser för födda, vigda och döda i adliga hus. De insänds till Konsistorie Notarius.

*§ 3. Om sättet av prästtестers utfärdande till kompani och regementsmöten för manskapet vid Kongl Upplands Infanteriregemente.*

Chefsämbetet vid Upplands regemente har anmält att stor oreda uppstått, därför att prästerskapet utfärdar ofullständiga betyg för avgående manskap från kompani och regementsmöten. De saknar upplysningar, så att det åsyftade ändamålet inte kan vinnas. Därför skall i framtiden formulär användas, så att man uppnår likhet och fullständighet.

Om insändandet till konsistoriet av husesynsinstrument för ecclesiastika boställen.

I domkapitlets arkiv saknas flera husesynsinstrument, trots att det är innehavarens skyldighet att insända vidimerad avskrift av senaste av- och tillträdes instrumentet för deras boställen.

Denna påminnelse gäller alla dem som vet med sig att de resterar i sin skyldighet. I fortsättningen förväntar sig konsistoriet att de som tillträder sina boställen innan årets slut då syn blivit hållen insändas till konsistoriet.

*§ 4. Om vaccinations avbördens ovillkorliga utgörande likmätigt Kongl Brevet av den 3 april 1804.*

Vid genomgång av konsistoriets räkningar har vi funnit att några församlingar inte hörsammat påbudet om en kollekt för vaccinationens främjande och inte heller sänt in några medel. Denna kollekt skall årligen upptagas även om församlingarna gjort frivilliga sammanskott.

*§ 5. Till avsättning anmäld bok.*

Homerus comparans, five Similitudiens ex Iliade et Odyssea, in usum Studiosae Juventutis nec non cultioris litteraturae amantium. Hernof. 1806 20 ¼ ark 8:vo.

Detta arbete, författat och på egen bekostnad utgivet av Collega Scholae och Rektor Cantus Magister G Backman, är enligt kändares omdöme av utmärkt värde både till ämnets fullständighet, avhandlingssätt och stil. Den förtjänar den lärdare allmänhetens uppmärksamhet och välvilja. Konsistoriet anmodar kontraktsprostarna att utfärda subskriptionslistor, vilka sänds till magister J U Almquist. Priset är 32 skilling riksgäld, som erläggs när exemplaret kommer.

*§ 7. Om prenumeration på nästa års Stifts Tidningar.*

Detta ärende anmodas kontraktsprostarna i vanlig ordning ombesörja och sända listor på prenumeranterna och betalningen. Priset är 16 skilling banco för året.

Uppsala domkapitel den 29 oktober 1806. JACOB AX LINDBLOM

*Formulär för betyg till soldater vid Upplands regemente, Riseberga socken.*

Jan Frisk, född 1780 i Täby, gift 1801, redig i innanläsning, väl utanläsning, har något begrepp, flitig vid förhör och kyrkogång, ordentlig nattvardsgång. Vid anmärkningar: För ett anständigt leverne.

Per Ruus, född 1779 i Ruddby, ogift, läser krent, utantill oredigt, har svaga begrepp, går sällan till förhör och kyrkogång, inte tagit nattvarden på ett år. Vi anmärkningar: Super och inställer sig inte vid kallelse.

### **Cirkulär N:o 5. 1806**

*§ 1. Om redovisning och ofelbar verkställighet av enskilda stiftelser ad pios usus (för fromma ändamål).*

Vi har funnit det nyttigt och nödvändigt att förordna, att den föreskrivna redovisningsskyldigheten för stiftelsemedel, som ligger under Er vård till förmån för akademier, gymnasier, trivial- och katedralskolor, verkställs. Ni skall infordra uppgifter hur dispositionerna handhas och varje år sända redogörelse till befallningshavaren, som för vidare till kammarrätten, där revision utförs.

Vad gäller andra fromma stiftelser, där allmän vård över fattiganstalter åligger Er, skall Ni infordra upplysningar om att testators vilja blir uppfylld och efterlevd. Skulle det visa sig att något blivit försummat, som Ni inte kan rätta, skall Ni vända Er till befallningshavaren eller domaren.

Konungens eget beslut. MAURITZ KLINGSPOR.

Kontraktspostarna anmodas att insända alla upplysningar om räkenskaper över gymnasie-, katedral- och trivialskolemedel med upplysning om enskilda stipendier, vilka till förmån för dessa läroverk är gjorda till domkapitlet, så att de efter den Höga Befallningen kan hålla behörig tillsyn.

*§ 2. Om nödiga betyg över änkehjälp innehavares och sökandes villkor.*

Konsistorium har funnit nödvändigt att begära prästerskapets intyg om de till änkehjälp berättigade personers tillstånd och förhållande. För att rätt kunna avgöra deras behov, skall intygen vara samvetsgrant avfattade och ta hänsyn till övriga utvägar till bärgning, t ex anförvantes omvårdnad.

Prästerna i församlingarna skall skyndsamt insamla och översända uppgifterna till Konsistorie Notarius. Endast en person redovisas på varje papper och ingen änkehjälp kan utdelas förrän alla upplysningar finns att tillgå.

*§ 3. Införväntade medel och räkenskaper vid nästa års början.*

1:o. De vanliga senare halvårs kollekterna och betalningen för cirkulären, som kostar varje kyrka 13 skilling 3 runstycken.

2:o. Räkningar över gymnasie- och skolkassor som föreskrivet är, författade med dubletter och vidimerad avskrift av verifikationerna.

Uppsala domkapitel den 10 december 1806. JACOB AX LINDBLÖM.

14 sidor namn på personer som fått änkehjälp för år 1806.

*Räkning över änkehjälpens uppbörden av Uppsala stift för år 1806.*

Redovisas vad varje kontrakt fått att dela ut. Sammanlagt 1.396 riksdaler 44 skilling 4 runstycken. Kvar sedan förra året 6 riksdaler 15 skillingar 11 runstycken.

Redovisas kronotonden efter markegångspris i Stockholms län, tillsammans 1.844 riksdaler 44 skillingar 3 runstycken.

2 % beviljat till arvode för notarien.

Mot uppvisade kvittenser utbetalade 1789 riksdaler 16 skilling.

Återstoden 12 riksdaler, anslogs till Dok Domeys svagsinta dotter.  
Saldo till nästa år 6 riksdaler 33 skilling 2 runstycken.  
Undertecknat BRYN. HESSELGREN.

Redovisas inkomster, som består av utlåning mot revers och lånebanco sedel.  
Utgifter. 1 % till revisorernas arvode. Prästmännens Simlins, Engman och Högbergs gratial.  
Högbergs vidare behov och Engmans begravningskostnad. Summa debet och credit 1319 riksdaler 32 skilling 3 runstycken.

---

## **Cirkulär N:o 1, 1807.**

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

*§ 1. Om bönedagarna för innevarande år.*

Från Kongl Maj:t har denna dag kommit plakat om fyra allmänna tack- faste- bot och böndagar.

Konsistoriet har det säkra förtroendet att stiftets präster, enligt sin ämbetsplikt, främjar konungens höga kristliga ändamål. I almanackorna är infört att första och fjärde böndagarna skall infalla på lördagarna den 7 mars och 17 oktober. Enligt kungens plakat är de flyttade till söndagarna den 8 mars och 18 oktober, vilket prästerna skall underrätta sina åhörare genom särskild pålysning.

*§ 2. Till underdånigt iakttagande vid utfärdande av prästbevis.*

Volontären Björkman har i sitt permissions pass satt ett o framför ordet gift. En dylik förfalskning kan leda till att personen på nytt kan begära lysning och ingå nytt äktenskap. För att öka svårigheterna att förfalska prästbevis skall i fortsättningen stå icke gift och om personen är gift anges med vem han eller hon ingått äktenskap.

Malmö den 7 januari 1807. Konungens eget beslut. CARL A WACHTMEISTER.

*§ 3. Till verksam vård över barnuppfostran och undervisningen.*

I detta högst viktiga ämne har konungen sänt konsistoriet följande brev, vars visa och välgörande föreskrifter det åligger prästerskapet att på det allvarligaste efterkomma:

Vi har erfarit att spädnare barn av sina föräldrar inte fått den omvårdnad som de borde, utan blivit drivna från hus och hem och blivit tvungna att söka utvägar för sitt uppehälle, som inte alltid varit lovliga.

På grund av sitt kringströvande och ostadiga liv har de föga eller ingen kunskap om salighetsläran.

Därför befaller Vi Eder att antyda för prästerskapet i Ert stift, att de skall ha noga uppsyn över barn i spädnare ålder, som inte fått undervisning i salighetsläran, så att de inte tvingas flytta från sina föräldrar eller lämnas utan vård och tillsyn. Skulle föräldrarna trots påpekande från prästerna inte ta rättelse, skall de genom kronobetjäningen och lagen bli rättade. De, som genom fattigdom eller annan iråkad olycklig belägenhet är oförmögna att försörja sina barn, skall få hjälp antingen av anhöriga eller socknen.

Stockholms slott den 4 december 1806. CARL WACHTMEISTER.

*§ 4. Om kyrkvaktmästarnas klädsel, i deras tjänstgöring.*

Kungl Maj:t har förordnat att svenska infanteriarméns kappor i fortsättningen skall göras av grått kläde med blå kragar och uppslag. Om dessa kappor används av kyrkobetjäningen skall kragar och uppslag göras svarta.

Stockholm den 13 december 1806 M ROSENBLAD.

*§ 5. Skrifter till inköp, efter rekvisition i vanlig ordning.*

1:o Kongl Maj:ts instruktion för en seminarie inrättning vid akademien i Uppsala. Utgiven Bäckaskog den 10 oktober 1806. Säljes för 4 skilling.



2:o Med förord av konsistorium i Västerås har prosten i Ekeby och Rinna i Östergötland And. Ekmark författat ett teologiskt arbete kallat: Summa doktrinae christianae, comprehendens responsa biblica, quaeslionibus ad religionem pertinentibus accommodata. För att utröna om denna bok utan förlust för auktor och förläggare kan tryckas begärs subskription därpå till en början för 8 skilling exemplaret. Medföljande tryck visar prov på stilarna.

3:o Realregister över alla från 1729 till nu utgivna inom Linköpings stift cirkulärer och ämbetsbrev m m och Doktor Wilskmans s k Ecclesiastique verk. Med oförtruten flerårig möda och forskning utarbetat av prosten Joh Schenmark. Då vi fått möjlighet att närmare se detta arbete anser Vi det intressant även utom Linköpings stift. Vi sänder provark och anmodar kontraktsprostarna att utsända subskriptionslistor helst före februari, så att utdelningen kan ske så fort det blivit öppet vatten. Boken trycks på gott papper och kommer ej att kosta över 2 skilling.

4:o Försök till besvarande av Örebro Läns Kongl Hushållningssällskaps prisfråga: Om plan för någon socken i Örebro län till förenande av arbetshus och barnhus med socknens fattighus m m . Författad av G A af Sillén på Kongl Hushållningssällskapet begäran. Häftade exemplar kostar 6 skilling.

Uppsala Domkapitlet den 20 januari 1806 JACOB AX LINDBLOM.

Anteckningar av de ämnen, som förekommit i sistlidne års cirkulärer N:o 1-5.

### **Cirkulär N:o 2, 1807.**

*§ 1. Om förböners anställande, i anledning av Hennes Kongl. Maj:ts Drottningens med livsfrukt välsignade tillstånd.*

Då Vår högt älskade gemål, Drottningen, till Vår synnerliga glädje befinner sig i ett med livsfrukt välsignat tillstånd, har Vi funnit gott att förordna att allmänna förböner i alla kyrkor för hennes lyckliga nedkomst läses. Samma bön som sist.

Malmö den 28 januari 1807. GUSTAF ADOLPH.

Det åligger prästerna att fullgöra denna glada plikt, så att efter första högmässogudstjänst och till dess förlossningen blir kungjord, bönen läses direkt efter bönen för vår nådiga överhet, enligt böneformulär som meddelats i cirkulär N:o 268.

Uppsala domkapitel den 5 februari 1807. JACOB AX LINDBLOM.

### **Cirkulär N:o 3, 1807.**

*Om tacksägelses anställande i anledning av Svenska Truppernas den 1, 2 och 3 april vunna fördelar, under fiendens fördrivande från Stralsund och ur konungens tyska stater.*

Av medföljande tryckta berättelse kan Ni inhämta att fienden blivit fördriven från Stralsund och ur Våra tyska stater. Samt vilka fördelar de vunnit den 1, 2 och 3 april.

Övertygad att Våra trogna undersåtar deltar i glädjen häröver anbefaller vi allmän tacksägelse i samtliga stiftets kyrkor enligt bifogade formulär, så snart prästerna hinner få det. Malmö den 8 april 1807. GUSTAF ADOLPH.

Det åligger prästerna att verkställa denna glada undersåtliga plikt. Efter avslutad tjänst skall berättelsen uppläsas från predikstolen och predikanten uppmana menigheten till vördnadsfull andakt, att hembära Gud lov och pris. Tacksägelsen enligt formuläret uppläses och sedan sjunges psalmen N:o 305: Nu tackar Gud allt folk. Med snaraste klockarpost skall formuläret sändas, så att tacksägelsen kan framföras så fort som möjligt.

Uppsala domkapitel den 21 april 1807. JACOB AX LINDBLOM.

## **Cirkulär N:o 4, 1807.**

### *§ 1. Till Herrar inspektorers scholarum i Ärkestiftet om undervisningsverkens tillstånd.*

Även om jag efter att ha läst insända examens handlingar, som givit mig en behaglig övertygelse, vill jag som mitt ansvar för uppfostringsverken i stiftet kräver, medverka till någon uppmuntran, jämkning och förbättring. Därför ber jag om en fullständig ämbetsberättelse.

1:o. Skolans uppdelning i klasser, docenternas tjänst, vilka läroböcker används, timplan för undervisningen och elevernas antal.

2:o Vari består fonderna för docenternas avlöning, är de donerade av kronan eller privata, består de av kronotonde, pengar eller fastigheter och hur mycket anslås till docenterna och hur utbetalas lönen.

Får inspektor något arvode.

3:o. Finns understöd för de fattiga eleverna och premier eller fonder för de flitiga och utmärkt skickliga.

4:o. Skoldisiplinen och sederna. Påverkas de av några lokala omständigheter. Har undervisningen någon särskild inriktning t ex handel, sjöfart, fiskerier, handaslöjder m m.

5:o. Till dess examenskatalogerna upptar framstegen i varje kunskapsdel vill jag för enhetlighetens skull, att man använder bokstäver. A betecknar god, B medelmåttig och C svag kunskap. Behövs mer nyanserad gradering kan samma bokstäver i förbindelse med varandra användas, så att aa betyder mycket god, ab försvarlig, bc knappt medelmåttig. Samma tecken används i kolumnen för seder, vilken bör stå först. Skulle andra omständigheter finnas, som är viktiga för det uppväxande släktet, skall de meddelas mig, så att fäderneslandets allmänna kraft och ortens särskilda beskaffenhet avpassas och förbättras.

Jag förväntar dessa underrättelser inom tre månader.

JAC AX LINDBLOM.

### *§ 2. Om ingivande av förteckningar på dem som blivit vaccinerade.*

Konsistoriet har av de berättelser som redan inkommit om vaccinationens framgång, med nöje funnit att många av ståndets medlemmar med omtanke och egen handläggning befordrat denna för människosläktet välgörande inrättning. Då konungen med välbehag ser dem som här utmärker sig, anmodar konsistoriet att häradsprostarna varje år insänder förteckningar på antalet vaccinerade. Särskilt skall markeras om de blivit vaccinerade av någon präst eller eccleastic tjänsteman. Förteckningarna skall vara underskrivna av sockenstämman.

### *§ 3. Om sammanskott till den igenom vådeld lidande komministern Ol Moberger i Haverö*

Prosten över Västra Hälsinglands Östra Kontrakt, O P Frankenberg, har anmält att en olycklig eldsvåda under den häftiga stormen den 30 april, på kort stund ödelagt alla boningsrummen för komminister Olof Moberger i Haverö.

Förlusten är så mycket mera kännbar, då han för tre år sedan måste låna pengar till sin bosättning. Moberger har gjort sig känd för att ha ett gott förhållande till sina medbröder och konsistoriet anmodar häradsprostarna att utsända en lista till antecknande av gåvor. Medlen insamlas av vice notarien, i Bryn. Hesselgrens frånvaro.

### *§ 4. Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Försök till en Flora Oeconomica Sveciae av A J Rezius. Han har under 30 år samlat material och erfarenhet till detta verk, som skall lämna svenska allmänheten och i synnerhet lantmannen en lättfattlig och säker underrättelse om svenska växters nytta och skada i enskilda hushållningen.

2:o Andliga sånger av Sam Ödmann är ett arbete, som redan är känt av svenska allmänheten. Tredje upplagan som nu lämnat pressen kostar 8 skilling, med svenska och latinska stilar 24 skilling.

3:o Mosaiska lagen av Joh Dav Michaëlis, översatt av Anders Hedrén, kyrkoherde i Visnum. Då det är allmänt känt att religionslärare, skrifttolkare och filosofer har stor nytta av detta verk, som i översättning med bibehållen klarhet sammanfattat de många viktiga ämnena, så är konsistoriet säkert om att stiftets prästerskap begagnar sig av detta tillfälle att inhämta nyttiga upplysningar. Subskriptionslistor sänds ut.

4:o Utkast till kristna Gudalärans historia, av Nils Chr Clewberg, kyrkoherde i Tibble och Åland. Arbetet har den avsikten att avhandla den kristna gudalärans viktigaste lärosatsers uppkomst och förändringar i olika tider.

5:o Berättelse om Tysklands undervisningsverk, från dess äldsta intill närvarande tid, av C U Broocman. Författaren har med Konungens stöd och frikostiga nåd företagit en resa under åren 1804 och 1805 i Tyskland och Schweitz för att studera uppfostrans och undervisningsverken. Med konungens tillstånd och kanslersgilletts tillstyrkande har han utgivit detta arbete, dels en kort översikt av pedagogikens öden under olika tider samt dess nuvarande belägenhet på berörda orter.

Första delen har blivit tryckt och kostar 28 skilling.

6:o Ecclesiastique Samlingar, av Fr Öhrströmer, prost i Vaddö. Författaren har följt samma plan som biskop O Wallquist av honom under samma titel 1788-1795 utgivna flockar. Uppsala domkapitel den 10 juni 1807. JACOB AX LINDBLÖM.

### **Cirkulär N:o 5, 1807.**

*Tacksägelse för Hennes Kongl Maj:ts Drottningens lyckliga förlossning med en prinsessa.*  
En nyss ankommen skrivelse till konsistoriet berättar den glada nyheten att Drottningen i går klockan 2 om morgonen blivit lyckligen förlöst med en välskapt prinsessa. Hennes namn tillkännages vid dopet.

Konungens vilja är att i anledning härav medföljande tacksägelseformulär uppläses i alla kyrkor nästa söndag. Vid slutet av gudstjänsten sjunges psalmen: O Gud vi lova Dig. Tills namnet blir bekant införs hon i allmänna kyrkobönen efter prinsessan Amalia Maria Charlotta, som den nyfödda Kongl Prinsessan.

Uppsala den 23 juni 1807. JOH WINBOM, ER M FANT, E ABR ALMQUIST

### **Cirkulär N:o 6 , 1807.**

*§ 1. Om tacksägelse för Hennes Kongl Maj:ts Drottningens återvunna hälsa.*

Konsistoriet överlämnar till varje kyrka ett exemplar av den Tacksägelse och bön, som i alla församlingar över hela riket skall uppläsas i anseende till Drottningens återvunna hälsa. Tacksägelsen sker första söndagen, sedan detta cirkulär nått församlingen och läses näst efter bönen: Barmhärtige Gud. Vid nedgången från predikstolen sjunges psalmen: Nu tackar Gud allt folk.

*§ 2. Om Hennes Kongl Höghets den nyfödda Kongl Prinsessans namn.*

Konsistoriet förmodar att ärkestiftets prästerskap redan i allmänna tidningarna inhämtat att prinsessan har i dopet blivit kallad Cecilia. För att undvika missförstånd och för att nå likhet i hela stiftet erinras att hennes namn är Cecilia och intas i allmänna kyrkobönen i det Kongl Huset näst efter prinsessan Amalia Maria Charlotta.

Uppsala den 24 juli 1807. JOH WINBOM, SAM ÖDMANN, LEVIN OLBERS.

### **Cirkulär N:o 7, 1807.**

*Om tacksägelse för Hans Maj:ts Konungens lyckliga återkomst till Sverige.*

Till varje kyrka sändes ett exemplar av den tacksägelse för konungens återkomst till Sverige, att läsas första söndagen efter ankomsten, strax efter bönen för höga överheten.

Uppsala den 15 september 1807. JOH WINBOM, E M FANT, LEVIN OLBERS.

### **Cirkulär N:o 8, 1807.**

*§ 1. Om den påbjudna krigsbönens upphörande.*

Sedan Kongl Maj:t genom statssekreterare M Rosenblad givit domkapitlet tillkänna att krigsbönen nu inte skall läsas längre, är detta härmed meddelat.

*§ 2. Underhållsutdelningen av krigsmanshus medlen för år 1807.*

Utdelningen av medlen till avskedade ryttare, dragoner och soldater för innevarande år 1807 sändes till varje moderkyrka för att där uppläsas och sedan till annexen. Kungörelsen förvaras i moderkyrkan.

*§ 3. Änkehjälpsmedlen för år 1806.*

Hur änkehjälpsmedlen blivit fördelade kan prästerna se av förteckning och redovisning.

*§ 4. Om änkehjälps uppbörden för år 1807.*

Redovisas spannmåls priserna i några län. Medelpriset för en tunna råg är 5 riksdaler 46 skilling 5 5/7 runestycke. Detta ligger till grund för fördelningen. Änkehjälps: Pastorer i första klassens pastorater 10 riksdaler 18 skilling 6 runestycken. Uppräkning av de olika befattningshavarna. Komminister vid minsta klassens pastorater, lärare vid katedral- och trivialskolor, syssloman vid Gävle hospital, kapellpräster, skolmästare med lön från boställe får 1 riksdaler 14 skilling 4 runestycken.

För övrigt bör häradspräster författa och sända omkring listor på alla personer och kyrkor, som behöver änkehjälps och sända in listorna och medlen med noggranna berättelser om förändringar från förra året.

*§ 5. Räkning över fonder till nödlidande präster för år 1806, var härmed meddelad.*

*§ 6. Till avsättning anmälda böcker:*

1:o Ekonomiska annaler utgivna av Vetenskapsakademien i dubbla syften, dels att upplysa allmänheten om konungens visa anstalter till uppmuntran av jordbruk, näringar och slöjder samt sprida ljus och kunskap i alla hushålls grenar. Både ämnets vikt och den uppmärksamhet konungen fäst vid detta arbete, gör att konsistoriet lovar bidra till spridningen, som gör allt vidare förord överflödigt.

2:o Ett sammandrag av Strängnäs konsistorie tryckta cirkulär från 1748, Synodal protokoll och Stifts tidningar samt tillägg av vidrörda ämnen i alfabetisk ordning författat av prosten Seth Wallquist och doktor A J Segerstedt.

*§ 7. Förra halva årets kollekt.*

De är till ecclesiastiqueverket i Lappmarken, konsistorie amanuensen och medellösa studerande.

Uppsala den 28 september 1807. JAC AX LINDBLÖM

**Cirkulär N:o 9, 1807.**

*Brev från ärkebiskopen.*

Vid min granskning av de svar på mina frågor i cirkuläret N:o 1 av den 21 maj 1806 framkommer att stiftets präster i allmänhet med upplyst nit försöker befördra Guds ära och församlingens bästa. De uppfyller sorgfälligt sina plikter och skyldigheter. Jag betygar eder, mina bröder, min särskilda fögnad och gladaste tillfredsställelse. Men som i svaren förekommit omständigheter, som gjort att jag omprövat mitt ställningstagande eller fordra någon rättelse har jag velat komma med följande erinringar

1:o Barna undervisningen.

Jag har med synnerlig fögnad funnit att på de flesta ställen ungdomens undervisning i kristendomen sker med all nit, men jag vill dock uppmana er, mina bröder, att på de ställen där

inga riktiga skolmästare finns, tillhålla klockarna att uppfylla sina skyldigheter samt att föranstalta att särskilda skolmästare anställs och avlönas.

Jag vill anmoda er, att som sker på en del ställen, skaffa premieböcker, som vid särskilda högtider delas ut till de barn som gjort de bästa framstegen i kristendomskunskap. Förslag på lämpliga böcker är: Nya Testamentet, Sedelärande Berättelser, Den kristliga hustavlan, Ödmanns Andliga sånger. Katekeser och psalmböcker har redan ungdomarna.

### 2:o Fattigvården

Från några ställen har jag med tillfredsställelse sett hur prästerskapet med omsorg och frikostighet hjälper församlingens värnlösa och fattiga, så att de skyddas från hungersnöd och får hjälp i sina mest trängande behov. De kan annars bli olyckliga offer för svåra förseelser och begå rysansvärda brott.

Detta stärker mig i min uppfattning att en klok rådighet och ädelmodiga föredömen må uppmuntra er, att bland era åhörare göra sammanskott och överenskommelser så att de fattiga, som sakna förmåga att livnära sig får underhåll och om de kan utföra något arbete, de skall få en lämplig förtjänst och för övrigt ett behövligt understöd. Jag får erinra om noggrant efterlevande av vissa författningar, för att undvika tiggeri. Där sockenmagasiner finns borde man förmå församlingarna att anslå någon liten del till de fattiga. Där sådana inte finns, ändå under goda år försöka övertala, särskilt de förmögna att göra ett generösare sammanskott, som genom räntan kan bli ett bestående kapital, att användas för de nödlidande i framtiden. Även där sådana allmänna inrättningar finns bör varje enskild sträcka ut sin hjälpare hand till sin lidande broder.

För övrigt äger jag den glada övertygelsen att Ni, mina bröder, inte underlåter något i detta viktiga och för mänskligheten gagnande ärende, utan främjar konungens höga avsikter. Jag anmodar pastorerna att då några ändringar eller anstalter görs för de fattiga meddela domkapitlet, som vill göra allt för att uppmuntra och främja sådana inrättningars framtida bestånd.

### 3:o Kyrkobyggnad.

Vad gäller kyrkobyggnaderna och deras tillstånd har jag erfarit att de flesta är i gott och försvarligt skick. Men jag har också inhämtat att en del bör nybyggas, och andra med skäl sammanbyggas och några kan helt rivas. Om man planerar nybygge är det viktigt att inte företaga några stora reparationer, utan på allt sätt hushålla med kyrkokassorna. Är församlingarna små kan man som skett på några håll, överenskomma med angränsande församlingar om inbördes biträde vid byggnationen, både vad gäller material och arbete, den s.k gångleden.

I de församlingar, där annex- och moderkyrkorna kunna sammanbyggas, anmodas pastorerna att förmå innevånarna att ju förr dess hellre, innan kyrkorna blir förfallna, skaffa medel till en sammanbyggnad. Där annex- och moderkyrkor finns, men en av dem rymmer församlingen bör pastorerna arbeta för att en förening sker. Vid visitationer skall häradsprostarna försöka övertala församlingarna till sådana sammanslagningar. I dessa ärenden vill jag ha underrättelser.

### 4:o Kyrko- och fattigkassor.

I de flesta fall förvaltas kassorna som sig bör och medlen utlånas till anständig ränta och laga säkerhet. Men på en del ställen finns för stora belopp liggande eller utlånade till endast 3-5% , vilket är förlust för kyrkan och de fattiga. I konsistoriets föreskrifter står att räntan skall vara 6 %. De församlingar, som inte lånat ut kapitalet, skall skyndsamt göra detta och meddela mig. Några präster har inte insänt berättelser om kassornas behållning trots min föreskrift. De anmodas nu att ofördröjligen insända utdrag ur skuldboken och sist avslutade räkenskaper.

### 5:o Åskledare.

Ganska få kyrkor är brandförsäkrade. Då kyrkor ofta är utsatta för blixtnedslag och brand på grund av detta, borde de flesta kyrkor kunna bära kostnaden av att skaffa åskledare. Detta gäller särskilt nya och i gott stånd hållna kyrkor. Konsistoriet skall meddela var man för lindrigaste pris kan skaffa åskledare.

### 6:o Vaccinationen.

Jag har inhämtat att vaccinationen i synnerhet genom prästerskapets verksamma åtgärder bedrivs med god framgång. De präster som medverkat till denna uppfinnings hälsosamma fortgång, kommer att nämnas i Stifts Tidningen och jag är även sinnad att skaffa dem någon tjänlig uppmuntran från högre ort. Det var inte alla präster som uppgav antalet vaccinerade, varför jag inte känner den totala summan av vaccinerade i stiftet. Därför anmodar jag häradspräster att vid årets slut sända en lista i deras kontrakt, där prästerna antecknar alla vaccinerade från början till nu. Sådana listor skall sedan varje år insändas på dem som under året vaccinerats.

Uppsala den 30 oktober 1807. JAC AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 10, 1807.**

*§ 1. Höglovliga kanslers gillet föreskrift om antagande av läroböcker i grekiska språket.*

För att nå fortare och grundligare resultat i grekiska språkets inlärande vid skolor och gymnasier har professorn vid Kongl Akademien i Uppsala doktor Dahl, på kanslergillet anmodan, åtagit sig att utarbete en Grekisk Chrestomathie, en Grekisk Grammatica och ett lexikon för Chrestomathien. Dessa arbeten är i handskrift färdiga och under tryckning. Dessa tre läroböcker, som genom författarens erkända skicklighet och grundliga kändedom av grekiska språket, äger en avpassad uppställning och utförande, gör kanslersgillet övertygat om, att deras användande i undervisningen skall ge ofelbar nytta och förmån.

Kanslersgillet stadgar därför, att dessa tre läroböcker skall användas vid alla publika skolor och gymnasier i riket från och med nästa år. Författaren har anmält, att han för lättnad vid inköp av böckerna, trots att de trycks med den nya och vackra grekiska stilen, inte skall överstiga det för latinska och svenska böcker vanliga prenumerationspriset av 2 skilling.

Stockholm den 7 maj 1807. WACHTMEISTER, OXENSTIERN, v FERSEN,  
JACOB LINDBLOM

Till följd av kanslersgillet skrivelse anmodas inspektorer vid gymnasier och skolor inom stiftet, att tillse att dessa läroböcker blir köpta.

*§ 2. Om utdelande av prostens Retzii avhandling.*

Till domkapitlet har utdelats 250 exemplar av en avhandling kallad, Kärligt råd till var och en som det angår, vilken översättaren prosten L C Retzius, önskar blir gratis utdelade i stiftets församlingar. Då skriftens innehåll är uppbyggligt och vittnar om givarens nit för kristendomen, sänd ett exemplar till varje kyrka för att där cirkulera bland åhörarna.

*§ 3. Ansökningstiden till Enköpings rektorat.*

Då särskilda omständigheter förekommit ändras ansökningstiden för det lediga rektoratet i Enköpings skola till tid som meddelas senare av konsistoriet.

*§ 4. Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Anvisning till ett kristligt predikosätt, av Samuel Ödmann. Kostar 12 skilling banko häftad.

2:o Professor doktor Christopher Dahls Läroböcker i grekiska språket. Exemplaren som inte kan skiljas vid försäljningen kostar tillsammans 16 skilling banko.

3:o Psalmer. Ecclesiastikkommitténs den 12 juni 1796 föredragna av kommitténs ledamot professor Christopher Dahl, vilka nu utkommit från trycket och säljs för 12 skilling, 16 skilling inbunden.

§ 5. *Prenumeration på Stifts Tidningarna för nästkommande år 1808.*

Häradsprostarna uppmanas sända in prenumerationslistorna på tidningen för år 1808.

Prenumerationen kostar 16 skilling.

Uppsala den 4 november 1807. JAC AX LINDBLÖM.

### **Cirkulär N:o 11, 1807.**

§ 1. *Om vederlags spannmålen vid Hudiksvalls pastorat.*

Den 5 januari 1707 anslog Carl XII, med hänsyn till Hudiksvalls pastorats ringhet, 24 tunnor råg och 72 tunnor korn, som vederlag för pastor där. Ni har nu sänt skrivelser, där Ni anhåller att detta vederlag får finnas kvar. Jag har i underdånighet ansett detsamma, inte som en förläning för någon pastor på behaglig tid, utan för en alltid åtföljande förmån för pastoratet. Befallningshavaren är av annan åsikt.

Pastoratet är fortfarande så svagt, att endast 40 tunnor spannmål med ett markegångspris av 360 riksdalers värde kan påräknas. Enligt befallningshavarens beräkningar är utom förläningen inkomsten 914 riksdaler.

Kammarkollegiet och statskontoret anser att förläningen från början är en gunst till en person och skall av byte av regering ratificeras på nytt, men inte anses som annorlunda än förläning på behaglig tid. Förläningen kom till för att få lärda och skickliga män att söka tjänst i Hudiksvalls församling och samtidigt ha överinseendet över stadens trivialskola. Vi har inte funnit pastoratet vara så dåligt, som ni gör gällande, men heller inte på något sätt förmånligt. Vi anser att pastor av gunst och nåd får 1/3 av det tidigare vederlaget nämligen 32 tunnor spannmål. Vid nästa ledighet bör anmälan göras om dessa 32 tunnor kan dragas in eller inte, då pastoratets inkomster i framtiden blir förbättrade och överinseendet av skolan bör ingå i tjänsten utan särskild belöning. De övriga 64 tunnorna kommer i så fall att tillfalla Oss och Kronan.

Vi har i nådigt övervägande tagit, att Carl XII i brev av den 5 januari 1707 uttryckligen uttalat, att detta vederlag inte var av samma beskaffenhet som gästningsvederlag, utan tillfaller kyrkoherdarna i Hudiksvall, eftersom pastoratet är så ringa och man behöver få dit lärda män, som kan inspektera trivialskolan. Drottning Ulrika Eleonoras brev av den 24 februari 1720 försäkrar att man får behålla vederlaget.

Vi har prövat och funnit rättvist att hela beloppet skall tillfalla pastorena i Hudiksvall och Idnors församlingar.

Hälsingborg den 9 oktober 1807. Konungens höga beslut. WACHTMEISTER, S af UGGLAS.

Med underdånig tacksägelse för Kongl Maj:ts lämnade privilegier får konsistoriet kungöra att ansökningstiden till Hudiksvall och Idnors pastorat upphör efter 90 dagar, den 7 januari 1808 klockan 12 på dagen.

§ 2. *Till avsättning anmälda böcker.*

1:o En ny väl illuminerad Tabell, som föreställer de äkta och oäkta vaccinerne i deras periodiska förhållande, jämte därtill bifogade korta upplysningar.

Denna tabell har konungens förste livmedikus doktor Hedin anmält, att han vill utgiva. Kungl Kollegium Medicum har ansett att den leder till en högst nödvändig underrättelse för såväl allmänheten som vaccinatorer. Konsistoriet får för den skull och då utgivaren har förhoppning om en god avsättning, utlovat att priset skall bli det billigaste, anmoda pastorer att uppmuntra församlingarna till inköp för kyrkornas räkning och mana dem av deras åhörare, som sysslar med vaccination att köpa tabellen.

2:o Svenska Choral-Boken , av hovkapellmästaren Joh Christ Haeffner. Första häftet innehåller koralerna från N:o1 till N:o 125 och har redan tryckts. De följande 2 häftena utkommer i januari. Kongl Musikaliska Akademien intygar, att denna koralbok är bättre för läroverk och kyrkor än de tidigare använda. Pastoreorna anmodas, att där de gamla är utnötta, ersätta dem med denna utgåva.

Uppsala den 25 november 1807. JAC AX LINDBLOM

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1807.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1807*

Debet 2261 riksdaler 36 skilling 6 ½ runstycke. Credit lika. Underskrivet J U ALMQUIST.

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1807*

Inkomsterna utgörs av lån och räntor samt influtna medel vid pastoral examen och prästvigningar.

Utgifterna är gratial till enskilda präster, outhärliga klädespersedlar, inlösen vid olika hospital samt skjuts- och traktamenten. Debet och kredit 1352 riksdaler 41 skilling 41/3 runstycken.



# Uppsala Domkapitels Cirkulär till prästerskapet i ärkestiftet

**Första samlingen 1806-1815** (1808 - 1809)

Låssa kyrkas arkiv

*Sammandrag av Gudrun Sandén 2002.*

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

## **Cirkulär N:o 1, 1808**

*§ 1 Om bönedagarna för innevarande år.*

Med dagens post kom Konungens Nådiga Påbud till konsistoriet, angående de fyra allmänna böndagarna, som skall firas under året. Vi översänder nödvändiga exemplar och är försäkrade om att prästerskapet som deras skyldighet är, genast från predikstolarna låter kungöra skrivelsen och sorgfälligt iakttaga allt som med detta kristliga ändamål åsyftas.

*§ 2 Kollekt till Carls kyrka i Strängnäs stift.*

Den 7:de maj beviljade konungen, att Carls församling under Strängnäs stift, till understöd för sin stora reparation av kyrkan, skulle få uppbära en särskild kollekt över hela riket. Prästerskapet anmodas att välja en sön- eller helgdag, då mycket folk väntas till kyrkan, att efter pålysning upphämta kollekten, som efter vanligheten insänds av kontraktsprostarna.

*§ 3 Om ränta på kyrko- och fattigkassornas görande förskott.*

Konsistoriet har erfarit, att på vissa ställen kyrkokassan har lånat av fattigkassan utan att betala ränta, vilket är obilligt mot de fattigas lagliga rätt och uppmanar nu prästerna att ofördröjligen överse de räntefria förskott, som gjorts från ena kassan till den andra så att de blir lagliga.

*§ 4 Om handlingars skrivande på hela ark.*

För att undvika de olägenheter vid inbindningen, som uppstår då handlingar är skrivna på postpapper eller på halva och fjärdedels ark, har konsistoriet redan föreskrivit att alla till domkapitlet ställda skrivelser bör vara författade på hela skriv- eller konseptpapper. Då detta understundom har av vederbörande blivit försummat, påminner konsistoriet igen. Den, som förbryter sig, får finna sig i konsistoriets missnöje.

*§ 5 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Konsistoriet i Strängnäs har anmält till prenumeration en översättning av framlidne Kongl Danske Överhovpredikanten Bastholms, Andeliga taler över evangelierne.

2:o Konsistoriet i Lund har anmält till prenumeration eller subskription, vilket man önskar, en översättning av Pestalozzis´ Elementar Bücker. Om beskaffenheten av dessa översättningar och prenumerations villkoren lämnas hos avertisementer.

*§ 6 Införväntade medel och räkenskaper.*

1:o De vanliga kollekterna för halvåret samt betalning för cirkulären med 20 skilling 8 runstycken.

2:o Räkningar över gymnasie- och skolkassorna i dubblett med vidimerad avskrift av verifikationerna.

Uppsala den 22 januari 1808. JAC AX LINDBLOM

*Anteckning på de ämnen, som förekommit i 1807 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 2, 1808.**

*§ 1 Om krigsbön under nu infallna krig.*

Vi överlämnar den bön, som bör uppläsas från predikstolarna i alla rikets församlingar under nu infallna krig och samtidigt Konungs skrivelse.

Under det orättmätiga krig, då Vi utan krigsförklaring blivit angripna av kejsaren av Ryssland, ändå tryggt vilar i Den högste Gudens beskydd, har Vi beslutat att följande bön bör uppläsas i predikstolarna i alla församlingar. Vi hyser till samtliga Vårt trogna prästerskap det förtroendet, att de inte allenast utgjuter sig i böner för fäderneslandets beskydd och välgång, utan också uppmanar sina åhörare att vid alla tillfällen i sin krets verka för fäderneslandets försvar.

Gripsholms slott den 5 mars 1808. GUSTAF ADOLPH.

Konsistoriet är säker på att ingen av ärkestiftets prästerskap icke med varmaste nit försöker uppfylla Konungens vilja och befallning.

*§ 2 Kollekt till Uddevalla stads allmänna byggnader.*

Den 29 juli 1806 ödelades Uddevalla stad av en eldsvåda. Hela staden blev lagd i aska utom fyra mindre byggnader. Stadens innevånare har blivit försatta i största oförmögenhet och kan inte utan allmänt understöd återuppbygga staden. Den 12 mars beslöts, att bevilja hjälp och understöd vid Uddevalla stads broar och Publika byggnaders uppförande av sten, genom en stambok och kollekt över hela riket insamlade medel. Vi uppmanar prästerna att låta pålysa denna kollekt i alla församlingar, som inte själva har stora byggnadsprojekt eller är befriade från kollekt och upphämta kollekten en söndag då församlingens ledamöter mangrant förmodas komma till kyrkan.

Uppsala domkapitel den 11 mars 1808. JAC AX LINDBLOM.

*P S.* Linköping efterlyser komminister Hallenroths änka. Prästerna anmodas att insända berättelse om hennes vistelseort och om hon lever och är oförsörjd.

Ut supra J U ALMQUIST.

### **Cirkulär N:o 3, 1808.**

*§ 1 Om underrättelsers meddelande, i avseende på ett lantvärns inrättning.*

Den 14:de i denna månad kom Kongl Maj:ts kungörelse angående ett lantvärns inrättande. Landshövdingeämbetet är befallt att med kronobetjäningens hjälp, skyndsamt sockenvis i rullorna anteckna alla ogifta med friska lemmar försedda ynglingar mellan 18 och 25 års ålder av vad stånd de vara må, som inte redan ingått i Kongl Maj:ts och rikets tjänst.

Då detta inte kan ske utan upplysningar ur kyrkoböckerna, har landshövdingeämbetet i skrivelse denna dag begärt, att konsistoriet uppmanar prästerna att på de dagar och ställen som utsätts, biträda kronobetjäningen med alla underrättelser prästerskapet äger. Då Vi är övertygade om, att för stiftets präster inget besvär eller uppoffring är för stor, då frågan är om rikets försvar och mot den fienden, som trolöst anfallit rikets östra gräns och hotar hela landet, utan med bredvillighet lämnar de upplysningar, som är högst nödvändiga.

Häradsprostarna anmodas att med skyndsammaste klockarpost genom natt och dag detta cirkulär fortskaffa.

Uppsala den 19 mars 1808. JAC AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 4, 1808.**

*Om tacksägelses anställande, i anledning av finska arméns seger över de ryska trupperna vid Revolax i Österbotten.*

För att till Den Högste Guden frambära tacksamhetens offer för den seger Vår finska armé vunnit över de ryska trupperna vid Revolax i Österbotten, vill Vi anbefalla att söndagen efter detta brevs ankomst, Te Deum sjunges i alla kyrkor. Före denna lovsång skall från predikstolarna uppläsas så väl den tryckta berättelsen om segern som den av Oss i Nåder gillade tacksägelsen, vilka exemplar tillsänds eder.

Stockholms slott den 7 maj 1808. GUSTAF ADOLPH.

Efter Kongl Maj:ts förordnande skall efter slutad gudstjänst berättelsen om seger uppläsa från predikstolen och åhörarna ges tillfälle att hembära Guds lov och pris för den framgång, varmed en mild försyn understött Konungens rättmätiga sak och belönat rikets tappra stridsmän. Efter den tryckta tacksägelsen sjunges psalmen 305: Nu tackar Gud allt folk. Detta cirkulär bör med skyndsam klockarepost spridas så att tacksägelsen kan ske nästa sön- eller helgdag.

Uppsala domkapitel den 10 maj 1808. JAC AX LINDBLÖM.

### **Cirkulär N:o 5, 1808.**

*Om tacksägelse i anledning av finska arméns vunna fördelar över den ryska, vid Pulkila i Österbotten samt de ryska truppernas besegrande och tillfångatagande på Åland.*

Till betygande av Vår vördnad och tacksamhet mot Gud som ånyo behagat kröna Våra vapen med framgång vid Pulkila och Uleåborgs län samt på Åland, där ryska trupper blivit övervunna och tillfångatagna, har Vi velat förordna, att Te Deum sjunges i alla kyrkor nästa söndag efter ankomsten av detta brev. Den tryckta berättelsen om segern skall läsas upp. Stockholms slott den 18 maj 1808. GUSTAF ADOLPH.

Vad konungen behagat påbjuda åligger det prästerskapet att skyndsammast verkställa på samma sätt som i cirkulär N:o 4. Konsistoriet känner prästerskapets nit och kärlek till konung och fäderneslandet och väntar att de på allt sätt uppmuntrar sina åhörare att hembära till försynen de livligaste tacksägelser för de nya segrar, som givit oss genom Guds stora nåd och beskydd.

Uppsala domkapitel den 24 maj 1808. JAC AX LINDBLÖM.

### **Cirkulär N:o 6, 1808.**

*Kongl Kollegii Medici skrivelse, angående en till allmänt nyttjande av Kongl Maj:t nådigt gillad räkningssappareil.*

På Kongl Maj:ts befallning har Kollegii Medici uttalat sig om beskaffenheten och nyttan av Överintendent Kommendören i Nordstjerneorden samt En av de Aderton, Herr Edelcrantz från England hemförda räkningssappareiller till anstucken och skämd lufts renande enligt Guitons Morveau's metod.

Kungen har anbefallt Kollegium att uppgiva vilka ställen och inrättningar som skulle behöva denna apparat och kostnaden för dessa anskaffande. De anser att den är nödvändig på sjukskepp, sjukhus, arrester, allmänna arbetshus, spinnhus, kaserner samt för övrigt där många människor måste vistas. De borde också användas då epidemiska sjukdomar uppträder och tjäna till att smittan inte sprids. Då kostnaden skulle bli stor har Kollegium anmodat bergmästaren Broling i Stockholm, att göra en förändring, som förbilligar apparaten utan att ändra ändamålet. Den äger dessutom det företrädet framför den engelska att räkningssämnen alltid kan förvaras i den och således alltid vara klar för användning. Broling har erbjudit sig att leverera apparaten till ett pris av 3 riksdaler 16 skilling.

Då Konungen gillat räkningssapparaten, har han befallt Kollegium att beställa 100 stycken hos Broling, att utdelas till flottorna, sjukhusen och kasernerna. En bruksanvisning om hur den används skall sättas in i Allmänna Tidningar för allmänhetens underrättelse.

Kollegium, som av provinsialläkarnas ämbetsberättelser erfarit, att i de flesta landsorter epidemiska sjukdomar ofta uppträder och orsakar stor förödelse, har ansett som sin plikt att göra Morveau's metod känd. Därför sänds några exemplar av underrättelsen till ärkebiskopen med följande tillkännagivande.

Erfarenheten har visat, att smittsamma febrar sprids genom inandandet av anstucken luft, som är oundviklig i de rum där sjuka eller i sådana febrar döda finns. Detta märks särskilt hos allmogen där friska och sjuka vistas i samma rum och där själasörjaren ofta är närvarande

även under farliga sjukdomar. Då den sjuke skall begå nattvarden eller befordras till graven samlas mycket folk, som i flera timmar vistas i rummet där den sjuke finns eller liken av dem som dött i febern.

Vid dessa tillfällen är rökning med ovannämnda apparat av högsta nödvändighet och de blir där till största nytta. Så länge den folködande vanan att begrava lik i kyrkorna finns kvar, blir det av stor nödvändighet. När man begravt lik som dött i febrar, skall man sommartid röka med pulver N:o 1, de dagar då folk skall bevista gudstjänsten.

Man har också observerat att patienterna blivit återställda och sjukdomen hävd, då rökning företagits.

Det är på grund av sådana anledningar och med full övertygelse ärkebiskopen samt Kongl Kollegium gör sig den glada förhoppningen att detta medel skulle rädda många liv. Apparten bör handhas av skickliga personer i alla socknar och församlingar av ärkestiftet och bör därför inköpas och vid förekommande tillfällen användas. Ärkebiskopen skall till Kollegium ange det antal som behövs. Bergmästare Broling har i hopp om många beställningar gjort särskilda inrättningar i sin fabrik. En apparat med bruksanvisning kostar 3 riksdaler 16 skilling.

Stockholm den 25 april 1808 G HALLMAN, JOH L ODHELIUS, C F v SCHULZENHEIM.

Konsistoriet anmodar prästerskapet att uppmuntra till köp av denna apparat och tillkännage det antal som önskas.

### *§ 2 Om åskledare.*

I detta cirkulär finns en Underrättelse hur åskledare bör inrättas. Konsistoriet väntar sig att prästerskapet, som är känt för sitt nit att befrämja nyttiga inrättningar, medverkar till anskaffande av åskledare antingen på det sätt som här beskrivs eller på något annat billigare sätt. Konsistoriet skall med nöje mottaga underrättelser om de åskledare som pastorerna inrättas vid sina kyrkor.

### *§ 3 Brev från ärkebiskopen.*

Klockarna har skyldighet att undervisa församlingens ungdom i innanläsning och kristendom. Det är nödvändigt att de själva gjort goda framsteg i dessa stycken och även för ett dygdigt och anständigt liv. Därför har konsistoriet beslutat, att den som hädanefter söker klockare- och organisttjänst i stiftet, jämte påbjudna behöriga betyg i sång, orgelspel samt skicklighet i åderlätning och vaccination, även skall insända vittnesbörd från kontraktsprosten, att han examinerat personen i kristendom och redig innanläsning och har bevis för att han gjort sig känd för goda seder och nykterhet. Prov på den sökandes skrift skall insändas till domkapitlet.

Herrar pastorer har ansvar för att de sökande har bevisat sin skicklighet och ingen lön utbetalas förrän de betalt den anbefallda Charta Sigillata recognitionen och krigsmanshus avgiften.

Uppsala den 15 juni 1808. JAC AX LINDBLOM.

### *Bihang till Uppsala domkapitels cirkulär för 1808, N:o 6.*

Underrättelse om sättet att till mineralsura rökning använda den av Kollegium Medicum föreslagna och till allmänt nyttjande av Kongl Maj:t gillade rökningssanstalt.

1:o Sedan man avtagit det översta blecklocket, utflyttas lampan, tefatet och bleckburken, vilken senare innehåller en flaska och två paket med rökningsspulver, märkta N:o 1 och 2.

2:o Lampans mässingsskrub fränskrivas, bleckröret uttas och där insätts en 2 - 3 tum lång veke, som är gjord av 15 - 20 ändar lösspunnet bomullsgarn. Därefter fylls lampan med olja.

3:o Lampan sätts på den i botten lösa bleckskivan som med en ställskrub kan höjas och sänkas. Tefatet insätts.

4:o Paket N:o 1, som innehåller 2 ½ lod koksalt och ½ lod brunsten töms på fatet och fuktas med en matsked vatten. I det medföljande glaströret fylls på med vitriolsyra, vilken i små

portioner hålls över pulvret och alltsammans omröres med en träpinne. Paket N:o 2 innehåller 1 lod renaste salpeter. 2/3 hålls över vitriolsyran utan vatten. OBS! Vitriolsyran hanteras varsamt, så att inget kommer på händer eller kläder, då den är frätande.

5:o För att påskynda rökningen tänds lampan. Vid användande av pulver N:o 1 krävs starkare värme än vid användandet av pulver N:o 2. Regleras genom att man flyttar tefatet. Skulle rödbrun rök visa sig måste lampan flyttas längre ned.

6:o Denna rökingsanstalt kan bäras omkring i ett rum eller ombord på skepp, hängas upp i en tjänlig krok.

7:o Rökning med N:o 1 används för att rena luften, där människor vistas t ex hospital, fängelser, sjukhus m m, där skadliga dunster oupphörligen utvecklas. Rökningen kan anställas varsamt om man minskar vitriolsyran. Tar man mera av syran passar det bra i likrum, gravar, kyrkor och magasiner. Man rör hastigt om hela portionen vitriol, avlägsnar sig fort och håller rummet stängt i 7- 8 timmar.

8:o Rökning med N:o 2 salpeter passar för sjukrum. Pulvren köpes på apotek och apparaten tillverkas av bergmästare Broling i Stockholm.

#### *Underrättelse hur åskledare bör inrättas.*

Beskrivningen är ett utdrag ur Dokt Reimaris vackra avhandling vom Blitze. Den stämmer med professor Bergmans inträdestal i Kongl Svenska Vetenskapsakademi: Om möjligheten att förekomma åskans skadliga verkningar. Då den är översedd och gillad av Vetenskapsakademiens sekreterare professor Wilcke, kan den med säkerhet rekommenderas till efterföljd.

1:o För att bevara byggnader från åskslag fästes en järnstång på deras övre del.

2:o Stången klyvs i nederänden för att lättare kunna fästas. Stången skall vara högre än det högsta på byggnaden.

3:o För att undvika rostskador, kläs överdelen av järnstången med mässing.

4:o Bäst att sätta stången på skorstenen.

5:o Är byggnaden stor måste man ha flera stänger eller klä hela kroppsåsen med metall för att undvika flerdubbla åskslag.

8:o Om taket är försedd med flaggstång kan den nyttjas, om den är tillräckligt hög och spetsig. Annars tas den bort.

9:o För att bevara takets alla delar, kläs skorstenen med blyplåtar. Är taket täckt med metall behövs endast en stång. Blyplåtar kan dock smälta av stark värme, så järn eller koppar är att föredra.

10:o Avledningen följer sedan hela muren eller väggen utför. För att man skall se vart åskan tagit vägen bestryks ledningen med oljefärg, gärna med tillsats av kimrök.

15:o Avledningen kan bestå av en kedja av stål- eller mässingstråd.

18:o Avledningen nedföres den kortaste vägen till något vatten. Det får inte vara stängda brunnar eller reservoarer, då åskan kan åstadkomma en våldsamt verkan. Finns inget fritt vatten i närheten får man ansluta till marken.

19:o Är marken där byggnaden står mycket sumpig får man leda bort avledningen så långt som 10 fot. Där reses en järnstång och låter avledningen från nedersta våningen gå genom luften till stången.

21:o På kyrkor och torn kan spiran med fördel användas. Avledningen nedföres utefter den sida av tornet, som är längst från tornurets visartavla. Är kyrkan lång och försedd med väderflaggor är det rådligast att förena dem.

### **Cirkulär N:o 7, 1808.**

*Om gamla fanors och standars insändande till Stockholm.*

Kongl Maj:t har genom sina befallningshavare förordnat att gamla fanor och standar, som tillhört regementen och korpser skall insändas till Stockholm. De skall tas emot vid utredningsförrådet och efter förteckning avlämnas och förvaras i Ridderholmskyrkan. De fanor som till prydnad hänga över familjegravar är dock inte inbegripna. För att inget hinder skall ske när förordningen skall verkställas, har befallningshavaren begärt att konsistorium underrättar församlingens präster.

Uppsala den 28 juni 1808. JOH VINBON, SAM ÖDMANN, L OLBERS, ABR ALMQUIST.

### **Cirkulär N:o 8, 1808.**

*§ 1 Om Tacksägelse i anledning av finska arméns seger över den ryska vid Lappo i Wasa län.*

Kongl Maj:t har med dagens post till domkapitlet sänt cirkulär angående tacksägelse över segern vid Lappo, enligt följande:

Som Vi, till betygande av Vår erkänsla och tacksamhet till den Aldra Högste Guden, i anseende till den seger Vår finska armé den 14 i denna månad vunnit över den ryska. Segern är ärofull och viktig i anseende till fiendens överlägsenhet. Vi vill påbjuda tacksägelse i alla kyrkor söndagen efter denna befallning hinner komma, enligt formulär och där berättelsen blir uppläst.

Högkvarteret Grälsby den 28 juli 1808. Enligt konungens beslut. S af UGGLAS.

*§ 2 Kollekt till Lycke kyrka i Göteborgs stift.*

Då Konungen i ett öppet brev av den 7 maj beviljat Lycke församling inom Göteborgs stift understöd vid deras nya kyrkbyggnad med en kollekt över hela riket, anmodas pastorer att efter pålysning någon tjänlig helgdag insamla kollekten och i vanlig ordning genom kontraktsprostarna insända medlen till domkapitlet.

Uppsala domkapitel den 5 augusti 1808. JOHAN WINBOM, SAM ÖDMANN, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 9, 1808.**

*§ 1 Om tacksägelse för svenska skärgårdsflottans seger över den ryska vid Grönviks Sund den 30 augusti 1808.*

Vi har i nåder förordnat att tacksägelse skall ske i alla kyrkor för segern, som en del av Vår skärgårdsflotta vunnit den 30 augusti. Tacksägelsen hålls enligt bifogat formulär, sedan berättelsen blivit uppläst.

Högkvarteret i Grälsby den 3 september 1808.

Enligt kungens beslut. CARL A WACHTMEISTER.

Till underdånig lydning av konungens med post i dag hitkomna befallning överlämnar konsistoriet behörigt antal exemplar av berättelsen om segern och den tacksägelse, som däröver uppläses.

*§ 2 Om underhållsutdelningen av krigsmanshusmedlen för år 1808.*

Till varje moderkyrka i stiftet sänds ett exemplar av Kongl Maj:ts och Krigskollegiets Kungörelse, om underhållsutdelningen av krigsmanshusmedlen till avskedade ryttare, dragoner och soldater för innevarande år 1808, given i Stockholm den 6 juli, att uppläsas i först moderkyrkan och sedan i annexen. Därefter förvaras kungörelsen vid moderkyrkan.

Uppsala domkapitel den 13 september 1808. JOHAN WINBOM, SAM ÖDMANN

## **Cirkulär N:o 10, 1808.**

*§ 1 Om inköp för kyrkorna av en illuminerad tabell över de äkta och oäkta vaccinererna.*

På kungens befallning har konsistoriet föranstaltat att erforderligt antal av illuminerad tabell föreställande de äkta och oäkta vaccinererna, jämte korta upplysningar, som utgivits av Konungens förste livmedicus doktor Sven Hedin. Betalningen, 24 skilling, skall skyndsamt insändas till konsistorie notarien.

Konungens avsikt är att förebygga all oreda och misstroende till en så välgörande uppfinning som vaccinationen är. Tabellen skall alltid förvaras hos prästerskapet, helst inom glas och ram, då koloreringen är äkta och inte tål sol eller starkt ljus.

*Änkehjälpsmedlen för år 1808.*

Hur änkehjälpen blivit fördelad framgår av bifogade förteckning. Men då det är obekant var framlidne kyrkoherden i Ö Ryd, Östlunds dotter Candida Dorothea, vistas och hon därför inte fått sig tillsänd den gratiallott, som hon är berättigad till och hon inte heller uttagit, anmodas prästerna i den församling, där hon befinner sig att genast underrätta konsistoriet. Skulle hon bo utanför stiftet och någon känner hennes vistelseort, bör sådant skyndsamt meddelas konsistoriet. I annat fall tillfaller hennes lott någon annan.

*§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1808.*

Redovisas hur spannmåls markegångarna (priserna) fördelat sig i några län. I Uppsala län kostar en tunna råg 6 riksdaler 4 skilling 4 runstycken. Medelpriset är 6 riksdaler 10 skilling 3 3/7 runstycken.

Redovisas vad de olika tjänstemännen fått av änkehjälpen. Första klassens pastorer 10 riksdaler 34 skilling 10 2/7 runstycken. De som får minst är komministrar i minsta klassen, kapellpräster och skolmästare, som kan njuta avkastning av boställe, 1 riksdaler 16 skilling 4 2/7 runstycken.

De flesta kyrkor har erlagt 24 skilling till änkehjälp, men några endast 16 - 6 skilling. Konsistoriet menar att det är orättvist och fordrar att denna avgift betalas med 24 skilling av varje kyrka i fortsättningen.

Häradsprostarna anmodas författa och kringstända listor i sina kontrakt, där personer antecknas som bör få änkehjälp. Med hjälp av ovanstående redovisning skall summan antecknas i särskild kolumn. Noggranna berättelser skall lämnas om personer som fått ändrade förhållanden sedan år 1807.

*§ 4 Räkning över fond till nödlidande präster för 1807 är härmed meddelad.*

*§ 5 Om priset på Haeffners koralbok.*

För de exemplar av hovkapellmästaren Johan Christ Haeffners utgivna Svenska Koralbok, som blivit rekvirerade, insändes betalningen med 3 riksdaler 18 skilling.

*§ 6 Förra halvårets kollekter.*

De som är tänkta till ecclesiastikverket i Lappmarken, konsistorieamanuensen och de medellösa studerande förväntas inkomma innan november månads slut.

*§ 7 Uppå ärkestiftets tidningar för nästkommande år 1809.*

Behagar häradsprostarna efter vanligheten sända prenumerationslistor till sina kontrakt. Betalning 16 skilling insänds till konsistorienotarien.  
Uppsala den 28 september 1808. JAC AX LINDBLUM.

### **Cirkulär N:o 11, 1808.**

*§ 1 Om tacksägelse för den gudomliga försynens omvårdnad och beskydd över Konungen och Riket.*

Då Vi erinrar Oss de mångfaldiga prov på omvårdnad och beskydd, Vi omfattats med under de brydsamma omständigheter, då fäderneslandet varit hotat på alla sidor, finner Vi som Vår plikt och böjelse att påbjuda en allmän tacksägelse över hela riket. Medföljande tryckta formulär användas och Tacksägelsen hållas Alla Helgons Dag den 6 november.

Högkvarteret Lemlands prästgård den 23 oktober 1808.

Enligt konungens beslut. CARL af TROLLE.

Till åtlydnad av konungens befallning skall på Allhelgonadagen från predikstolarna strax före bönen för Höga Överheten uppläsas Tacksägelsen, varav ett exemplar utskickas.

Häradsprostarna anmodas att med klockarpost genom natt och dag utsända detta cirkulär till kontrakten.

Uppsala domkapitel den 28 oktober 1808. JAC AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 12, 1808**

*§ 1 Om tiden till gudstjänsters hållande m m i städerna.*

Då Vi inhämtat från flera konsistorier att gudstjänsttiden i städerna borde förändras, har Vi beviljat att från 1 september till 1 maj, ottesången skall börja  $\frac{1}{2}$  8 och högmässan 10 på förmiddagen. Från maj till september förrättas gudstjänsterna på vanlig tid. Dock kunde det var lämpligt i städerna, där folk har olika sysselsättning att skriftemålen hållas varannan vecka på lördag morgon och varannan på söndagsmorgonen mellan klockan 8 och 9. Ottesångs gudstjänsterna borde under den mörka och kalla årstiden inställas utom vid särskilda högtider. Prästerskapet kunde istället efter aftonsången alla söndagar förhöra ungdomen i kristendomen. Vi förordnar följande:

Ett förändrat levnadssätt i städerna gör det lämpligt att lägga gudstjänsterna senare på dagen. Detta har Vi genom särskild författning redan infört i Stockholm och flera andra städer. Undantag är Härnösand, Åbo och Borgå där särskilda omständigheter råder. Under den mörkare årstiden börjar ottesången klockan halv åtta och högmässan klockan 10. Vi vill tillåta att efter varje Orts omständigheter reglera tiden för passionspredikningar och veckopredikningar.

Vi har insett att ungdomens undervisning i kristendom under den kalla årstiden inte medför den åsyftade nyttan och bevistas av endast få personer. Vi har funnit det otvivelaktigt att katekesförhör skulle synnerligen bidra till ungdomens undervisning i kristendomen. I stället för ottesång under den kalla årstiden bör anställas katekesförhör rotevis, på samma sätt som är stadgat i kungliga förordningarna av den 20 mars 1735 och 4 december 1765 angående husförhör. Dessa skall lika fullt i föreskriven ordning hållas.

Vad gäller skriftemålen bör de hållas varannan gång på lördag och varannan gång på söndag. I de mindre städerna endast på söndagsmorgonen. Anmodas Er att urskilja vilka städer i detta avseende hör till den förra eller senare klassen.

Haga slott den 12 november 1808. GUSTAF ADOLPH

Med anledning av Kongl Maj:ts skrivelse är domkapitlet i behov av upplysningar från vederbörande prästerskap i städerna, om varje Orts beskaffenhet, folkmängd, gemensamt bruk av samma kyrka eller med någon landsförsamling, ämbetgörörelsens mängd och trägenhet. Pastorerna skall efter samråd med komministrarna ofördröjligen uppgiva:

1:o Vilken jämkning av passionspredikningarna som kan vara behövlig och lämplig.

2:o När de i stället för ottesångarna anbefallda katekesförhören lämpligast bör förläggas på dagen så väl i större som mindre städer. Domkapitlet vill företaga sådan reglering för varje stad, så att det passar förhållandena bäst och svarar mot konungens avsikt.



*§ 2 Om avgiften till gymnasiebiblioteket från pastorum sterbhus, samt av klockare och organister vid erhållande av fullmakter.*

Enligt skolordningen av den 7 december 1807 förordnas att sterbhusen efter avlidna biskopar, lektorer, prostar och pastorer skall erlägga en eller flera goda böcker eller 1 riksdaler till gymnasiebiblioteket. För att undvika dubletter är det lämpligare att uppbära denna avgift i pengar. Därför anmodas kontraktsprostarna att alltid när inventering efter nådårspredikanten verkställas infordra 1 riksdaler från sterbhuset.

Då under de sista 2 åren endast avgift från två pastores sterbhus inkommit, erinras kontraktsprostarna att skyndsamt infordra från de sterbhus, som inte betalt.

Liksom den, som vinner någon befordran inom ecclesiastika staten, skall till biblioteket erlägga någon liten avgift, anser konsistorium det vara tjänligt att för fullmakter för klockare i de större församlingar betala 16 skillingar och för de mindre 8 skillingar, för klockare och organister i större församlingar 24 skilling och för de mindre 12 skillingar. Dessa berörda medel skall tillsammans med ämbetseden insändas till domkapitlet.

*§ 3 Kollekt till Långryds kyrka inom Växjö stift.*

Hans Maj:t Konungen har bifallit Långryds församling inom Växjö stift en rikskollekt för deras förestående kyrkbyggnad. De församlingar, som genom särskilda resolutioner eller själva har kyrkbyggnad, är befriade. Herrar pastorer anmodas efter föregående pålysning någon tjänlig helgdag insamla medlen och i vanlig ordning genom kontraktsprosten insända dem till konsistorienotarien.

*§ 4 Angående pastors skyldighet, att lämna sina komministrar del av konsistoriets cirkulär.*

En och annan komminister har besvärat sig över att deras pastorer inte lämnat dem del av konsistoriets cirkulär och på så sätt satt dem ur stånd att känna och efterleva konsistoriets meddelade föreskrifter. Därför förnyar konsistoriet sin redan meddelade befallning, att pastorena ofördröjligen skall låta komministrarna ta del av cirkulären.

*§ 5 Till avsättning av böcker.*

1:o Professor Sam Ödmanns, predikoutkast, utgivna för Seminarium i Uppsala och jämväl lämpade till korta söndagsbetraktelser för enskild andakt, kostar 16 skilling häftad.

2:o Resa i Portugal, av kyrkoherden i Nysätra och Östersunda, Israël Ruders, 3 delar kostar för subskribenter 32 skilling för varje del. Efter subskriptionstiden kostar hela verket 2 riksdaler 32 skilling.

*§ 6 Inföväntade medel och räkenskaper för nästkommande år.*

1:o De vanliga halvårs kollekterna. Cirkulären kommer att kosta 25 skilling 6 runstycken för varje kyrka.

2:o Vaccinations kollekten bör vara verifierad på särskilt reversal.

3:o Räkningar för gymnasie- och skolkassorna skall lämnas in duplo med vidimerade verifikationer.

Uppsala domkapitel den 12 december 1808. JAC AX LINDBLÖM

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1808.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1808*

*Räkning för fond för nödlidande präster för år 1808.*

## **Cirkulär N:o 1, 1809.**

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

*§ 1 Om böndagarna för innevarande år.*

Översändes ett exemplar av konungens plakat angående böndagarna för nästa år. De skall med skyndsam klockarpost skickas till kyrkorna och uppläsas från predikstolarna.

*§ 2 Om gravars djuplek och likens beströende med kalk.*

Kongl Maj:t har den 17 december påbjudit, att för lik från såväl militära som andra sjukhus skall gravarna grävas minst 4 alnar djupa och mullen läggas på minst 2 alnar. Vid farsoter skall sjukhusens lik beströs med kalk, innan mullen påfylls. Prästerna uppmanas att hålla noggrann tillsyn över verkställigheten.

*§ 3 Om medel till förbättring av skolkollegernas lönevillkor, samt till skolhusens vidmakthållande i detta stift.*

Efter ansökning av undertecknad ärkebiskop, har konungen den 17 december förordnat följande:

1:o I flera andra stift har för några år sedan skolbetjäningen fått löneförbättringar. Detta begärs nu även för Uppsala stift. Tretial tionden av de pastorer, som genom tvist kommer att stå vakanta över nådårstiden och inbesparade kapellanslöner. Dessa medel bör fördelas mellan de svagast avlönade bland skolbetjäningen avpassat efter vars och ens innehavande knappa lön.

2:o Inkomster av sådana pastorer och sacellaner, som genom tvist kommer att stå lediga. qvicktionden, påskören och avkastning på prästboställen, som skall vara till hjälp vid arbetshus inrättningar. Då sådana behov inte funnits bör medlen komma undervisningsverket till godo.

3:o Att samma nåd må tillfalla Uppsala stift, som konsistorierna i Linköping och Härnösand förut erhållit, nämligen att njuta ett års inkomster efter den pastor som dör eller avgår utan att efterlämna änka eller omyndiga barn. Dessa medel bör tillfalla skolhusen i stiftet att användas till reparationer, utvidgande eller nybyggnad. Därunder inbegrips även de större läroverken och nyttiga gymnastikövnings anstalter.

Kontraktsprostarna uppmanas, att då dödsfall bland prästerna inträffar, genast anmäla detta till domkapitlet och berätta om den avlidne efterlämnar änka eller oförsörjda barn.

Uppsala domkapitel den 31 januari 1809. JAC AX LINDBLÖM

*Anteckning på de ämnen, som förekommit i 1808 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 2, 1809.**

*Riksdagskallelse.*

Vi sänder härmed nödvändiga exemplar på Vårt öppna brev och påbud till en allmän riksdag i maj i rikets huvudstad och befäller att ni företar riksdagsmannaval i ert stift. Så snart valet är färdigt skall ni meddela riksdrotsen greve Carl Axel Trolle Wachtmeister, vilka som blivit valda och om några klagomål förekommit.

Stockholms slott den 14 mars 1809 CARL.

Kontraktsprostarna skall skyndsamt med klockarpost genom natt och dag kringsända detta cirkulär och senast 12 dagar efter det lästs upp från predikstolen kalla kontraktisterna till ett visst ställe där val förrättas. Utom ärkebiskopen skall väljas 4 pastorer till riksdagsmän. De väljs en ur varje klass eller division. Härvid bifogas tryckt förteckning på de som äger rösträtt. Observera att de pastorer, som ännu inte tillträtt sina pastorater inte kan väljas till riksdagsmän och inte heller delta i valet. De som av sjukdom eller andra laga förfall inte kan komma till valdagen, kan insända sin förseglade röst.

Komministrarna kan välja en egen riksdagsman bland sig eller hålla sig till den som väljs i den klassen.

Med första post eller om något skyndsammare säkert bud finns, väntar konsistorium på valprotokollen för att snarast kunna utfärda riksdagsfullmakterna.

De blivande riksdagsfullmäktige skall var försedda med underhåll, vilket nu kan bli mindre än vid förra riksdagen. Kontraktsprostarna skall upphämta dessa medel med 5 skillingar på varje oförmedlat mantal.

Uppsala domkapitel 17 mars 1809 JAC AX LINDBLOM

*Förteckning på kyrkoherdarna i Uppsala stift 1809.*

### **Cirkulär N:o 3, 1809.**

*Förnyad krigsbön.*

Vi sänder exemplar av den förnyade krigsbönen, som hädanefter skall uppläsas från predikstolarna istället för den gamla.

Stockholms slott den 16 mars 1809. CARL

Med underdånig lydnad av den med dagens post ankomna skrivelse översänder konsistoriet ett exemplar till varje kyrka av den förnyade krigsbönen, att uppläsas vid de allmänna gudstjänsterna. Konsistoriet försäkrar sig att prästerskapet dels fullgör den nådiga befallningen, dels lämnar sina åhörare föredöme av ett stilla hopp och lugn förtröstan på Fridens Gud, vilken i sin nåd utser den stund, han vill hjälpa.

Uppsala domkapitel den 21 mars 1809. JAC AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 4, 1809.**

*Till det vördiga prästerskapet i ärkestiftet.*

Inte utan de mest smärtande känslor och inte i annan avsikt än att rädda ett älskat fädernesland från branten av dess undergång, har Hans Kongl Höghet Hertigen av Södermanland fått övergiva lugnet på sin ålderdom och åtaga sig såsom Rikets Föreståndare landets styrelse.

Den Gudomliga Försynen, som Hertigen sätter sin tillit till, har redan visat synbart prov på sin välsignelse, då 3 talrika härar, som stod färdiga att angripa riket, genom Hertigens fredliga tänkesätt avhållits från vidare framträngande.

Varje redlig svensk man måste efter detta beskydd vilja frambära offer av tacksamhet. Därför skall detta cirkulär första söndag efter framkomsten uppläsas från predikstolen tillsammans med tacksägelsebönen och vid nedgången från predikstolen sjunges psalmen 305: Nu tackar Gud allt folk.

Statssekreterare Rosenblad har i ett handbrev till ärkebiskopen skrivit att han är övertygad om prästernas lojalitet, men ber dem understödja detta viktiga ändamåls befrämjande.

För att kunna återställa det in- och utvärtes lugn som fordras och gemensamt medverka till endräkt och ordning, är det viktigt att prästerskapet visar sitt inflytande och uppehåller förtroende bland sina åhörare. Utan att blanda in politiska ämnen bör de var och en i sin krets vid tjänliga tillfällen med försiktighet och omtanke, som fridens budskap anstår, styrka och råda deras åhörare till lugn, stillhet och ordning.

Uppsala den 12 april 1809. JAC AX LINDBLOM

### **Cirkulär N:o 5, 1809.**

*§ 1 Om Riksdagsbön.*

Genom brev från statssekreteraren Rosenblad kungörs hertigens förordnande att under pågående riksdag den andra eller kortare riksdagsbönen bör näst efter bönen för överheten uppläsas.

*§ 2 Om barnhusbarns emottagande.*

I skrivelse av den 8 april har direktören för Allmänna fattigvården i Stockholm meddelat att barnhusbarn i synnerhet gossar kan till vård och uppfostran inlämnas. Direktionen har redan anmodat befallningshavarna inom stiftet belägna län, att underrätta innevånarna härom och de villkor varpå barnen uttingas, men tillika anhållit att prästerskapet skall befrämja detta ändamål. Konsistoriet som känner prästernas berömliga drift och omsorg för goda avsiktens vinnande är försäkrade om, att de även i denna angelägenhet med villighet och på ett tjänligt sätt föreställer sina åhörare så väl förmånerna av dessa barns mottagande och uppfostran, som den ersättning för långvariga krigsoroligheter lidna förluster, som den tillfredsställelse själva den ädla och välgörande handlingen medför.

*§ 3 Om stambok till Järna kyrkas uppbyggande.*

Sedan Kongl Maj:t den 5 januari tillåtit Järna församling innevånare i Väster Dalarna att medelst stambok över hela riket anhålla om understöd till deras förfallna kyrkas återuppbyggande, har ett tillräckligt stort antal stamböcker inlämnats till Västerås konsistorium. Härmed sänd ett exemplar till varje kyrka med uppmaning till prästerna att uppmuntra sina åhörare att hjälpa en av missväxt ofta hemsökt och utfattig församling i deras lovvärda förehavande.

*§ 4 Om prästmannen von Björnberg.*

Till konsistoriets kunskap har kommit, att en prästman från Lunds stift vid namn Ad Fred von Björnberg har uppehållit sig här i ärkestiftet. Enligt protokoll i Lunds domkapitel den 16 maj 1804 har han frivilligt av sagt sig alla plikter och rättigheter i avseende på prästämbetet. Med anledning av flera förekommande skäl befaller konsistoriet att prästerna inom ärkestiftet inte tillåter honom förrätta några göromål inom prästämbetet.

*§ 5 Om sammanskott för blesserade soldater och torftiga soldatänkor av Upplands regemente.*

Professor Samuel Ödmann har hos konsistoriet anmält att i höstas gavs en konsert i Uppsala, där sammanskott skedde för soldater, som blivit så illa blesserade i strid för fäderneslandet, att de inte längre kan bidra till sitt uppehälle. Då det inte finns någon förteckning på dem, önskar Ödmann genom domkapitlets åtgärd, att prästerna skall uppge vilka soldater som kommit hem och är i den belägenheten, att de bör njuta denna gratifikation. Även önskar han upplysningar om soldatänkor med faderlösa barn, som bör ihågkommas. Detta angår endast de pastorer i vars församlingar soldater av Upplands regemente är förlagda. Professorn anmodar pastorerna att samvetsgrant uppge de mest torftiga och skyndsamt meddela så att utdelningen kan göras. Uppsala domkapitel den 3 maj 1809. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS, AND HULTÉN

**Cirkulär N:o 6, 1809**

*Om ändring i den allmänna kyrkobönen för överheten.*

Rikens ständer har i dag uppsagt konung Gustaf IV Adolph all tro och lydnad samt uteslutit dess barn och efterkommande från all successions- och arvsrätt till svenska tronen. Alltså kommer i kraft av detta beslut konungen, drottningen och deras barn att uteslutas ur allmänna kyrkobönen för överheten och intagas Hertigen av Södermanland, tills vidare rikets föreståndare, Änkedrottningen, Hertiginnan och Prinsessan Sofia Albertina i nu nämnd ordning.

Stockholms slott den 30 maj 1809. CARL.

Denna skrivelse, som ankom med dagens post, får konsistoriet till prästerskapet till underdånig lydning meddela.

Uppsala domkapitel den 30 maj 1809. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS, AND HULTÉN

### **Cirkulär N:o 7, 1809**

*Kongl Maj:ts nådiga befallning angående kyrkobönen för överheten.*

Sedan Vi, som kungörelsen innehåller, denna dag uppstigit på svenska tronen, kommer den vanliga bönen, som å predikstolarna uppläses för överheten att innehålla förbön blott för följande: Hans Majestät Konungen, Hennes Kungl Maj:t Drottningen, Hennes Maj:ts Änkedrottningen och Hennes Kongl Höghet Prinsessan Sophia Albertina, vilket Vi velat tillkännage.

Stockholms slott den 6 juni 1809. CARL.

Detta förordnande skall det vördiga prästerskapet ställa sig till underdånig efterrättelse.

*§ 2 Vad som bör iakttagas vid ansökningar hos konsistoriet om medhjälpare i ämbetet.*

På förekommen anledning har konsistoriet förordnat, att när prästman under föregivande av sjuklighet anhåller om medhjälpare, skall ansökan åtföljas av läkares edligt styrkta intygande om sjukdomens verklighet och beskaffenhet.

*§ 3 Om Kongl hovpredikanten och kyrkoherden Rebréns genom eldsvåda lidna förlust.*

Kyrkoherden i Film, Lars Rebrén, har anmält att hans boställe den 9 maj 1808 drabbats av eldsvåda och han lidit stor skada, som enligt värdering uppgått till minst 606 riksdaler 44 skilling. Han anhåller att konsistoriet tillkännager detta för hans ämbetsbröder i hopp om deras välgörande hjälp. Konsistoriet som ofta med tillfredsställelse erfarit prästerskapets nit och bredvillighet att understödja präster som råkat ut för olyckshändelser, anmodar kontraktsprostarna att i vanlig ordning insamla medel.

*§ 4 Tillägg till cirkulär N:o 5, § 5.*

På professor Ödmanns anmälan får konsistoriet tillkännage att den 8 juli skall alla bleserade soldater eller behövande soldatänkor vara anmälda, som kan komma ifråga att åtnjuta gratifikation.

Uppsala domkapitel den 14 juni 1809. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS, AND HULTÉN

### **Cirkulär N:o 8, 1809.**

*§ 1 Om tro- och huldhets eds avläggande.*

Sedan Vi den 6:e i denna månad tillkännagivit att Vi uppstigit på svenska tronen, sänder Vi härmed formulär, där Ni och Era underlydande ämbets- och tjänstemän, skall avlägga tro- och huldhets ed.

Stockholms slott den 8 juni 1809. CARL.

Till underdånig lydning av Konungens befallning, skall kontraktsprostarna sammankalla alla kyrkoherdar, kapellaner och adjunkti ministeri samt alla inom kontraktet varande regementsbruks- och huspräster, barnskolemästare med det snaraste till sig eller annan lämplig plats inom prostriet. Där får de själva giva och av dem taga deras underdåniga tro- och huldhets ed, enligt medskickat formulär.

Församlingens sjungare och organister samt klockare bör också kallas till prosten vid detta eller annat tillfälle för att avlägga sin ed.

Skulle någon prost av ohälsa inte kunna genomföra detta angelägna ärende, anmodar han äldsta pastorn men helst någon praepositus honorarius om sådan finns. Skulle någon präst vara så långvarigt sjuk att han inte kan delta i sammankomsten, skall prosten bege sig till honom och mottaga hans försäkran.

Tro- och huldhets edens formulär.

Jag N N lovar och svär vid Gud och Hans Heliga Evangelium, att jag städse vill och skall vara min rätta Konung den Stormäktigste Förste och Herre CARL den XIII:de, Sveriges Götes och Vendes Konung ect ect samt det Kungliga Huset huld och trogen, så att jag Hans Kongl Maj:ts gagn och bästa uti all måtta, söka, fordra och främja skall. Jag skall och med liv och blod försvara det Konungliga väldet samt Riksens Ständers Fri och Rättigheter, allt efter vad i den av Kongl Maj:t och Riksens Ständer den 6 juni 1809 antagna Regeringsform stadgat blivit. Jämväl skall jag upptäcka samt i tid tillkännagiva, om jag förnimmer något å färde vara till ändring eller upphävande av denna lyckliga Fundamental-Lag, den jag till alla dess punkter vill och skall lyda, efterkomma och fullborda: Så sant mig Gud hjälpe till Liv och Sjal!

*§ 2 Om extra sammanskott till konsistorie pedellen.*

Vid eldsvådan natten mellan den 18:de och 19:de, som förödde en stor del av staden förlorade konsistoriepedellen (vaktmästare) Östergren utom en del av sin lösa egendom hela åbyggnaden på sin gård som han köpt några år tidigare. Han hade börjat iståndsätta husen men inte hunnit brandförsäkra. Under hopp om att prästerskapet vill ge bidrag, att lindra denna i sin tjänst och uppförande ganska ordentliga mans ovannämnda förlust, anmodas kontraktsprostarna att låta vanliga listor för detta ändamål cirkulera.

Uppsala domkapitel den 21 juni 1809. JOHAN WINBOM, E M FAMT, L OLBERS, AND HULTÉN

### **Cirkulär N:o 9, 1809.**

*Om erläggande av riksdagskontingentens andra kvartal.*

Då mängden och vikten av de ännu oavgjorda riksdagsärendena icke ger någon anledning att förvänta, att innevarande riksmöte kan avslutas i denna månad, anmodas häradsprostarna att i deras kontrakt i behörig ordning och efter vanligheten till konsistoriet insända riksdagskontingentens andra kvartal till samma belopp som förut.

Stockholm den 13 juli 1809. JAC AX LINDBLÖM

### **Cirkulär N:o 10, 1809**

*§ 1 Om erläggande av ett halvt kvartal ytterligare riksdagskontingent.*

Riksdagens fullmäktige har anmält att pågående riksdag kommer att utsträckas till mitten av november och eventuellt längre. Därför anhåller de om ett halvt kvartals riksdagsarvorde. Kontraktsprostarna ombedes att efter vanligheten insända medlen till konsistorium, till det belopp som förut föreskrivit blivit.

*§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1808.*

Hur änkehjälpen blivit fördelad kan prästerskapet inhämta av bifogade förteckning och redovisning.

*§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1809.*

Redovisas senast satta markegångspriser i länen som hör till stiftet och som ligger till grund för beräkningen av änkehjälpen. I Uppsala län kostar 1 tunna råg 7 riksdaler 24 skilling. Medelpriset är 7 riksdaler 32 skilling. Första klassens pastorer får 13 riksdaler 29 skilling 8

4/7 runstycken. Lägsta klassen får 1 riksdaler 33 skilling 8 4/7 runstycken. Varje kyrka erlägger 24 skilling.

Kontraktsprestarna skall sända runt listor där alla personer som bör ha rätt till änkehjälp antecknas och i särskild kolumn den summan enligt ovanstående beräkningar skrivs. Anges om några förändringar skett sedan förra året.

*§ 4 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1808.*  
Var härmed meddelad.

*§ 5 Förra halvårets kollekt.*

De väntas insändas innan november månads slut liksom även kollekten till Långryds kyrka.

*§ 6 Uppå ärkestiftets tidningar för nästkommande år.*  
Listor på prenumeranter insändes. Kostar 16 skilling.

*§ 6 Av Kongl Maj:ts och Rikets Krigskollegii kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner och soldater.*

Översändes ett exemplar till varje moderkyrka.

Uppsala domkapitel den 11 oktober 1809. JOHAN VINBOM E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 11, 1809**

*Om tacksägelse för fred med Ryssland och för årets rika skörd.*

Sedan Vi, med försynens bistånd och Vårt bemödande, återställt vänskapen med rikets östra granne och fred mellan Ryssland och Sverige är ingången och avslutad, anse Vi, som Vår dyra plikt, att gemensamt med Våra trogna undersåtar hembära ett tacksamt ljudande lov till Gud. Vi förväntar Oss också fred med Våra övriga fiender och önskar att Vi får det lugn Vi så länge väntat.

Inför Honom är Vi och Våra undersåtar pliktiga att vid detta tillfälle utgjuta Våra tacksägelse för Hans övriga välgärningar, i synnerhet för den rika skörd, som utmärkt detta år.

Vi befäller att ni genast ombesörjer, att i alla under er lydande församlingar denna tacksägelse ofördröjligen och högtidligen blir uppläst och menigheten blir anmodad att med känslofulla hjärtan instämma i sjungandet av lovsången : Nu tackar Gud allt folk.  
Stockholms slott den 26 oktober 1809. CARL.

Vår konungs bemödande att befria fäderneslandet från ett olyckligt och förödande krig, har genom Guds nådiga bistånd krönts med framgång. Fred är sluten med Vår mest hotande fiende. Hoppet om sällare tider föds hos varje redlig medborgare. En ymnig årsväxt beredd genom försynens milda välsignelse, har hugnat Vårt hårt tyngda land. Så stora och viktiga anledningar föranleder Vår nådiga överhet att uppmuntra sitt folk att lovsjunga den högste upphovsmannen. Vi är försäkrade om att prästerskapet ej blott av hörsamhet, utan av övertygelsens och hjärtats språk nyttjar, för att hos dess åhörare liva vörnadens och tacksamhetens källor.

För att likställighet skall vinnas vid denna förrättning förordnas, att sedan allt annat på predikstolen är slutat, predikanten, på tjänligt sätt, förbereder församlingen till det lovoffer, som strax därpå, genom den följande tacksägelsen uppläses och den föreskrivna psalmen sjunges. Uppsala domkapitel den 1 november 1809. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS.

**Cirkulär N:o 12, 1809.**

*Om erläggande av senare hälften av riksdagskontingentens tredje kvartal.*

Riksdagsfullmäktige meddelar att pågående riksdag blivit ytterligare 1 månad förlängd, på grund av ännu oavgjorda viktiga mål. I avseende på den ovanliga dyrhet, som råder i Stockholm och den oumgängliga omkostnaden som fordras till hemresan och annat, har man hemställt om riksdagsmännen kunde beviljas även senare hälften av riksdagskontingentens tredje kvartal.

Konsistoriet som funnit dessa skäl ganska giltiga och förmodar, att deras hemmavarande medbröder inte vill undandra sig, utan lämna dem som arbetat med dessa brydsamma värv, vilka dessutom dragit ut på tiden, sitt understöd och i vanlig ordning insända dessa begärda medel, till samma belopp som redan föreskrivit är.

Uppsala domkapitel den 22 november 1809. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1809.*

Redovisas på 11 sidor de personer som fått dela på 2.814 riksdaler 40 skillingar.

*Räkning över uppbörden av Uppsala stift 1809.*

Samtliga kontrakt redovisas och summan uppgår till 2.898 riksdaler 13 skilling 11 runstycken. 2 % biviljas i arvode för notarien. Återstår 20 riksdaler som ges till konrektor Kihlmarks i Uppsala behövande änka och barn.

*Räkning över fond för nödlidande präster 1809*

Summan är 1.359 riksdaler 2 skilling 1/3 runstycke.



# Uppsala Domkapitels Cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet.

**Första samlingen 1806-1815** (1810)

Låssa kyrkas arkiv

*Sammanfattning av Gudrun Sandén*

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

## **Cirkulär N:o 1, 1810.**

*§ 1 Om tacksägelse för freden med Danmark.*

Underhandlingar med det Kongl Danska Hovet har haft den framgången, att fred mellan de bägge rikena genom ömse sidors befullmäktigade sändebud i Jönköping blivit stadfäst. Vi skyndar Oss att hembära en innerlig tacksägelse till den Högste Guden, vilket under kriget med Danmark stärkt sin faderliga vård över Vårt rike och genom en önskad fred fört Oss närmare till det mål Vi sökt, nämligen folkets trygghet och sällhet.

Vi är säkra på att Våra undersåtar av vördnadsfullaste hjärtan instämmer. Vi anbefaller därför att ni i Ert anförtrodda stift låter högtidligen uppläsa tacksägelsen i alla kyrkor följt av psalmen 305.

Stockholms slott den 27 december 1809

Under konungens sjukdom. LARS von ENGESTRÖM

Konsistoriet gör sig försäkrat att denna befallning blir utförd första söndagen efter erhållandet av cirkuläret.

*§ 2 Införväntade medel.*

1:o De vanliga halvårskollekterna för 1809 väntas inkomma liksom betalningen för cirkulären, där varje kyrka betalar 24 skilling 6 runstycken.

2:o Vaccinationskollekten för samma år, som skall vara verifierad på ett särskilt reversal.

Uppsala Domkapitel den 3 januari 1810. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS.

## **Cirkulär N:o 2, 1810.**

*§ 1 Om böndagarna för innevarande år.*

Med vördnadsfullt erkännande av konungens helgade avsikt och övertygelse att varje kristlig undersåte, ej mindre av skyldig, underdånig lydnad, utan av eget hjärtas känsla för religionen villigt söker uppfylla påbuden, skyndar konsistoriet att meddela om Fyra allmänna böndagar, som så snart som möjligt skall kungöras från predikstolarna.

*§ 2 Om stambok och kollekt till Norrala kyrka.*

Kongl Maj:t har i öppet brev av den 19:de oktober förra året tillåtit att Norrala församling i detta stift får upphämta medel till sin i grund, genom åskeld, förstörda kyrkas återuppbyggnad. Detta skall ske dels genom stambok över hela riket och genom kollekt i alla rikets kyrkor.

Undantagna är de som är befriade från kollekt eller själva har stora byggnationer på gång.

Konsistoriet får tillkännage detta och översända nödvändigt antal stamböcker till ärkestiftets församlingar, med vänlig anmodan att prästerna bidrar till att stamboks sammanskottet blir så ymnigt som möjligt och tar upp kollekten någon dag då talrik folksamling väntas.

Uppsala domkapitel den 16 januari 1810. JOHAN VINBOM, E M FANT, L OLBERS.

*Anteckning på de ämnen, vilka förekommit i 1809 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 3, 1810.**

*§ 1 Om Hans Kongl Höghet Kronprinsens inneslutande i Kyrkobönerna.*

Sedan Hans Kongl Höghets Svea Rikes utkorade Kronprins nu kommit och inför Riksens Ständer avlagt den av oss och Riksens Ständers fastställda ed, så är Vår vilja, att Hans Kongl Höghet näst efter Änkedrottningen införes i kyrkobönerna och litanian med dessa ord: Hans

Kongl Höghet Kronprinsen. Vi anbefaller att ni genast föranstaltar detta i alla under er lydande kyrkor.

Stockholms slott den 22 januari 1810. CARL.

Konungens nådiga befallning, som kom med dagens post, skall skyndsamt verkställas.

§ 2 *Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Religion för omyndiga barn, föreställd i korta samtal mellan en fader och dess barn, av G Fr Seiler.

2:o Predikningar för barn av mognare ålder av Sturm. Båda böckerna översatta av v pastorn och koll scholae M G Löhr. Subskriptionslistor medföljer.

Uppsala domkapitel den 23 januari 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS

### **Cirkulär N:o 4, 1810.**

§ 1 *Om hyllnings eds avläggande åt Hans Kongl Höghet Kronprinsen.*

Sedan Hans Kongl Höghet Prins Christian August av Schleswig- Hollstein- Sonderburg- Augustenburg, vilken genom Riksens Ständers val blivit förklarad för Svea Rikets Kronprins, nu avsagt sin försäkran, vill Vi härmed anbefalla Er, att de under Er lydande ämbets- och tjänstemän fordra hyllnings ed för honom. Eden till Vår kärälskelige son, kronprins Carl August skall avläggas enligt bifogat edsformulär.

Stockholms slott den 1 februari 1810. CARL.

Kontraktsprostarna anmodas ombesörja verkställigheten.

*Hyllnings edens formulär. (sammandrag).*

Jag N N lovar och svär vid Gud och hans heliga Evangelium, att alldenstund Svea Rikets Ständer den 28 augusti 1809, genom fritt och enstämmigt val, utkorat prins Christian August av Schleswig- Hollstein- Sonderburg- Augustenburg, till Svea Rikets Kronprins, att då vår konung Carl den XIII avgår med döden (varmed den Högste Guden länge måtte fördröja), skall styra riket, vara honom huld och trogen. Den nya successionsordningen av den 18 december 1809 fastställer att hans arvingar skall efterträda honom. Christian August har den 6 juni 1809 avgivit sin försäkran att lyda landets grundlagar och allmänna lagar och stadganden.

§ 2 *Om erläggande av 2/3 av riksdagens kontingentens fjärde kvartal.*

Sedan fjärde kvartalet av riksdagen ingått har ärkestiftets riksdagsfullmäktige anhållit om något ytterligare stöd. Då man tror att riksdagsärendena kan var avgjorda mot slutet av nästa månad, föreslås att avgiften blir 2/3 av förut för varje kvartal erlagda avgift, nämligen 3 1/3 skilling för varje oförmedlat mantal. Dessa medel skall skyndsamt insändas till konsistoriet, så att de om möjligt hinner överlämnas innan riksdagens slut.

Uppsala domkapitel den 10 februari 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 5, 1810**

§ 2 *Om deras ålder, som vilja antaga predikoämbetet.*

Prästerskapet har vid senaste riksdag inkommit med hemställan, att på grund av brist på präster, även den som inte fyllt 25 år bör kunna invigas till präst.

Vi har funnit prästeståndets anförande välgrundat samt med erfarenhet och tidens skick instämmande. Å andra sidan har vi insett angelägenheten av stadga hos den, som skall inträda i det dyra prästämbetet samt att förekomma, att ni blir besvärade av förtidiga ansökningar om prästvigning. I cirkulärbrevet av den 21 augusti 1786 står att prästvigning kan ske först vid 25 års ålder.

Vi vill nu tillåta att åldern sänks till 23 år, om personen äger erforderliga insikter och övriga egenskaper. Även den, som endast är 22 år, men uppfyller kraven kan efter ansökan och prövning få tillstånd. Dock får ingen yngre komma ifråga.

Stockholms slott den 1 mars 1810. CARL

*§ 3 Om erläggande av återstående 1/3 av riksdagskontingentens fjärde kvartal.*

Riksdagsärendenas slutliga avgörande kommer att ta åtminstone den nu ingångna månaden. Därför anhålls om den återstående tredjedelen av riksdagskontingentens fjärde kvartal, beräknat till 1 2/3 skilling per oförmedlat mantal.

*§ 4 Om stambok och kollekt till uppbyggande av Uddevalla stads kyrka och kyrktorn.*

Den 18 juli 1809 har konungen tillåtit Uddevalla stads innevånare, att genom särskild stambok över hela riket och kollekt i alla rikets kyrkor få upphämta medel till understöd för stadens kyrka och kyrktorns återuppbyggande. Genom konsistoriets i Göteborg försorg, har tillräckligt antal stamböcker hitkommit, varav ett exemplar översändes till varje kyrka. Stamboks medlen bör upptas på vanligt sätt och kollekten till någon söndag, då mycket folk väntas. De upphämtade sammanskotten och kollekterna med reversaler skall sändas till domkapitlet.

*§ 5 Om stambok och kollekt till Dunkers genom våld avbrända kyrkas återuppbyggande.*

Genom nådig resolution, vilken är avtryckt i medföljande stamböcker, har Kongl Maj:t den 30 november 1809, lämnat Dunkers församling i Strängnäs stift samma tillåtelse som i föregående paragraf.

*§ 6 Om stambok och kollekt till Magneslags kyrkas uppbyggande av sten.*

Likaledes gavs samma tillåtelse till Magneslags lilla församling i Karlstads stift den 24 augusti 1809. Stamböckerna är härmed utdelade och för övrigt gäller det som redan föreskrivit är.

Uppsala domkapitel den 3 april 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS

**Cirkulär N:o 5, 1810. (fel inbundet)**

*§ 1 Om tacksägelse för freden med Frankrike.*

Den fred, som mellan Oss och fransmännens kejsare, kungen av Italien, blivit slutet i Paris och nu på ömse sidor stadfäst, har medfört den största tillfredsställelse. Den återskänker ett av de landskap, som fienden borttryckt, fullbordar Vår önskan att ge Vårt rike fredslugn och återställer vänskapen och förtroendet med en makt, som varit Sveriges trognaste och ädlaste bundsförvant.

Vi frambär Vår tacksamhet och anbefaller att i alla kyrkor snarast låta uppläsa denna medföljande tacksägelse, varefter psalmen: Nu tackar Gud allt folk, kommer att avsjungas. Stockholms slott den 22 mars 1810. CARL.

På de högst viktiga grundade skäl får denna befallning behörig verkställighet, genom vördnadsfull tacksamhet mot en nådig försyn, som givit fäderneslandets slutliga räddning, lugn och säkerhet.

**Cirkulär N:o 6, 1810.**

*Kongl Maj:ts nådiga skrivelse av den 28 april 1810.*

Vi översänder protokollet vid ett hållet möte med en betydlig del av bondeståndet, rörande deras tänkesätt att vidtaga försvarsanstalter för riket i den händelse freden skulle brytas.

Detta protokolls innehåll, som vittnar om en sann fosterlandskänsla hos redliga och kloka medborgare skall ni lämna till prästerskapet, särskilt till dem som förestår församlingarna. Om osanna berättelser om detta ämne skulle spörjas, kan de fullgöra sin plikt och upplysa om rätta

förhållandet. Med det grundade förtroende Vi hyser för Er nit och vaksamhet, vill Vi erinra om nödvändigheten, att uppmana prästerskapet att varna sina åhörare, särskilt den mindre upplysta, att de inte låter sig förledas av ogrundade rykten, vilka av mindre väl underrättade eller illasinnade personer sprids. Det gäller de beslut, som tagits vid riksdagen och andra hos Riksens Ständer förekommande ämnen. Allmänheten skall så snart sig göra låter genom kungörelser och förordningar bli underrättade om riksdagsbesluten.

Stockholms slott den 28 april 1810. CARL

Under de olyckliga år, då fäderneslandet varit hotat har konsistoriet med tillfredsställelse erfarit att prästerskapet med sorgfällighet och nit, i enlighet med dess plikter, befrämjat en upplyst regerings välgörande avsikter. Det är därför med stadgat förtroende konsistorium får meddela konungens skrivelse och översända ett exemplar till varje församling av nämnda protokoll. Konsistorium anser sig inte behöva tillägga någon vidare uppmaning, då konungen själv lämnar en sann klokhet och uppriktig fosterlandskänsla. Under dessa förutsättningar går Vi konungens vilja tillmötes.

Till följd av landshövding Nils von Rosensteins befallning kommer uppläsandet av riksdagsbönen att upphöra, då Riksens Ständers sammankomst är avslutad. Däremot skall tacksägelsebön, som finns i handboken för lyckligen slutad riksdag, läsas från predikstolarna första söndagen efter detta cirkulär ankommit.

Uppsala domkapitel den 9 maj 1810. JAC AX LINDBLOM.

### **Cirkulär N:o 7, 1810.**

*§ 1 Angående Riksens Ständers allmänna besvärs- och ekonomiutskotts betänkande, rörande Rikets försvar.*

Sedan konsistoriet den 9 maj lämnat prästerskapet del av det protokoll, som hölls inför Konungen på Stockholms slott den 26 april, då en stor del av bondeståndets riksdagsfullmäktige deltog, har konsistoriet erhållit erforderligt antal av Ständernas allmänna besvärs- och ekonomiutskotts betänkande. Detta är åberopat i protokollet och rör vargeringen. Konsistoriet sänder ett exemplar till varje kyrka.

*§ 2 Om Cleri Comitialis Circulaire.*

Konsistorium tillställer varje kyrka ett exemplar av Cleri Comitialis (kyrkans representanter) utfärdade cirkulär från senaste riksdagen. Där anmodar vi också häradsprostarna att skicka runt subscriptionslistor på den förbättrade Kyrkohandboken. Dessa listor skall ha två kolumner. Den ena för exemplar i kvarto format, som kyrkorna ofelbart skall fördes med och en andra för dem som vill ha boken i oktavo.

Pastorer på landet skall i stället för den vanliga avgiften till prästståndets arkiv från nu och till nästa riksdag erlægga 4 runstycken på oförmedlat mantal, som deras pastorat består av. Även prästerna i städerna skall delta i detta förhöjda tillskott.

*§ 3 Till avsättning anmält arbete.*

Studeranden vid Gotlands nation, Jacob Gustaf Klingvall har anhållit, att domkapitlet ville anmäla till avsättning inom ärkestiftet hans arbete: Försök till en uranographie (himlakropparnas beskrivning). De som granskat arbetet säger att det är väl och tydligt författat samt kartorna väl ritade och kopparstuckna. Boken är lämplig för dem som vill få ett tjänligt begrepp om himlakropparnas ordning och rörelse och inte äger glober. Författaren har genom berömliga framsteg i studier gjort sig förtjänt av uppmuntran, varför kontraktsprostarna bör låta vanliga subscriptionslistor cirkulera. Priset bli 1 riksdaler 8 skilling.

*§ 4 Ekonomiska besiktningar.*

Som undertecknad Ärkebiskop har fått permission under 3 månader för att sköta sin hälsa och således inte själv kan anställa generalvisitationer och göra sig underrättad om församlingarnas tillstånd, anmodas häradsprostarna att i sina kontrakt förrätta ekonomiska besiktningar och inlämna protokollen till domkapitlet.

*§ 5 Om nu tjänstgörande konsistorie notarie.*

Då undertecknad J U Almquist, återkommit som konsistorie notarie och mottagit befattningen med notariebeställningen vid domkapitlet, äger prästerskapet att i de mål som berör hans tjänst, korrespondera.

Uppsala domkapitel den 23 maj 1810. JAC AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 8, 1810.**

*Om bön i anledning av hans Kongl Höghet Kronprinsens dödliga frånfälle.*

Sedan den Högste Guden efter sitt allvisa och outrannsakliga råd behagat den 28 maj hädankalla Vår kärlekskelige son, Kronprinsen av Svea Rike och därmed försänkt Vårt Kongl Hus och hela Vårt Rike i den djupaste sorg och smärta, känner Vi, som Vår kristliga plikt att vörda försynens beslut. Vi vill gemensamt med Vårt trogna folk anropa den Allsmäktige Guden om tröst och bistånd. Vi anbefaller att ni i alla kyrkor låter uppläsa den bön Vi sänder er.

Stockholms slott den 1 juni 1810. CARL

Med dagens post kom denna skrivelse och ett handbrev från landshövding Nils von Rosenstein. Med anledning härav anmodas prästerskapet att första söndagen efter cirkulärets ankomst, som sänds med skyndsamt klockarepost genom natt och dag, att strax efter bönen: Barmhärtige Gud ... uppläsa ovan nämnda bön, varav ett exemplar sänts till varje kyrka. Dessutom skall erinras att i den offentliga kyrkobönen Kronprinsen beklagligen inte längre må omnämnas. Kungsringning skall ske varje dag mellan klockan 12 och 1 och den djupare sorgens svarta mässhakar och svart altarkläde brukas. Orgelmusik tillåts för att styra och liva andakten, men ingen annan eller gladare musik får äga rum.

Slutligen och då konsistoriet är övertygad om att denna lika oväntade som smärtsamma nyhet om kronprinsens död, kommer att bedröva och förkrossa var redlig svensk, dock minnas Kronprinsens person och finna stöd. Prästerskapet bör inte endast för egen del hämta tröst i religionen, utan ur de tröstegrunder, vilka Guds lära erbjuder, söka mildra sina åhörarens bittra sorg över denna oersättliga förlust.

Uppsala domkapitel den 5 juni 1810. JAC AX LINDBLOM.

**Cirkulär N:o 9, 1810.**

*§ 1 Riksdags kallelse.*

Då Vi nu ansett av största vikt att sammankalla Rikets Ständer till urtima riksdag i huvudstaden den 23 juli, har vi enligt riksdagsordningen av den 10 februari detta år, fått kalla Er, ärkebiskop Lindblom, att inställa Er till denna riksdag. Vi anbefaller Er och konsistoriet att som föreskrivit är välja fullmäktige av prästeståndet i Ert anförtrodda stift.

Stockholms slott den 1 juni 1810. CARL.

Efter denna dags post ankomna skrivelse, får konsistoriet anmoda kontraktsprostarna, att skyndsamt med klockarpost genom natt och dag sprida detta cirkulär. De skall till något lämpligt ställe inom kontraktet sammankalla sina kontraktister för nämnda riksdagsmannas val, senast 12:te dagen efter uppläsandet från predikstolen. Ärkestiftet skall hädanefter välja 5 kyrkoherdar, men då stiftet ännu inte varit i tillfälle att vid prästmöte överenskomma om sättet, anser konsistoriet, att man väljer som tidigare. Alltså utses en kyrkoherde ur varje klass och

den femte av alla tillsammans. Komministrarna äger rätt att som tidigare och om de så önska välja en bland de sina. Sedan valet skett bör protokoll sändas med första post eller hellre med säkert bud till domkapitlet.

Riksdagens fullmäktige skall vara med nödvändigt underhåll försedda och anmodas kontraktsprostarna att som under sista riksdagen av pastorerna upphämta riksdagspengar för ett kvartal med 5 skillingar på varje oförmedlat mantal.

### *§ 2 Om begravningar.*

Med anledning av att i kyrkolagen av den 25 september 1798 förklaras, att inga särskilda gravställen bör invigas, flera betänkliga följder har uppstått, möjligen beroende på att begravningarna saknat offentlighet. Vi förordnar att om tillstånd ges så att enskilda personer får begravas på särskilda för dem utsedda gravställen, skall jordfästningen ske i kyrkan eller på det ställe som nyttjas av församlingen.

Stockholms slott den 26 april 1810 CARL.

Prästerskapet skall ställa sig till noggrann efterrättelse.

Uppsala domkapitel den 8 juni 1810. JAC AX LINDBLOM

*Rättelse uti cirkulär N:o 2 för år 1809 Förteckning på kyrkoherdar i Uppsala stift.*

(Inför riksdagsmanna valet 1810 redovisas här förändringarna bland kyrkoherdar i stiftet.

### **Cirkulär N:o 10, 1810.**

#### *Om tionde sättningar.*

Den 21 april detta år har prästeståndet i skrivelse till riksdagen andragit, att ståndet både av övertygelse och stadgade överenskommelser om tionde och övriga pastoralier icke litet bidrar till att bibehålla förtroende mellan lärare och åhörare. I avsikt att gå bondeståndets önsknings till mötes, har de ansett sig böra i underdånighet hemställa om icke, när billiga tionde sättningar frivilligt bli av pastorerna och församlingarna uppgjorda och landshövdingen och konsistoriet prövat och gillat, de till konsistoriet insändas och stadfästas för så lång tid som i varje fall föreslås.

Då Vi med glädje igenkännt de värdiga tänkesätt, som alltid utmärkt prästeståndet och som framkommit vid riksdagen, är Vi övertygade om, att de delas av hela svenska prästerskapet. Vi anbefaller att vad på er beror, söka främja billiga föreningar mellan lärare och åhörare om tionde och andra pastoralier. Vilka överenskommelser Vi härmed förklarar Oss benägna att stadfästa.

Stockholms slott den 17 maj 1810. CARL

Konsistorium förklarar som sin övertygelse, att prästerskapet, i de församlingar där sådana överenskommelser ännu inte redan blivit träffade, skall bidra till att inse nyttan och påskynda upprättandet. Konsistorium finner, att där innehavaren redan har träffat överenskommelse ingen prövning eller ändring för närvarande bör ske. De överenskommelser som är träffade, skall insändas till domkapitlet genom kontraktsprostarna, som skall ge ett utlåtande.

### *§ 2 Om kungsringningens upphörande.*

Med dagens post inkom konungens befallning, att kungsringningen efter Kronprinsen kommer att upphöra söndagen 15 juli eller så fort prästerskapet hinner få vetskap.

### *§ 3 Riksdagsbön.*

Efter konungens befallning får konsistorium erinra om att i anseende till den förestående urtima riksdagen som börjas i Örebro den 23 denna månad, skall den vanliga riksdagsbönen från och med 29 juli från predikstolarna uppläsas till dess att riksdagen är avslutad.

*§ 4 Angående klockares arvode, för deras åtgärd, att till uppläsande å predikstolen uppbära enskilda kungörelser.*

Talmannen för bondeståndet har vid riksdagen anmält, att klockare på landet mot särskild betalning från predikstolarna läser upp enskilda kungörelser och annonser. Konsistoriet får till följd av landshövding Nils von Rosensteins befallning anmoda prästerskapet, att de noga måtte tillse att detta upphör.

*§ 5 Utdelning av sammanskott till blesserade soldater och torftiga soldatänkor av Upplands regemente.*

De medel, som vid en konsert i Uppsala genom professor Ödmanns försorg, insamlats till blesserade soldater och mest behövande änkor, får konsistoriet nu översända till kontraktsprostarna och den förteckning efter vilken utdelningen skall ske.

*§ 6 Uppgifter till ny stifts matrikel.*

Den matrikel över präster och skolbetjäning, som utgavs 1800 har genom flyttningar och dödsfall blivit ofullständig och mindre tjänlig. Aktuarien George Albr Stahre har hos konsistoriet anhållit att få ombesörja en förbättrad upplaga. Häradsprostarna anmodas att av alla i stiftet boende prästmän, inspektorer och gymnasieskolmän samt tjänstemän vid dessa verk infordra biografier, där följande punkter bör iakttas:

- 1:o Födelseår och nationalitet
- 2:o Ankomst till akademien
- 3:o Om och när några akademiska specimina blivit avlagda
- 4:o När och var kandidatexamen i filosofi eller teologi är genomgången eller promotion till doktor och magister vunnen
- 5:o Ordinations år och dag
- 6:o När pastoral examen undergått
- 7:o År och datum för fullmakter
- 8:o Bestrida partes vid prästmöten
- 9:o Kallelser till ledamot i akademier och lärda samfund

Dessutom skall pastorerna anteckna förändringar i anseende till folcknummer och postgången ifrån Uppsala. Även uppge pastoratens avstånd inte bara från Uppsala utan från närmaste stad.

*§ 7 Angående prenumerationen å kvartupplagan av förbättrade kyrkohandboken.*

Konsistoriet anser att det är lämpligt att i de kyrkor, där tillgångarna tillåter, skaffa 2 exemplar i kvart format av förbättrade kyrkohandboken, ett exemplar till predikstolen och ett till altaret. Utgivaren av handboken begär att kontraktsprostarna för de rekvirerade exemplaren insänder 32 skilling per bok.

*§ 8 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Ch Villers prisskrift: Försök över luterska reformationens natur och verkningar, i avseende på det politiska tillståndet och upplysningens fortgång i Europa, med företal av H P K Henke och översättning av prosten Joh Åström.

Trots att denna skrift är skriven av en katolik och belönat med högsta priset av Nationalinstitutet i Paris, får man betrakta det som ett försvar för reformationen och en ny av motpartiet erkänd seger för protestantism. Detta kan bli ett varaktigare minnesmärke över den odödliga reformatorn, än det som protestantiska kyrkan i Tyskland tänkt resa över Luther. Konsistoriet anser detta värt att läsas av alla som vill göra rättvisa år Luthers förtjänster.

2:o Den återställda bibliska kalendern av superintendenten J G Frank med historiska och kronologiska tillägg av prosten i Runtuna, Ifr Geringius.

Den innehåller 12 ark, men kostar endast 16 skilling för häftat exemplar.  
Prenumerationslistorna insänds till notarien.

*§ 9 Riksdagsfullmäktige från ärkestiftet.*

Vid riksdagsmannavalet fick professor Er A Almquist, doktor Sven Wijkman, Magister Joh Chr Hult och prosten Er Forssén de flesta rösterna i sina klasser. Prosten Jon Wijkman är kallad som femte riksdagsmannen från stiftet.

Uppsala domkapitel den 10 juli 1810. JAC AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 11, 1810.**

*§ 1 Om uppgift av de inom stiftet varande blinda eller dövstumma barn.*

Sekreteraren P A Borg har inrättat ett institut för blinda och dövstumma barn i Stockholm. Ett årligt stöd på 3.333 riksdaler 16 skilling skall utbetalas årligen intill nästa riksdag. Det medför att institutet kan utvidga sin verksamhet och komma till större nytta, än då de var beroende endast av gåvor och sammanskott. Då instruktionen för institutet stadfästes denna dag, har Vi förordnat att 13 elever kan antas kostnadsfritt. Ett barn från varje stift och ett från Stockholm kan komma ifråga. Därför anbefaller Vi er att i ert stift låta undersöka och skyndsamt inkomma med förteckning på de barn som är mellan 8 - 16 år och är blinda eller dövstumma. Där skall uppges lytet, ålder, anlag och fattningsförmåga och i synnerhet föräldrarnas torftighet och övriga omständigheter.

Det ankommer på er att efter granskning utse det barn, som har den bästa fallenheten och det mest trängande behov av att tagas emot vid institutet. Om flera barn har samma behov får en utses genom lottning. I allmän sockenstämma och i samråd med församlingens medlemmar, får man finna utvägar och medel för eleven att komma till institutet. Pastorerna bör underrättas att minst 2 omgångar linne och strumpor skall medfölja barnet. I prästtesten som skall lämnas till styrelsemannen för institutet skall anges namn, lytet och orsaken därtill. Är barnet fött blindt eller dövstumt eller när uppkom skadan. Vidare uppges faderns namn och yrke, om barnet visat håg för något särskilt hantverk och om det lärt något redan.

Haga slott den 7 juni 1810. CARL

Till åttlydnad av konungens befallning, anmodas kyrkoherdarna att skyndsamt avge skriftliga underrättelser, om det i deras församlingar finns barn, som skulle kunna komma i åtanke och få undervisning vid detta välgörande institut.

*§ 2 Uppmuntran till allmänna begagnande av vaccinationen och betydligare sammanskott till dess befordrande.*

Kollegium Medici har bland flera anstalter för främjande av vaccinationen föreslagit, att prästerskapet de söndagar då kollekt upptas för detta ändamål, uppmana församlingen att begagna sig av vaccinationens fördelar och dessutom bidra med ett betydligare tillskott än tidigare.

Då Vi ansett att Kollegium Medici hemställan är tjänlig till att främja verksamheten, befäller Vi prästerskapet att följa deras uppmaning. Vi tillåter att i allmänna tidningar lämna underrättelser om vilka församlingar, som samlat de största sammanskotten.

Haga slott den 14 juni 1810. CARL.

Prästerskapet skall ställa sig till nådig efterrettelse av Konungens befallning.

*§ 3 Om antagande och nyttjande av en omarbetad och förbättrad förklaring över Luthers lilla katekes.*

Efter prästeståndets vid senaste riksdag anhållan och Vårt gillande av ärkebiskop Lindbloms omarbetade och förbättrade förklaring över Luthers lilla katekes, har Vi funnit för gott



fastställa, att den förklaringen skall vara i allmänt bruk hädanefter. Den skall användas såväl i skolorna som av församlingarna.

Stockholms slott den 21 juli 1810.

Konsistoriet tillkännager konungens skrivelse och att vidare skall bli kungjort, då katekesen hunnit tryckas.

*§ 4 Om deras rättighet att söka annan lägenhet, vilka vid hållet val pluraliteten icke undfått. Till vederbörandes kunskap får konsistoriet lämna följande cirkulärbrev.*

Då Vi alltid är angelägna om att ge dem som vårda läroämbetet Vårt hägn, har Vi efter inlämnade av besvär, övertvägt hur prästmän, som är uppförda på förslag till lägenheter, men där genom val går miste om lägenheten och intill valet blivit lagligt, anses oberättigade att söka annan ledighet. Därför förordnar Vi att den prästman, som sökt en tjänst och varit på valbar plats, men inte fått tjänsten och hos konsistoriet förklarar att han inte tänker överklaga, skall ha rätt att söka annan lägenhet, där ansökningstiden inte gått ut och valet inte skett. Skulle besvär anföras, även om de inte rör honom, får han inte söka annan tjänst, förrän besvären av avgjorda.

Örebro slott den 26 juli 1810. CARL

*§ 5 Kungl Maj:ts och Krigskollegii kungörelser om underhålls utdelning av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner, soldater, lantvärn och vargering år 1810.*

Skall uppläsa i alla kyrkor och sedan förvaras i moderkyrkan.

*§ 6 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o På konsistoriets i Strängnäs begäran anmodas kontraktsprostarna att kringsända subskriptionslistor på: Handbok för kristliga religions lärare av D A H Niemeyer; Översättning från 4:de tyska upplagan. Arbetet består av två delar och utges från tryckeriet i Strängnäs. Det kostar 32 skilling.

2:o Magazin för föräldrar och lärare, utgiven av rektorn vid Tyska skolan i Stockholm magister C U Broocman, känd genom flera fördelaktiga arbeten. Detta utkommer i två häften till ett pris av 36 skilling.

Uppsala domkapitel den 29 augusti 1810. JOHAN WINBOM, E M HULT, L OLBERS.

## **Cirkulär N:o 12, 1810**

*§ 1 Om avläggande av sorgen efter Kronprinsen.*

Efter brev från landshövding Nils von Rosenstein skall det som blivit förordnat vid gudstjänsten angående sorgen efter Kronprinsen, upphöra den 30 denna månad.

*§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1809.*

Förteckning och redovisning hur änkehjälpen blivit fördelad.

*§ 3 Om änkehjälps uppörden för år 1810.*

Enligt senast satta markegång kostar en tunna råg 6 riksdaler 40 skillingar i Uppsala län, vilket är detsamma som medelpriset för landet, så när som på 6 6/7 runstycken. Följer uträkning baserad på detta och utdelad enligt de olika befattningshavarnas tjänsteställning. En pastor av första klassen får 11 riksdaler 44 skilling och den som får minst är skolmästare med avkastning från boställe, som får 1 riksdaler 23 skilling 6 runstycken. Kontraktsprostarna uppmanas sända runt listor, där de hjälpsökande antecknas

*§ 4 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för år 1809.*

*§ 5 Förra halvårets kollekter.*

Kollekter till ecclesiastik verket i Lappland, konsistorie amanuensen och medellösa studenter skall insändas för november månads utgång.

*§ 6 Uppå ärkestifts tidningarna för nästkommande år 1811.*

Kontraktsprestarna uppmanas sända prenumerationslistor som vanligt.

Uppsala domkapitel den 26 september 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 13, 1810.**

*§ 1 Om erläggande av riksdags kontingentens andra kvartal.*

Riksdagsfullmäktige har anhållit om konsistoriets förord, att hos hemmavarande medbröder få kontingentens andra kvartal, då riksdagen kommer att flyttas till Stockholm. Fullmäktige anser det inte troligt, att riksdagen kommer att fortgå hela nästa kvartal, med förmodar att man inte tycker, det är obilligt att betala ut hela avgiften, med tanke på den förlust som man fått vidkännas. Riksdagsmännen av prästeståndet är de som får minsta traktamentet av alla och ingen ersättning för skjuts och resekostnad, vilket vanligen består. Dessutom har priserna på alla livsförnödenheter i Örebro blivit uppdrivna. Då nu flytten till Stockholm kommer till skulle ärkestiftets fullmäktige få tillsätta ganska betydligt av egna medel, utan detta förnyade understöd.

Konsistorium, som inser det billiga i detta, anmodar kontraktsprestarna att upptaga kvartalsavgiften med lika belopp som förut.

*§ 2 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Nya upplagan av ärkestiftets matrikel. Priset meddelas då utgivaren fått vetskap om upplagens storlek.

2:o Denna fråga: Har då en kyrkoherde på landet inget att göra? Besvarad av prosten C O Humble. Skriften upptager i korthet alla denna ämbetsmans tillhörande göromål.

Uppsala domkapitel den 17 oktober 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 14, 1810.**

*§ 1 Om deras Kongl Högheters, Kronprinsens, Kronprinsessans och Arvprinsens inneslutande i kyrkobönerna.*

Till följd av landshövding Nils von Rosensteins befallning till domkapitlet med dagens post bör nu, sedan Hans Kongl Höghet Kronprinsen avgivit sin försäkran till Rikens Ständer på Drottningholm, Kronprinsen, Kronprinsessan och Arvprinsen näst efter änkedrottningen intagas i kyrkobönen och litanian.

*§ 2 Förnyade föreskrifter angående, mortalitets och folkmängds tabellerna.*

Konsistoriet får meddela följande utdrag av Kongl Tabell Kommissionens skrivelse:

Till förekommande av okunskap och glömska och för att nå all möjlig fullständighet, både vad gäller uppgifterna och deras uppställning och sammanräkning meddelar Tabell Kommissionen, att de upplysningar på alla föreskrifter utom vad formuläret innehåller måtte åtföljas och skrivas på rätt ställe.

Rörande tabellerna i allmänhet iakttages:

1:o Att insändandet inte får dröja över den tiden som är föreskrivet i brev av den 11 maj 1802.

2:o Alla paragraferna t o m den 8:de angår mortalitets och folkmängds tabellerna.

3:o De tabeller, som omnämns i § 4, skall utskrivas med dubletter. Ett exemplar insänds och det andra stannar på stället.

4:o Till § 3 hör alla församlingar av främmande religion samt luterska, tyska och franska som finns i vissa städer, även slotts- och kapellförsamlingar. De får inte medräknas i prosttabellerna.

5:o Detta gäller även garnisonsprästerna, som skall upprätta tabeller för sitt regemente. Är församlingen så liten, att den får själavård av församlingens präst skall den upptas i hans tabell.

6:o Soldater och båtsmän, som är kommenderade på arbete eller på krigskepp, upptas i kommenderingens tabell av den präst som medföljer. Tabellen insänds till det konsistorium i vars stift arbetet utförs.

7:o Alla som är på ostadig fot, som innevånare från avbrända städer, sjöfarande, fångar m fl upptas i tabell av den präst, som har hand om deras själavård.

8:o Specifikationerna i formulären vad gäller utsäde, skörd, åker och kreatur, skall inte enbart gälla de hemman som räknas i mantal, utan även oskattlagda torp och backstugor, om de har åker och kreatur. Dessa uppgifter får inte utelämnas.

Anex och kapell får inte sammanräknas med moderförsamlingen utan skall redovisas med egen tabell, för att man skall känna deras beskaffenhet. Huvudförsamlingen skall understrykas och alla tillhörande församlingarna antecknas efter.

9:o Inga streck får insättas i rutorna stället för siffror och de tomma rutorna får inte fyllas med onödigheter.

10:o Siffror som skall adderas, skall skrivas under varandra. För att undvika raderande är det bäst att använda blyertspenna.

11:o Om ett prosteri är delat på flera härader i samma län, behövs inte särskilda tabeller för sådana delningar, utan endast ett för var län.

12:o Alla tabeller skall undertecknas av den som författat dem.

#### Angående mortalitets tabellerna:

13:o Redovisas hur summorna skrivs på raderna.

14:o Kornets förökning utsätts inte med hela summor eller erhållna antalet tunnor spannmål. De skrivs med 3, 4, 5, etc vilket betyder 3:dje, 4:de, 5: te kornet.

15:o Med fattiga menas inte bara dem som är intagna på hospital eller fattighus samt de som äga fattigdel. Dit räknas alla som av missväxt tvingats till uselhet eller annars av knappa villkor varit tryckta eller blivit träffade av epidemier, vare sig de är ståndspersoner, bönder, torpare eller andra.

16:o Den make som sist dött upptas i art L, men inga levande oäkta barn får inräknas där, utan endast de som dött under ett års ålder.

17:o På sista sidan i marginalen antecknas bredvid församlingens namn antalet som av skyddskoppor blivit ympade eller genomgått s k vaccination.

18:o Födslar, dödsfall och vinningar föras i Tabell av den präst, som antecknar dem i sin kyrkobok.

19:o Varje avlidens sjukdom bör antecknas i församlingens kyrkobok efter någon av rubrikerna i mortalitets formuläret. Skulle ingen av rubrikerna passa skrivs som oangiven sjukdom.

#### Angående folkmängds tabellerna:

20:o Om summan av födda under de sista fem åren överstiger de döda stryks ordet färre och överskottet adderas till förra quinquennii (femårsperiodens) folkmängd. Är antalet födda mindre stryks ordet flera och de dödas överskott subtraheras från tidigare folkmängd. När allt är rätt räknat skall summan C ökad med inflyttade eller minskad med utflyttade, vara lika med A eller B.

21:o Herrskap, som äger flera spridda gods, upptas med sin betjäning i den församling eller stad, där de låtit mantalsskriva sig.

22:o Med övningsmästare menas exeroitii mästare, dansmästare, fäktmästare, språkmästare (de som vid universiteten lär ut nyare språk) m fl, vilka för sitt yrke är mantalsskrivna.

23:o Till civila ämbetsmän hör även skrivare och extraordinarier, som biträda vid ämbetet, men rådmän och kämnärer i städerna, vilka idka borgerlig näring, upptas i den § där näringen är nämnd.

24:o Bortavarande sjömän och utomlands resande antecknas i hemorten, så länge man vet att de lever.

25:o Personer, som kan vara svåra att placera i Tabellerna insätts i § E på landet och § F i staden.

26:o Apotekarnas provisioner och boktryckares faktorer upptas som gesäller.

27:o Med nybyggare menas de åbor på hemman, torp och backstugor som under sista femårsperioden blivit upptagna, byggda och bebodda.

28:o För att vinna redighet i räkningen av den arbetande och födobringande folkhoppen upptas bondsöner under rubriken drängar om de är över 15 år annars under gossar. Bonddöttrarna sätts under rubriken pigor om de är över 15 år, ibland tjänsteflickor då de är över 10 år och börjar göra nytta. Yngre, även äldre sjukliga och odugliga sätt under § 1.

Ståndspersoners ogifta döttrar sätt under § 1 vilken ålder de än har. Söner, samt döttrar som är änkor, sätts under 6 och 7 i anmärkningar i formuläret.

29:o Hustru, som har annat näringsfång än mannen, sätt under sin egen titel och inte under mannens.

30:o Änkor, som tillhöra arbetarklassen anses som änkor med eget arbete. De som står i salubodar upptas som änkor i annans tjänst.

31:o Bland adelskapet, läroståndet och borgare, räknas endast föräldrar och barn, släktingar och jämlikar. Dit räknas även herrskapets bättre betjäning, men uppässare och lakejer förs till titeln Alla andra.

Dit hör också soldater, båtsmän, kyrko- sluss- bro- färje- dykeribetjäning, bergs- och fabriksfolk, timmermän, sjömän, lotsar, fyrbåksvaktare, gesäller, lärgossar, vaktbetjäning vid stater och korpser, arbetare och tjänstefolk i städerna, hantverkare på landet, kringvandrande lappar, fattiga och fångar.

Till bondeklassen räknas både husbönder och tjänare, alla som lägger hand vid åkerbruket, även rättare, arbetsdrängar och pigor på landet hos herrskaper och ståndspersoner.

32:o Summan av personer i hushållet skall inte anges, utan bara hur många hushåll det finns som innehåller 2, 2-5, 5, 5-10 osv personer.

33:o Till att bestämma hushållens olika grader kan de kallas förmögna, som anses utöver sina årliga utgifter, har ett överskott på 500 riksdaler.

Behållna kallas de som har mindre, men inte behöver sätta sig i skuld för sin bärgning.

Fattig är den som inte utan svårighet kan taga sig fram, däribland även fastighetsägare, som över sina tillgångar är skuldsatta.

Utfattiga är de, som måste leva på andras gåvor och tillskott.

34:o Med öppen jord menas all åker, sådd eller osådd, fruktbarande eller i träda, kryddland, källand, trädgårdar, hamp- och linland m m.

Är åkerbruket så beskaffat, att den jord, som nyttjas till säde, genom plöjning årligen upptages av gräsvall, men efter skörden läggs igen bör hela vidden, som så skiftesvis används, avse öppen jord. Den besådda delen antecknas  $\frac{1}{4}$ ,  $\frac{1}{6}$ ,  $\frac{1}{10}$  eller mindre. Då får man vetskap om brukningssättet. Anteckningar besådda  $\frac{3}{4}$ ,  $\frac{4}{5}$ ,  $\frac{5}{6}$  eller större av ständigt öppen och brukad åker utmärker cirkulations bruk.

35:o Redovisas att slutsummorna i de olika tabellerna bör stämma.

Den fördom, som ibland hörs att Tabellverkets statistiska fordringar endast är till för att lägga nya bördor och besvär på innevånarna, förmodas numera ha försvunnit, sedan nationen återfått sin urgamla rättighet att beskatta sig själv och intet spår i sista bevillingens författningen kan upptäckas, att erhållna upplysningar blivit missbrukade eller använda till förtryck.

Denna fördom hör inte hemma i det tidevarv vi nu leva i och är med det förtroende Ständerna bör äga alldeles oförenligt. De svårigheter som någon gång uppkommit, då läraren inte kunnat samtala om den utfrågades utsäde, skörd och kreatur, utan att väcka misstankar, att han trots på högre inkomster, bör alldeles av sig själva upphöra, efter lärarens och åhörarens nu

träffade överenskommelser och sanktioner angående rättigheter och skyldigheter. Nu kan man söka underrättelse i vilket ämne som helst.

Då således för kommande Tabellers grundläggande, varken fördomar eller hinder kunna vara i vägen, gör sig Kongl Kommisionen den förhoppningen att prästerskapet, som hittills med berömvärd villighet sökt fullgöra vad kommissionen äskat, nu med fördubblad omsorg omfattar alla möjliga tillfällen för att erhålla uppgifter, som bär sanningens stämpel.

Stockholm den 31 oktober 1810. LARS von ENGSTRÖM, D von SCHULZENHEIM.

*§ 3 Av Kongl Maj:ts och Rikets Krigs Kollegii kungörelse om ytterligare underhålls utdelning av krigsmanshusmedlen till avskedade krigsmän för innevarande år 1810.*

Ett exemplar för varje moderkyrka med samma föreskrift som i cirkulär N:o 11 § 5 medsändes. Uppsala domkapitel den 2 november 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 15, 1810.**

*§ 1 Riksdagsbönens uppläsande inställes.*

Enligt skrivelse från statssekreteraren Nils von Rosenstein har Konungen på Ständernas anhållan, låtit avkunna riksdagens slut, varför riksdagsbönens uppläsande genast skall upphöra.

*§ 2 Kollekt till understöd för uppbyggandet av gymnasie- och skolhuset i Kalmar.*

Kungen har den 3 augusti i år lämnat tillåtelse att till understöd vid återuppbyggandet av gymnasie- och skolhuset i Kalmar, som brann den 11 augusti 1800 i all rikets kyrkor få ta upp kollekt. Undantag de som är befriade från kollekt eller själva har byggnader på gång. Prästerskapet uppmanas att upphämta kollekten när mycket folk är att vänta.

Uppsala domkapitel den 13 november 1810. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS.

### **Cirkulär N:o 16, 1810.**

*Angående hyllningsedens avläggande åt hans Kongl Höghet Kronprinsen.*

Sedan Hans Kongl Höghet, Prins JOHAN BAPTIST JULIUS, vilken blivit genom Ständernas val förklarad för Sveriges Rikes Kronprins, nu avlagt sin försäkran, får Vi härmed anbefalla eder, att såväl själva som alla under er lydande ämbets- och tjänstemän på vanligt sätt avlägga hyllningseden till Vår kärälskliga son Kronprins CARL JOHAN.

Stockholms slott den 15 november 1810. CARL

Till lydnad av vad konungen föreskrivit anmodas häradsprostarna och gymnasie inspektorerna, att av den underlydande på vanligt sätt och efter medskickat formulär avlägga hyllningseden. Följer formuläret med samma innehåll, som det i cirkulär N:o 4, § 1, 1810.

*§ 2 Rörande Cleri Comitioalis cirkulär.*

Sändes ett exemplar av vid riksdagen utfärdade cirkulär till varje kyrka, vilka inte redan av konsistorie cirkulären N:o 10 och 11 innevarande år, insänt rekvisitioner på de skrifter som prästeståndet anmält och skyndsamt insända subskriptions- och prenumerations listor.

*§3 Om nu tjänstgörande konsistorie notarien.*

Sedan undertecknad konsistorie notarien hemkommit från riksdagen och återupptagit befattningen skall vördiga prästerskapet med honom korrespondera. J U ALMQUIST.

Uppsala den 21 november 1810. JAC AX LINDBLOM.

**Cirkulär N:o 17, 1810.**

*§ 1 Om krigsbön.*

Sedan Vi till följd av Våra förbindelser med fransmännens Kejsare samt för att medverka till återställandet av den allmänna freden, har varit tvungna att förklara Konungen av Storbritannien krig. Vår första känsla har varit, att med Våra trogna undersåtar anropa den högste Guden om bistånd, varför Vi tillsänder er den av Oss fastställda krigsbönen med befallning att densamma skall läsas i alla kyrkor vid den offentliga gudstjänsten. Stockholms slott den 29 november 1810. CARL.

Prästerskapet skall till åttlydnad av vad konungen föreskriver vid de offentliga gudstjänsterna läsa krigsbönen. Sänds till varje kyrka.

*§ 2 Angående prenumeration på nya kyrkohandboken i oktav.*

I anledning av förläggarens anhållan och att oktav upplagan av Nya Kyrkohandboken snart är färdig, får konsistorium anmoda häradsprostarna att uppbära 24 skilling för varje beställt exemplar.

Uppsala domkapitel den 4 december 1810. JAC AX LINDBLÖM.

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1810.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden i Uppsala stift för år 1810.*

Debet och credit summa 2.522 riksdaler 4 skilling 8 runstycken. Mest utdelat i Hälsinglands norra, Örbyhus och Trögds kontrakt.

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1810.*

Debet och credit 1.473 riksdaler 33 skillingar 7 1/3 runstycke.

Prästmannen Simlins årliga gratial har höjts den 11 juli 1804 till 33 riksdaler 16 skilling.

Prästen Uddsten har fått 10 riksdaler i respengar. Wallenberg och Friborg har fått bidrag. Båda sjukliga. Svagsinte prästen Hällénstедt fick 3 riksdaler.

# Uppsala Domkapitels Cirkulär till prästerskapet i ärkestiftet.

## Första samlingen 1811.

Låsa kyrkas arkiv

Sammandrag av Gudrun Sandén

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

### Cirkulär N:o 1, 1811.

*§1 Böndagarna för innevarande år.*

Med dagens post kom Kongl Maj:ts Påbud och Plakat om de fyra allmänna solenna tacksägelse-, faste-, bot- och böndagarna. Dessa skall pålysas från predikstolarna så snart cirkuläret framkommit. Det är konsistoriets övertygelse och förhoppning att prästerskapet erkänner konungens dyrbara tänkesätt och helge avsikter och noggrant befrämjar och obrottsligt uppfyller vad han föreskrivit.

*§ 2 Angående stambok och kollekt till Hassela kyrka.*

Konungen har tillåtit Hassela församling i Hälsingland, att som ett outhärligt stöd till deras nya kyrkbyggnad, insamla medel såväl genom stambok över hela riket, som en kollekt i rikets alla kyrkor, med undantag av dem som är befriade. Konsistoriet får härmed översända en stambok till varje kyrka i stiftet, och anmoda prästerna att i vanlig ordning ombesörja uppbörderna av stamboks medlen samt även någon söndag då talrik folksamling väntas utlysa kollekten

*§ 3 Angående ingivande berättelser till domkapitlet, så snart de naturliga kopporna i någon församling börja visa sig, samt om de vaccinerades antal.*

Konsistoriet har med fägnad erfarit att den välgörande vaccinationen särskilt genom prästernas föreställningar och åtgärder, på de flesta ställen i stiftet blivit väl mottagen och med framgång använd. Det finns anledning hoppas, att den förr så förödande koppsmittan inom kort skall utrotas. Dock har konsistoriet erfarit att de naturliga kopporna åter kommit igång på ett och annat ställe. Flera barn har blivit borttryckta utan att vederbörande i tid sökt möta spridandet av smittan. För att i möjligaste mån bidra till smittans hämmande får konsistoriet förnya sina uppmuntringar till vaccination samt föreskriva att så snart kopporna visat sig genast anmäla detta till domkapitlet. Uppgift om personens namn och hemvist, som drabbats och även varifrån smittan kommit, om det utan att dra långt ut på tiden kan utrönas.

I samband härmed får konsistoriet erinra kontraktsprostarna om de förut fattade besluten att kringända listor, där alla som blivit vaccinerade antecknas. Det är nu ännu mera angeläget att dessa förteckningar och Tabeller kommer till konsistoriet. Dessa listor har på flera ställen uteblivit. Vidare bör alla präster eller andra ecclesiastiska personer anmäla sin medverkan till vaccinationernas genomförande, så att de kan erhålla någon uppmuntran från högre ort.

*§ 4 Införväntade medel och räkenskaper.*

1:o De vanliga halvårs kollekterna, varvid också erinras om avgiften till Cleri Comitialis Archiv (prästeståndets arkiv) där pastorerna erlägger 4 runstycken för varje oförmedlat mantal, som deras pastorat består av. Prästerna i städerna får lika höjning med femdubbelt belopp. Betalning för cirkulären kostar varje kyrka 36 skilling.

2:o Vaccinationsavgiften för året, som skall redovisas på särskilt reversal och bör vara verifierad.

3:o Räkningar över gymnasie- och skolkassor med dubletter och vidimerade avskrifter.

Uppsala domkapitel 18 januari 1811. JAC AX LINDBLOM

*Anteckningar på de ämnen, som förekommit i 1810 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 2, 1811.**

### *§ 1 Tacksägelse med anledning av konungens tilltagande hälsa.*

Genom brev från statssekreteraren och landshövding Nils von Rosenstein, har kronprinsen låtit meddela att konungens hälsa förbättras dag för dag.

Det har ansetts att det är var och en svensks plikt att frambära sina uppriktiga och innerliga tacksägelser. I Statsråden den 26 januari har beslutats om en allmän och offentlig tacksägelsebön att läsas i alla kyrkor strax efter framkomsten. Den nu översända bönen skall läsas strax efter Bönen för höga överheten. Dock kommer ingen lovsång att sjungas förrän konungen återvunnit hälsan helt.

### *§ 2 Om uppsättande i kyrkorna av Kongl Maj:ts tal till Ständerna på Rikssalen den 2 maj 1810.*

Konungen har i nåder tillåtit att det tal han höll i Rikssalen för Ständerna den 2 maj 1810, skall som ett stadigvarande bevis på Hans tänkesätt sättas upp i kyrkorna. Konsistoriet översänder ett exemplar till varje kyrka att på behörigt sätt infattas och förvaras i kyrkorna.

### *§ 3 Angående infortrade upplysningar om Fattig Försörjnings Anstalterna i Stiftet.*

Kongl Maj:t har efter anhållan från Ständerna tillförordnat en kommitte, som skall inhämta kunskap om fattigvårds anstalterna såväl på landet som i städerna. De borde vid nästa lagtima riksdag avge en ordentlig plan över hur dessa anstalter skall handhas.

Den 26 februari har konsistoriet anmodats, att tillsammans med befälningshavande, skaffa erforderliga underrättelser hur förhållandena är i detta stifts församlingar och meddela kommittén.

Konsistoriet anmodar samtliga kontraktsprostar, att från sina kyrkoherdar infortra fullständiga upplysningar i följande ämnen, för att bidra till en förbättrad fattigvård.

1:o Hur många finns för närvarande av vanföra och medellösa i varje stad och församling på landet. De skall indelas i 3 klasser. Till den första hänförs orkeslösa, utgamla, bräckliga, de med långvariga sjukdomar och vanvettiga. Till andra klassen de som är avsigkomna, men i ett och annat avseende arbetsföra. Till tredje klassen hör fattiga fader- och moderlösa barn.

2:o Tillståndet av stads- och landsförsamlingarnas fonder till fattigas försörjning samt underrättelser om hur fattigkassorna tillkommit.

Om fattigstugor finns och om de endast nyttjas för att härbärgera åldriga, orkeslösa, lytta och vanvettiga som inga släktingar har, som vårdar dem.

Om i brist på tillräckliga underhållsfonder, biträde ges i spannmål eller pengar till torftiga personer eller till dem som sammanlever med anhörig i egen boning och de som erhållit understöd så att de kan bli samhället till nytta.

Om sockenmagasin redan bidrar till de fattigas underhåll eller om de i framtiden med förbättrad organisation skulle kunna bidra.

Om de som erhållit fattigdel, vid sitt frånfälle lämnar sin lilla kvarlåtenskap till fattigfonden.

3:o Om särskilda regler och stadgade överenskommelser rörande de fattigas försörjande inom församlingarna finns, som skulle kunna tjäna andra som mönster, bör avskrifter insändas.

4:o Sträcker sig fattigförsörjningens anstalter även till fattiga barns försörjande och uppfostran. Finns sockenskolor och är de inrättade så att de inte endast är läseskolor utan även skiftesvis arbetsskolor för gossar och flickor.

5:o Om någon anstalt till arbetshus inrättningar inom församlingarna är vidtagen, eller vid brist på rudimaterier (råämnen) de uppköps och tillverkningen inlöses med skälig utkomst för de torftiga men idoga. Om överenskommelser är vidtagna, att vid vite inte utlämna enskilda allmosor åt lättjefulla dagdrivare.

6:o Om felaktiga anstalter har lett till ökning av tiggarehopen, till lättja och vanart. Särskild underrättelse önskas från orter, som är uppfyllda med vanartig och lastfulla personer samt brottslingar som genom tiggeri söka den bärning de genom arbete kunna få.



Har anstalter vidtagits för att sysselsätta personer som undergått straff och alldeles utblottade sluppit ur fängelse.

7:o Vilka förbättringar i kungörelsen av den 5 december 1788 rörande fattighjorns försörjande anses rådliga och om medel och utvägar i övrigt kan uppgivas för att vinna det av Ständerna åsyftade ändamålet. En säker plan för allmän fattigvård i riket med tillämpning efter varje ords särskilda beskaffenhet och behov är syftet.

Konsistoriet överlämnar ett exemplar till varje kontrakt för att cirkulera mellan prästerna, så de kan inhämta närmare kännedom om Ständernas avsikter och önskningsar.

Slutligen får konsistorium erinra att de anstalter, som redan finns för fattigvården i församlingarna och är bra, bör bibehållas. Den tilltänkta planen skall inte anses hinderlig för de församlingar, där antingen nödvändiga åtgärder saknas eller där redan vidtagna åtgärder bör rättas och socknens ledamöter skall ingå i författningen.

I de församlingar som tillhör Stockholms län, har landshövdingen tillkännagivit att han infordrat upplysningarna direkt av kyrkoherdarna. Men då kommittén uppdragit åt landshövdingarna och konsistoriet att tillsammans skaffa fram underrättelserna, uppmanas kontraktsprostarna att insända uppgifterna till domkapitlet, som sedan lämnar till landshövdingeämbetet i Stockholm.

#### *§ 4 Om stambok och kollekt till Varnhems kyrka i Skara stift.*

Den 22 november 1810 har konungen givit Varnhems församling i Skara stift, att som oumbärligt understöd till reparationen av kyrkan få tillstånd att insamla medel både genom stambok och kollekt över hela riket. Vanliga rutiner.

#### *§ 5 Om auktions kungörelser uppläsande från predikstolarna i Uppsala län.*

På grund av de oordningar och våldsamma uppträden som ofta nog förekommer vid auktioner på landet, har befallningshavaren i Uppsala län den 31 december 1810 utfärdat en kungörelse om vad som bör iakttagas vid dessa tillfällen. Där föreskrivs att auktionisterna för kronofogden eller länsman i orten borde uppvisa och med påskrift förse deras publikationer, innan de uppläses på predikstolarna.

Konsistorium erkänner befallningshavarens nit och verksamma omtanke, för att befrämja god ordning, laglydnad och sedlighet vid auktioner. De anmodar prästerna, att inte uppläsa auktionskungörelser från predikstolen, om de saknar påskrift av kronofogden eller länsman på orten.

#### *§ 6 Om insändandet till domkapitlet av de protokoll, vilka vid prästval, så väl på fråge- som valdagen ofelbart bör hållas.*

Då vid ett och annat prästval har hänt, att valförrättaren inte fört något protokoll, varken över vad som hänt på fråge- eller valdagen och inte heller justerat protokollen inför församlingen efter valets slut samt insänt det till domkapitlet, har konsistoriet funnit sig föranlåtet att erinra valförrättarna vad som är föreskrivet i författningarna. Annars kan konsistoriet inte pröva om valet varit lagligt och ordentligt gjort. Om någon överklagar ett sådant val, är valförrättaren ersättningsskyldig för de kostnader detta medfört.

#### *§ 7 Rörande sammanskott till den genom vådeld lidande komminister Unander i Giersta och Gryta.*

Den 30 januari uppkom vådeld i komminister Sam Eric Unanders kammare. Hans sängkläder, sängar, bord och stolar, böcker, linne och prästkläder blev alldeles uppbrända. Genom grannar och kvarnfolks ingripande kunde resten av huset räddas. Han kan inte få någon ersättning enligt Hagunda Härads brandstods konvention. Kontraktsprosten anhåller för den skull, att konsistorium vill låta meddela denna olycka i cirkulären och att Unanaders ämbetsbröder genom frivilligt sammanskott understöder honom.

Då denna förlust, som beräknas till flera hundra riksdaler, är alltför kännbar för Unander, vars villkor redan var svaga, har konsistoriet inte kunnat vägra omnämna denna behjärtansvärda hjälp. Därför uppmanas kontraktsprostarna att låta cirkulera listor där prästerskapet antecknar sina gåvor och allt insänds till domkapitlet.

*§ 8 Till avsättning är anmält*

1:o Från boktryckeriet i Lund har utkommit Utkast till tal och predikningar vid särskilda tillfällen. Första delen innehåller likpredikningar och liktal och säljs för 32 skilling.

2:o Subrektorn magister C U Broocmans magasin för föräldrar och lärare har utkommit med 4 häften i år vilka tillsammans kosta 24 skilling. Subskriptionslistor medsänds.

*P S*

De kontrakt som i cirkuläret N:o 2 inte erhöll behövt antal stamböcker till Västerbotten, får nu erforderligt antal.

Uppsala domkapitel den 27 mars 1811. JAC AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 3, 1811.**

**Till vördiga prästerskapet i Uppsala stift.**

*Angående förteckningars upprättande över alla de manspersoner, som är mellan 20 och 45 års ålder.*

Sedan Kongl Maj:t för bibehållande av detta urgamla rikets säkerhet och självständighet funnit nödvändigt att sammankalla det förstärkningsmanskap på 15.000 man, som Ständerna vid 1809 och 1810 års riksdagar tillåtit. Efter nådig kungörelse den 23 april 1811 har konungens befallningshavande i Uppsala län i skrivelse påbjudit att församlingarnas präster tillsammans med några sockenmän med stöd av mantalslängden, kyrko- och förhørsböckerna samt prästbevis upprätta förteckningar över alla manspersoner mellan 20 och 45 år. Förteckningarna bör granskas i sockenstämma och då de blivit godkända och summerade underskrivas av prästen och några sockenmän.

Detta påbud skall vara verkställt till 1 juli. Största uppmärksamhet bör riktas så att ej andra utesluts eller frikallas från lottningen än de som är berättigade därtill. Förteckningen skall upprättas i 2 exemplar och genom närmaste kronobetjänt skall det ena lämnas till befallningshavaren och det andra förvaras i kyrkan. Det skall användas vid lottningen om frivillig överenskommelse inte går att nå.

Befallningshavaren tillkännager, att häradskrivarna genast skall tillställa kyrkoherdarna mantalslängderna och vara till hjälp vid upprättandet av förteckningen. Kronobetjäningen skall om möjligt inställa sig, men då de är upptagna av sina göromål med bevillningstaxeringarna och den nya roteringslängden, kan man inte räkna mycket på deras hjälp.

Konsistoriet har alltid erfarit prästerskapets nit och undersåtliga plikt, vad ankommer att stödja en upplyst regerings välgörande avsikter. Därför är vi säkra om, att prästerskapet i denna kungörelse ser en vis regerings kloka och landsfaderliga omsorger. Prästerna behöver inte uppmanas, att bibringa alla och särskilt de mindre upplysta, sanna och riktiga begrepp om vad som blivit förordnat. Men de skall i synnerhet förekomma de falska rykten och misstyndningar samt den oro och bekymmer som ofta uppkommer.

Uppsala den 10 maj 1811. JAC AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 4, 1811.**

*§ 1 Om förbud mot guld- och silvermynts utförande ur riket.*

Då växelkursen är så hög, kan man befara, att personer av vinningslystnad för ut ur landet guld- och silvermynt. Vi anbefaller det förståndiga prästerskapet, att genast från predikstolarna i alla kyrkor uppläsa Kongl Maj:ts förbud mot guld- och silvermynts utförande av den 30 juli 1744 och erinra dem att 2 gånger om året upprepa läsningen av detta förbud. Stockholms slott den 30 maj 1811, CARL JOHAN

*§ 2 Angående de betyg, som över undergångna pastoralexamina utfärdas.*

Av detta nådiga cirkulärbrev kan prästerna inhämta, vad Kongl Maj:t behagat förordna.

På förekommen anledning har Vi funnit skäligt att förordna, att i de betyg ni hädanefter utfärdar över undergången pastoralexamen, bör alltid bestämt uttryckas, om den examinerades kunskaper varit så svaga, att han endast blivit berättigad att söka de minsta pastoraten i stiftet. Detta för att undvika den ovisshet, som de sökande oftast är försatta i, om verkan av deras betyg.

Stockholms slott den 16 maj 1811, CARL JOHAN.

*§ 3 Om prästrättigheter av bruk och kvarnar.*

Till vederbörande underrättelse meddelas följande.

Då olika regler har tillämpats i olika stift angående vilka prästrättigheter av kvarnar som skall gälla, har Kongl Maj:t på prästerskapets och bondeståndets gemensamma önskan genom cirkulationsbrev av den 17 maj och kungörelse den 21 september 1810, uppmanat samtliga församlingar och präster, att ingå vänliga överenskommelser om tionde och andra prästrättigheter. Då konungen förmodar att kvarnar, bruk och masugnar intas i denna överenskommelse, är inget särskilt förordnande i detta avseende av nöden. Skulle tvister uppstå innan sådana överenskommelser blivit träffade, skall de avgöras av Kammarkollegium och befallningshavande på orten.

Stockholm slott en 23 april 1811, S af UGGLAS, C U LEYONMARCK, J af STRUBING.

*§ 4 Om lysningskartornas belopp.*

Kongl Maj:ts nådiga kungörelse av den 27 september 1810, angående ny Charta Sigillata Förordning stadgar i § 21, att Charta till lysningar skall beräknas till 1/15 av vad fästmannen erlagt i bevillning året innan. Gäller från 1 juli. Det har inkommit förfrågningar, då var och ens bevillning och debetsedlar för 1810 ännu inte är utfärdade, hur beräkningen då skall ske.

Då konungens föreskrift inte hinner komma före den 1 juli, har konsistoriet trott sig böra förklara, att prästerskapet skall av fästmannen fordra säkerhet för det blivande Chartabeloppet.

*§ 5 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Bibliothek der Deutschen Classiker kommer att utgivas i Uppsala. Den klassiska litteraturens värde, som genom utgivarens och förläggarens nitiska företag kan köpas till lindrigt pris, förtjänar fullkomligt bifall och uppmuntran av alla sakkunniga.

På utgivarens särskilda begäran tillkännages att de vid prospektets början uppräknade författare var för sig kommer att uppta en eller flera volymer, samt att Göthe och Schiller m fl av de mest utmärkta klassikerna kommer att utgivas fullständigt i särskilda volymer. Böckerna kan beställas häftade hos konsistorienotarien av prenumeranter utan särskild betalning för häftningen.

2:o Begrepp om lerhusbyggnader i jämförelse med våra byggnadssätt samt om tak och grundläggning, av O Åkerrén, bergsmekanikus och ledamot av Vetenskapsakademien och ett P S med arbetsräkningar och tabeller. Priset blir 32 skilling.

I ett tidevarv, då många orter i riket redan saknar tillgång på byggnadsvirke och även i övriga provinser skogsbrist förr eller senare kommer att uppstå, synes underrättelse om ett säkert och pålitligt sätt att uppföra byggnader av lera, såväl till boningsrum som ladugårdar, att förtjäna varje patriots uppmärksamhet. Författaren är en mångkunnig och verksam man, som förutom att ha uppfört en mängd konstbyggnader även efter vetenskapliga grunder uppfört och medverkat vid de flesta av lerhusbyggena i landet.

3:o Tiondeboksformulär för pastor, inrättade att räcka i 15 år med alla kolumner upplinjerade á 1 skilling arket eller 25 skilling boken.

Uppsala den 26 juni 1811. JAC AX LINDBLÖM

*P S.* Konsistoriet har redan påtalat olägenheten som uppstår vid inbindning och registrering av till domkapitlet inkommande handlingar, när de är skrivna på stort postpapper eller kvartoformat och föreskrivit att memorial, ämbetsberättelser, förteckningar eller andra handlingar bör vara skrivna på helt ark skriv- eller konseptpapper in folio. Då denna föreskrift inte sällan är försummad, har konsistoriet funnit sig föranlåten att förnya densamma till vederbörandes ofelbara efterrättelse.

Ut supra Ad mandatum J U ALMQUIST.

### **Cirkulär N:o 5, 1811.**

*§ 1 Om nedtagandet ur kyrkorna av f d konung Gustaf VI Adolfs tal vid Norrköpings riksdag år 1800.*

Vår befallning är, att ni i alla kyrkor som hör till ert stift, låter nedtaga och insända till expeditionen de tavlor med f d konung Gustaf VI Adolfs tal vid riksdagen i Norrköping 1800. De ramar som sitter runt tavlorna, skall tas till vara, som kyrkans egendom. Drottningholms slott den 12 augusti 1811. CARL JOHAN

Till lydnad av denna föreskrift skall prästerna ur kyrkorna låta nedtaga ovannämnda tal och sända det till domkapitlet innan november månads slut.

*§ 2 Om förbud mot guld- och silvermynts utförande ur riket.*

Då konsistoriet förstått, att flera kyrkor saknar exemplar av förbudet mot guld- och silvermynts utförande av år 1744 och som i cirkulärbrev av 30 maj 1811, anmodade prästerna att 2 gånger per år uppläsa det nådiga förbudet, har nytryck gjorts.

Vi gör veterligt att Vi den 27 april 1742 utfärdat förbud att utföra guld och silvermynt ur landet. Vi har dock med missnöje märkt, att detta förbud inte nått sitt hälsosamma ändamål, utan att en för riket högst skadlig utförelse fortfarande sker. Alltså, skärper Vi nu Vårt förbud. 1:o Inget guld- eller silvermynt, utom vad som tillåts resande att ta med sig, får utföras till Våra under Sveriges krona lydande Tyska provinser eller någon annan utrikes ort. Pengarna anses konfiskerade och den som fört ut dem döms som en publik tjuv. Skulle någon i de Tyska provinserna mottaga sådant mynt genomgår han samma straff.

2:o Den skeppare eller forman som utför sådant mynt och inte kan bevisa att han varit ovetande om vad han medfört, bötar fyrdubbelt av det kapitalet han fört ut och får dessutom arbeta i all sin tid på något av Kronans slott eller smedja.

3:o Lika straff för den som förmedlar eller med råd och dåd befordrar utförelse av guld eller silvermynt.

4:o Den som haft vetskap om någon överträdelse av detta Vårt förbud och inte anmält det, bötar fyrdubbla böter även om han inte haft del i gärningen.

5:o Den som inte kan betala sina böter efter denna förordning, skall löpa 7 gatlopp eller motsvarande fängelse på vatten och bröd.

6:o Den som bryter mot denna förordning, skall ställas till ansvar så länge han lever.

7:o Den som angiver någon brottsling skall, vem han än vara må, erhålla det förbrutna kapitalet och böterna. Hans namn skall vara förteget, om han så önskar.

8:o Skulle angivaren själv ha del i brottet, men inte vara upphovsman därtill, så skall han bli förlåten och utan avkortning njuta både det konfiskerade kapitalet och böterna. Skeppare, styrmän, båtsmän eller passagerare är inte undantagna.

9:o Förbudet sträcker sig även till dem, som mot förordningen av den 25 januari 1743 utfört kopperplåtar.

Vi bjuder därför alla som har detta om hand att se till att ingen överträdelse sker. Brottmålen bör avdömas av Sjötulls- och Gränstullsrätterna i riket. Det är Vår vilja och befallning, att Vår förordning nu strax uppläses från predikstolarna och sedan 2 gånger per år. Den första gången vid midfastetid och den andra vid Mickaeli. Anslag om detta skall finnas i alla

stapelstäder, hamnar och tullkammare eller eljest där det kan synas tjänligt. Ett exemplar skall delas ut till varje lotsgård och det skall läsas 2 gånger om året av inspektörerna. Ingen okunnighet skall kunna förebäras av någon.

Stockholm i Rådskammaren den 30 juli 1744. FRIEDRICH.

*§ 3 Om stambok och kollekt till kapellinrättningar i Härnösands stifts fjälltrakter.*

Den 17 juni 1808 beviljade Kongl Maj:t, att både genom stambok och kollekt samla in medel till Härnösands stifts fjälltrakter för kapellinrättningar, som innevånarna själva är helt oförmögna att bestrida kostnaderna för. I stamboken, som sänds till varje kyrka, följer konungens tillstånd tryckt. Detta sker i vanlig ordning.

*§ 4 Rörande stambok och kollekt till sammanbyggnad av Dimbo och Ottrava kyrkor i Skara stift.*

Genom öppet brev av den 22 november 1810, som finns avtryckt i stamböckerna, har konungen tillåtit Dimbo och Ottrava församlingar att såsom oumbärligt stöd till deras förfallna kyrkors sammanbyggande, insamla medel såväl genom stambok som kollekt över hela riket. Detta sker i vanlig ordning.

*§ 5 Om berättelser avgivande, när smittsamma sjukdomar sig yppa.*

Med anledning av landshövdinge ämbetets i Stockholm län begäran, får konsistorium härmed erinra prästerskapet inom samma län, att då svårare eller smittosamma sjukdomar visar sig skyndsamt rapportera till ämbetet eller om det går fortare till provinsial medicus underrättelse om det inträffade, så att nödvändiga åtgärder kan vidtas.

*§ 6 Änkehjälps medlen för år 1810.*

Bifogade förteckning på hur medlen blivit fördelade. (Förteckningen saknas.)

*§ 7 Om änkehjälps uppbörden för år 1811,*

Markegångspriset för en tunna råg i Uppsala län är 6 riksdaler. Därefter beräknas änkehjälpen. Efter pastorer av första klassen betalas 7 riksdaler 35 skilling 3 runstycken. Den lägsta utbetalningen är 1 riksdaler 13 skilling 10 ½ runstycke. Varje kyrka erlägger 24 skilling.

Listor sänds till prästerna, där de antecknar dem som är berättigade till hjälp och den beräknas efter ovanstående markegångspris. Man skall också uppmärksamma om några förändringar skett sedan förra året, särskilt om det finns inom pastoraten boende prästänkor eller barn som ännu icke fått hjälp, men är berättigade till den.

*§ 8 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1809.*

Varder härmed meddelad.

*§ 9 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o En årgång av hovpredikanten Fr Wolkm Reinhardts predikningar översatt av komministern i Dingtuna R Lindfors.

2:o Inträdespredikningar i Solna och Ulriksdals församlingar av kyrkoherde J O Wallin, säljs för 8 skilling till förmån för de fattiga i Solna.

Kontraktsprostarna låter på vanligt sätt prenumerationslistor cirkulera.

*§ 10 Förra halvårets kollekt.*

Kollekter för Ecclesiastik verket i Lappmarken, konsistorieamanuensen och de medellösa studerande förväntas inom november månads slut.

*§ 11 Uppå ärkestiftets tidningar för år 1812.*

Kontraktspostarna behagar efter vanligheten sända kring prenumerationslistor. Priset är 24 skilling.

Uppsala domkapitel den 25 september 1811. JAC AX LINDBLÖM

### **Cirkulär N:o 6, 1811.**

*§ 1 Om Chartor å lysningsedlar.*

Vi har sedan Kammarkollegium blivit hört, låtit Oss föredragas skrivelsen av den 25 juni, där man begär rätta tillämpningen på kungörelsen av den 27 september 1810, angående förnyad Charta Sigillata Förordningen.

Där stadgas att lysnings chartor till äktenskap skall beräknas till 1/15 eller 6 2/3 % av fästmannens året innan erlagda bevillning. Författningens efterlevnad tog sin början 1 juli, således innan debetsedlarna för 1810 blivit utfärdade. Ni har meddelat, att till dessa kommit, tar man borgen av fästmannen för beloppet som lysningssedeln kommer att kosta.

Vid betraktande härvid har Vi, då debetsedlarna är utsända och ovissheten upphört, ändå om tvivel skulle uppstå, hur beräkningarna skall göras, förordnat, att prästerskapet vid lysningars meddelande skall beräkna kostnaden efter den senaste debetsedel som blivit utgiven.

Därnäst har Vi förordnat, att lysnings chartan för en husbonde eller änkring endast skall räknas efter det bevillningsbelopp han erlägger och inte inräknas det som beräknas för andra hos honom skattskrivna personer.

Slutligen har Vi föreskrivit, hur uträkningen skall ske om det gäller utländska män eller svensk man som vistas utomlands och inte erlagt någon bevillning. Man jämför med andra i stånd, ämbete, yrke eller belägenhet och beräknar därefter. Inget klander eller vidare prövning kommer att tillåtas. Minimiavgiften är 1/15.

Drottningholms slott den 11 september 1811. CARL JOHAN

Detta skall prästerskapet ställa sig till noggrann efterrättelse.

*§ 2 Angående uppgifter, när smittsamma sjukdomar sig yppar.*

Konsistoriet har redan i Cirkulär N:o 5, § 5, erinrat prästerskapet i Stockholms län, att när svårare eller smittsamma sjukdomar yppar sig, genast anmäla det till befallningshavaren eller om det kan ske fortare till provinsial medikus.

Nu har Kongl Maj:t i en nådig skrivelse av den 11 september anbefallt konsistoriet att noga erinra prästerskapet, att när smittsamma sjukdomar eller farsoter visar sig, ofördröjligen anmäla det till landshövdingen och konsistoriet. Saknas läkare och det tar lång tid att anskaffa några, åligger det prästerskapet att genom brev till Kongl Ecclesiastik Expeditionen lämna Kongl Maj:t skyndsam underrättelse. Konungen vill vara försäkrad, att vederbörande präster iakttager allt på vad dem ankommer vid vården om deras åhörare. Särskilt skall de förmana till måttlighet och renlighet i rum och levnadssätt.

*§ 3 Kallelse till prästmöte.*

Redan när jag kom hit, hade undertecknad önskat samla stiftets präster till prästmöte. Men olyckliga och förödande krig, 2 riksdagar och Uppsala stads stora eldsvåda har hittills hindrat detta. Då nu de omständigheter är förändrade, kan jag inte längre neka

mig fägnaden av att genom konsistoriet sammankalla prästerskapet till prästmöte i Uppsala den 22 , 23, 24 januari 1812.

Konsistoriet gör sig försäkrad, att prästerskapet är övertygat om den nytta man bör vänta av denna sammankomst och så mangrant som möjligt och som församlingens vård tillåter, infinna sig. Häradsprostarna uppmanas att i god tid underrätta, vilka, som genom lagliga förfall är hindrade att delta.

För övrigt anmodas häradsprostarna att från samtliga kyrkor i deras kontrakt infordra och före årets slut till domkapitlet insända behörigen styrkta berättelser, om hur stor behållningen är i kyrko- och fattigkassor och hur mycket som är förräntat.

Disputationsämne vid mötet blir: Artikel DF Justificatione ur framlidne professor Eric Jon Almquists Commentarius Theol.

#### *§ 4 Om förrättad granskning av inkomna protokoll, hållna vid de år 1810 i ärkestiftet anställda oeconomiska besiktningar.*

Under granskningen av de berörda protokollen kan konsistorium med nöje konstatera, att prästerskapet i allmänhet med noggrannhet fullgör sina skyldigheter i avseende på församlingarnas ekonomiska vård, nämligen att kyrko- och fattigkassornas räkningar är ordentligt förda, i allmän sockenstämma upplästa och av församlingen erkända och underskrivna. Även att kyrkornas och fattigas medel mot säkerhet är utlånade mot 6 % ränta. Häröver vill konsistorium betyga sitt bifall och sanna tillfredsställelse.

På ett och annat ställe har konsistoriet funnit några skuldsedlar på mindre summor, som dels sakna pant, in-teckning eller säker borgen, dels är äldre än 10 år, utan att det varit antecknat om de blivit behörigen renoverade, varför konsistoriet vill erinra vederbörande att till undvikande av eget ansvar, snarast ombesörja att kyrkornas och de fattigas rätt och säkerhet är bevarad.

På några ställen ligger stora summor fruktlösa. De skall, om de inte snart behövs till något ändamål, utlånas till behörig ränta.

På några ställen har konsistoriet uppmärksammat särskilda omständigheter, vilka syns påkalla åtgärder. Meddelas vederbörande i brev.

#### *§ 5 Angående rekvisition av formulär till Tabeller.*

Från åtskilliga församlingar har anmälts att de saknar formulär för att upprätta Tabeller. För att konsistoriet skall kunna anskaffa erforderligt antal på en gång, anmodas häradsprostarna att kringsända listor, där antecknas hur många exemplar av formulären för mortalitetens antecknande som behövs i städer och på landet. Det samma gäller också formulär där folkmängden skall antecknas.

#### *§ 6 Prenumerations medlen å Biblioteque der deutschen classiker.*

Verken har nu utgivits till prospektus förut angivna lindriga pris. Häradsprostarna anmodas sända kring prenumerationslistor.

#### *§ 7 Till avsättning anmäls.*

Theologie professor Ödmanns tredje Band af strödda försök över Nya testamentets heliga skrifter. Utges i dagarna i 2 häften och säljs för 16 skilling. De som inte har de tidigare banden kan få dem med särskild titel: korta avhandlingar över sådana ställen i N T. Exemplaren erhålles utan särskild betalning.

Uppsala domkapitel den 2 oktober 1811. JAC AX LINDBLOM JOHAN WINBOM,  
E M FANT, AND HULTÉN

## **Cirkulär N:o 7, 1811.**

*§ 1 Angående kontroll av mantalsskrivningarna.*

För att nå en säker kontroll över mantalsskrivningarna, har konungen i brev av den 4 september stadgat följande åtgärder.

1:o Mantalsskrivarna skall årligen till den 1 juli avlämna 2 exemplar av mantalslängden, behörigen uppräknade och avslutade, med sammandrag inom kortare termin från februari månads slut sockenvis utskrivna och avslutade samt till landskontoret insända det ena exemplaret av samma längd.

2:o Genom befallningshavarens försorg kommer dessa särskilt utskrivna för varje socken att tillställas pastorerna.

3:o Pastorerna skall då noggrant jämföra mantalslängderna med sina för året komplett avslutade husförhörslängder. Alla personer beskrivs med namn, ålder, födelsedag och om de har någon kropps- eller sinnessvaghet eller bräcklighet, som gör dem oförmögna till arbete.

Finns några fel i mantalslängden, skall pastor i särskild förteckning, som han underskriver och bilägger mantalslängden redigt och specifikt anmärka på felet eller felen. Överensstämmer husförhörslängden med mantalslängden skall pastor med en mening på mantalslängden attestera och inom en månad återlämna den till befallningshavaren.

4:o Pastorernas förteckning över mantalsbara men från mantalslängderna uteslutna personer skall genast införas sist i uppbördsboken och debiteras. Under titel, Efter prästerskapets anmärkningar vid mantalslängderna tillkomna krono avgifter, behörigen upptaga och redovisa.

5:o De båda exemplaren till landskontoret av mantalslängderna skall till riktigheten var enstämmiga. Det åligger mantalsskrivaren, att när han inställer sig för att få sin provision av ränteriet, var för sitt distrikt avskrivna prästernas anmärkningar och attestera samt bilägga det kollationerade och bevittnade exemplaret till mantalslängden. Försummar eller fördröjer han detta låter landskamreraren detta ombesörjas på mantalsskrivarens bekostnad.

Denna kontroll kommer att gälla för den mantalsskrivning som förrättas till 1812 års uppbörd. Ärkebiskopen uppmanas att så fort som möjligt informera prästerskapet om sina skyldigheter.

Stockholm den 7 oktober 1811. S af UGGLAS, LEYONMARCK, E ROLÉN.

## *§ 2 Om nya kyrkohandboken.*

Sedan konungen den 7 mars påbjudit att den översedda, förbättrade och tillökade, av Ständerna vid riksdagen 1809 antagna kyrkohandboken, där stadgas hur gudstjänsten i svenska församlingar skall behandlas, från och med 1:sta söndagen i Advent, vilken infaller 1 december bör antagas. Den skall utan avseende på stånd eller person tjäna till orygglig och oförändrad efterföljd vid den offentliga gudstjänsten och alla andra heliga förrättningar samt kyrkoceremonier. Det är ingen tillåtelse att därifrån avvika. Konsistoriet erinrar prästerskapet att noggrant iakttaga detta nådiga påbud. Den 8 september har stiftets ordinarie prästerskap i handbrev fått påbudet.

Konsistoriet uppmanar häradsprostarna, som ännu inte fått det rekvirerade antalet exemplar av nya kyrkohandboken i kvarto, att hos konsistorienotarien låta avhämta dem. Prenumeranter på kyrkohandboken i kvarto skall insända ett tillskott på 16 skilling, jämte 1 riksdaler för banden, som är i svart skinn, med förgylld krona och



konungens namn stämplade. De som inte prenumererat kan köpa handboken för 1 riksdaler 8 skilling.

*§ 3 Till subskription anmäles.*

Prosten Aron Westéns fortsättning av Svenska hofclericiets historia.

Subskriptionsanmälan innehåller närmare upplysningar om beskaffenheten hos verket.

Uppsala domkapitel den 30 oktober 1811. JAC AX LINDBLOM

**Cirkulär N:o 8, 1811.**

*§ 1 Om böndagarna för nästkommande år 1812.*

Under outplånlig övertygelse och erfarenhet, att en sann religion i samband med helgade tänke- och handlingssätt, härleder till en lycksalighetskälla, som gör en säker grundval inte allenast för samhällens styrka och bestånd, utan också för varje medborgares enskilda sällhet och lugn. Därför har konungen utfärdat följande Påbud och Plakat om Fyra allmänna solenna, tacksägelse, faste- bot- och böndagar under 1812. Konsistoriet översänder detta, för att prästerna så fort som möjligt skall kungöra påbudet från predikstolarna.

*§ 2 Angående vissa stadganden i avseende på vaccinationen.*

Den 29 maj inkom berättelse om de framsteg vaccinationen inom ärkestiftet under de 7 senaste åren gjorts och vilken mån prästerna och kyrkobetjäningen kan tillskrivas åtgärderna. För att befordra vaccinationens ostörda fortgång inom stiftet föreslås följande utvägar.

1:o Att föräldrar och fosterfäder genom någon författning åläggas att vaccinera sina barn. De som tredskas kan utsättas för något vite eller olägenhet, som ständigt påminde honom om att han begått ett fel samt att han snart söker rätta sig och även påverkar andra.

2:o Att de, som länge och med framgång förrättat vaccinationer och således övertygat om sin kunskap, inte behöver betyg från praktiserande läkare, utan kan fortsätta sin verksamhet och även undervisa och öva andra. Dock skall de, som antas till klockare och organister, uppvisa läkarintyg på att de är skickliga att vaccinera.

3:o Att det inte längre blir en ovillkorlig skyldighet att föra de vidlyftiga vaccinationsjournalerna. Det kan räcka med vad som föreskrivs i cirkuläret av den 3 april 1804, att alla vaccinerade antecknas i kyrkoboken. Pastorerna skall också anteckna denna uppgift i marginalen i de Tabeller som varje år insänds till Tabellkommissionen.

4:o Att den påbudna kollekten för vaccinationens fjärmande, får användas inom församlingen, vilket säkert skulle öka sammanskottet.

5:o Om Vi inte anbefaller Kollegium Medici att till uppmuntran och belöning till dem av prästerskapet och kyrkobetjäningen, vilka utmärkt sig genom vaccinationens förrättande, använda någon del av kollektpengarna till detta.

Efter avgivet utlåtande har Kollegium Medici i anseende till era förslag andragit följande.

I första punkten har de helt förenat sig med er och menar att allmogen genom strängare föreskrifter borde åläggas att vaccinera sina barn. Helst borde det ske redan på barnbördshuset.

Den andra punkten däremot kan vi inte tillstyrka att personer, som inte är godkända av läkare eller Kollegium får antas eller vinna någon publik belöning. Beträffande tredje punkten har Kollegium länge insett nödvändigheten av annorlunda beskaffade vaccinationsförteckningar än de från 1804. Kollegium har inte funnit något skäl att inte använda de som kungjordes den 22 januari 1807 och som inte är svåra att författa. Det är alltså en skyldighet för dem, som vill njuta belöningar att rätta sig efter de föreskrifterna.

Fjärde punkten strider mot Vårt förordnande och skulle om den önskan beviljades frånta Kollegium deras utvägar att befordra vaccinationen.

Förslaget i den femte punkten skulle inte få önskad effekt, då hela kollekten för riket uppgick till endast 1776 riksdaler och 29 skilling. I varje stift finns ett stort antal präster som vaccinerat och skulle man fördela dessa pengar skulle summan bli alltför obetydlig på var och en. Dessutom skulle då hela fonden försvinna. I stället har Kollegium hemställt en begäran att de skulle få prägla medaljer av olika storlek, vilka skulle kunna utdelas till dem som vaccinerat ett betydligt antal barn.

Vi har alltså beslutat.

1:o Frågan om vite uppskjuts, tills läkarevårds kommittén inkommer med ett utlåtande hur man skall befrämja detta förvaringsmedel mot de härjande kopporna.

2:o Då det är mera nyttigt att många blir vaccinerade, även om det skulle innebära att något misstag uppstår, än att hugade personer skulle avskräckas, så bör inte allenast de som med framgång vaccinerat vara befriade från skyldigheten att förse sig med intyg, utan att det inte får anses som ett oundgängligt villkor för friheten att vaccinera.

Dock förväntar Vi Oss att de som av mänsklighet väljer detta yrke, genom råd, underrättelser och betyg av kunniga och erfarna läkare, förvissar sig själva och andra om tillräckligheten av sina insikter och sin skicklighet.

Med klockare och andra kyrkobetjänter samt de vaccinatörer, vilka antas av vederbörande läkare skall dock förbliva vid vad tidigare stadgat är.

3:o Vi beviljar inte er skrivelse vad gäller upprättande av förteckningar över vaccinerade. De tillhör till en del Tabellverket och är i många avseende nyttiga och angelägna. Särskilt viktigt är att det finns anteckningar om att vaccinatören återser den vaccinerade efter 7-9 dygn och beskriver den verkan vaccinationen haft.

4:o Ifrån nästa års början kommer kollekter inom Uppsala stift att tillfalla församlingen, för att användas vid vaccinationens befrämjande. När Vi ser om kollektmedlen ökat kommer Vi med vidare förordningar.

5:o De förslag till belöningar för vaccinerande präster och medaljer avslås.

Vad Vi sålunda förordnat skall ni ställa eder till underdånig efter rättelse.

Stockholms slott den 24 oktober 1811. CARL JOHAN

Vi meddelar denna skrivelse till vederbörandes efter rättelse och då konungen i 4:de punkten behagat tillåta att de kollekter, som insamlas för vaccinationens befrämjande, får användas inom varje församling, anmodas prästerna disponera dessa medel till nyttiga ändamål. Då underrättelser om insamlingens belopp och användande framledes torde äskas, åligger det pastorerna att föra noggrann och ordentlig räkning över vad som årligen inflyter och vilka utgifter som bestrids.

Kollekten för i år, 1811, skall dock på särskilt reversal verifieras och insändas till domkapitlet, som i vanlig ordning överför medlen till Kollegium Medici.

*§ 3 Föreskrift att iakttagas vid uppläsandet av Kongl Förordningar m m vilka årligen från predikstolarna till allmänhetens efterrättelse bör kungöras.*

Vår vilja är, att då Kongl Förordningar, Påbud och Kungörelser, som skall uppläsas från predikstolarna varje år, den konungs namn och titel som låtit utfärda dessa författningar inte nämns om det inte är Vårt Eget Höga Namn. Alltså skall alla förordningar före 13 mars 1809, då Vi mottog rikets styrelse, hädanefter uppläsas utan att regentens namn nämns varken i början eller slutet. Uppläsningen skall ske efter följande formulär.

"Kongl Maj:ts Nådiga Förordning, Påbud eller Kungörelse, om det eller det ämnet av den eller den dag och år," varefter själva Författningen uppläses; Om vilket Vårt Nådiga Förordnande ni äger att till prästerskapet i ert stift meddela, att de har att åtlyda.

Stockholms slott den 27 november 1811. CARL JOHAN

*§ 4 Rörande förlängd frihet från kronoutskylder, för de av Sällskapet Pro Patria vid dess barnhus inrättning underhållna barn.*

Frihet från kronoutskylder är även i fortsättningen beviljat för de av Sällskapet Pro Patria vid dess barnhus inrättning underhållna barn, som uttingas till allmogen och stannar hos dem även i arbetsför ålder. Gossar till 25 år och flickor till 24 år.

Stockholms slott den 20 november 1811. CARL JOHAN

*§ 5 Om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för år 1811*

Till varje moderkyrka utdelas ett exemplar av Krigskollegiets kungörelse, om Underhållsutdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner, soldater, lantvärns- och varjeringskarlar för 1811. Kungörelsen uppläses först i moderkyrkorna och sedan i annexen, där sådana finns och förvaras i de förstnämnda kyrkorna.

*§ 6 Angående stambok och kollekt till Åkerby kyrka i Uppsala stift.*

Kongl Maj:t har den 2 maj beviljat Åkerby församling tillstånd, att till oumbärligt stöd för deras kyrkobyggnad både genom stambok över hela riket och kollekt i alla kyrkor, som inte är befriade eller själva bygger, insamla medel.

Konsistoriet överlämnar nu en stambok till varje kyrka och anmodar pastorerna att i vanlig ordning ombesörja uppbörden av stamboks medlen och någon söndag då talrik folksamling väntas utlysa kollekt.

*§ 7 Rörande betalning för nya stiftsmatrikeln.*

Sedan ny stiftsmatrikel över Uppsala ärkestifts prästerskap, jämte dess och Stockholms stads skolbetjäning nu utkommit från trycket, anmodas häradsprostarna att hos notarien uttaga de exemplar som är rekviderade för deras kontrakt. Domkapitlet har fastställt priset till 2 skilling 4 runstycken arket, alltså 1 riksdaler 8 skilling för varje exemplar.

*§ 8 Införväntade medel.*

De senare halvårs kollekterna för innevarande år och de därtill hörande avgifterna till Cleri Comitialis Archiv, Cleri Comitialis Cirkulär och Konsistoriets cirkulär skall betalas lika som förra året, nämligen att pastorerna på landet erlägger 4 runstycken för vart oförmedlat mantal. Pastorerna i städerna betalar femdubbelt belopp.

Uppsala domkapitel den 23 december 1811. JAC AX LINDBLÖM

*P S.* De präster som ämnar delta i prästmötet i Uppsala, skall genast efter ankomsten anmäla sig på konsistorie notariens arbetsrum och anteckna namn och adress. De får där underrättelse om den ordning som vid prästmötet kommer att följas.

*Utdelade änkehjälps lotter för år 1811.*  
13 sidor namn på personer som fått hjälp.

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift, för år 1811.*  
Debet och kredit 2.199 riksdaler 5 skilling 10 runstycken.  
Av återsända änkehjälpslotter på grund av att mottagaren avlidit, har konsistoriet tilldelat Con Rekt Kihlmarks änka 10 riksdaler och komminister Isopedii änka lika mycket.

*Räkning över fond för nödlidande präster, år 1811.*  
Debet och kredit 1.519 riksdaler 28 skilling 10 runstycken.

## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i ärkestiftet.

**Första samlingen 1806-1815** (1812)

Låsa kyrkas arkiv

*Sammanfattning av Gudrun Sandén, 2002.*

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

### **Cirkulär N:o 1, 1812.**

*§ 1 Riksdagskallelse.*

Vi har ansett för nödvändigt att kalla till urtima riksdag i huvudstaden den 4 april. Enligt riksdagsordningen av 1810 kallar vi eder, ärkebiskop Lindblom, att till denna tid infinna er. Vidare skall ni tillsammans med konsistoriet på föreskrivet sätt välja fullmäktige av prästeståndet.

Stockholm den 23 januari 1812. CARL

Till åtlydnad av denna skrivelse och så som beslöts vid senaste prästmöte skall riksdagsmännen väljas, så att fem kyrkoherdar utses, en ur varje division. Häradsprostarna skall till något lämpligt ställe samla kontraktisterna, senast 12 dagar efter kallelsen blivit uppläst från predikstolen. Det gäller för prostarna att noga tillse att ingen röstar på två eller flera inom samma division.

Stiftets komministrar är liksom tidigare tillåtna att välja någon inom dem själva, vilken de då skall förse med underhåll.

Sedan valet är klart, skall protokollet skyndsamt med första post eller säkert bud insändas till domkapitlet.

I samband härmed anmodas prästerna att uppta riksdagspengar för ett kvartal, nämligen 8 skilling för oförmedlat mantal.

Uppsala domkapitel den 18 februari 1812. JAC AX LINDBLUM

*Förteckning över kyrkoherdarna i Uppsala stift år 1812.*

### **Cirkulär N:o 2, 1812.**

*§ 1 Angående barnmorskors anskaffande för församlingen.*

Erfarenheten har visat, att brist på tillräckligt antal kunniga och undervisade jordegummor, lett till både mödrars och deras fosters förtidiga död. Särskilt har landsorten klagat över detta. Vi anbefaller er att tillsammans med befallningshavaren och i samråd med ortens prästerskap och läkare, söka övertala församlingen att förse sig med en behörigen lärd jordegumma eller flera examinerade barnmorskor om församlingarna är stora och folktäta. Deras lön skall bekostas av församlingen och om de dör genast ersättas med en annan. Klockarhustrur är i allmänhet tjänliga att övertalas. Vi förväntar Oss att ni så fort som möjligt, inkommer med berättelse om den framgång denna affär inom ert stift vunnit.

Stockholms slott den 29 januari 1812. CARL

Till åtlydnad härav, anmodas prästerna att i sina församlingar där ingen skicklig och undervisad jordegumma finns eller där församlingen är så stor, att det inte räcker med en, ofördröjligen hålla sockenstämma med församlingens innevånare och uppläsa detta brev samt överenskomma om detta ämne.

Då konungen önskar så fort sig göra låter få berättelser om den framgång hans nådiga avsikt vunnit i stiftet, skall häradsprostarna sända förteckningar, där pastor antecknar antingen om där redan finns behörig barnmorska eller vilken anstalt man gjort för att nå en överenskommelse. Förteckningarna skall insändas före slutet av juni månad,

## *§ 2 Riksdagsbön.*

Till följd av statssekreteraren och landshövdingen Nils von Rosensteins skrivelse till domkapitlet, erinras prästerskapet att i anseende till den förestående urtima riksdagen, som börjar i Örebro den 13 april, skall riksdagsbönen som finns i kyrkohandboken läsas från predikstolarna.

## *§ 3 Sammanskott till komminister Nils Walldén i Älvkarleby.*

Vid komminister Walldéns boställe vid Dalälven har älven tagit med sig en del av åbyggnaden, varför komministern är tvungen att flytta komministergården till en ny och säkrare tomt, innan den återstående byggnaden störtar i älven. Denna kostnad för den oundvikliga flyttningen överstiger vida de tillgångar, som komministern efter 17 års tjänstgöring som ringa betald skolmästare, men ny befördrad till sacellan, kan äga eller med hustru och barn snarligen förvärva.

Prästerskapet har vid prästmötet beslutat att genom frivilligt sammanskott bidra med understöd till Walldén. Häradsprostarna anmodas sända kring listor, där de, som ädelmodigt vill understödja komministern, kan anteckna sina gåvor. Listor och medlen insänds till konsistorie notarien.

## *§ 4 Subskription å prästmötes handlingarna.*

Prästerskapet beslutade att de tal, predikningar och parentationer, som hölls vid prästmötet skulle utges från trycket. Därför anmodas häradsprostarna att skyndsamt låta beställningslistor cirkulera, så att man kan bestämma upplagens storlek.

## *§ 5 Subskriptionsanmälan.*

Stenhammar och Palmblad, Akademiska boktryckeriet i Uppsala ämnar ge ut en samling av de yppersta Romerska författare. Redaktör blir mag Tranér. Verket skall till papper och tryck vara jämngod med de vackraste utländska. Arket kostar 4 skilling, men för de ark som trycks med finare stil betalas 5 skilling. Ingenting betalas vid anmälan, men så snart tryckningen är i gång, utdelas ett provblad. Då står det varje subskribent fritt att avstå, om han inte är nöjd med utförandet.

Uppsala domkapitel den 3 april 1812. JAC AX LINDBLÖM

*Anteckningar på de ämnen, vilka förekommit i 1811 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 3, 1812.**

### *§ 1 Prästerskapets skyldigheter i anseende till veneriska sjukdomen.*

Flera gånger har Våra företrädares och Våra befallningar, angående de åtgärder, som prästerskapet genom ämbetsplikt och medborgerlighet vad gäller åhörarnas hälsa och förekommande att hindra farsoters och smittors spridande och att skaffa skyndsam läkarhjälp framförts.

Från flera landsorter har det klagats över att den veneriska smittan och dess skadliga verkningar förekommit. För att hindra smittans utbredande och finna anstalter för dess botande, har Vi befallt Kollegium Medicum och Våra befallningshavare samt även prästerskapet att till efterrättelse meddela följande:

1:o Det åligger församlingens föreståndare att vaka över sedligheten hos sina åhörare. Uppträder oordentligheter, som fordra någon verksam och laglig åtgärd, är han skyldig att meddela kronobetjäningen och befallningshavaren.

2:o Där venerisk smitta, antingen den egentliga kallade eller den som läkare kallar radesygen och är vanligast bland allmogen, skulle öka, skall prästerskapet genast berätta detta för befallningshavaren, så att skyndsam anstalt kan sättas in. I synnerhet fästes uppmärksamhet vid radesygen, vilken lättas och på flera sätt sprids.

3:o Beträffande enskilda personer, som prästerskapet får vetskap om har sjukdomen, skall de liksom vid andra smittsamma sjukdomar noga förmana den sjuke att inte sprida smittan.

4:o Förordningar om den veneriska smittan utfärdas av Kollegium Medicum och tillkännages genom kungörelser av befallningshavaren. Där kommer att finnas allmän kunskap om sjukdomen. Hur man känner igen venerisk smitta och de försiktighetsmått som skall iakttagas. Prästerna skall inte vara uppsyningsmän och åklagare, utan blir vad de även i världsligt avseende bör vara, ett stöd och en vägledare för sina åhörare.

5:o Vi har även verkat för utvidgade kuranstalter för den veneriska smittan. Det enda som åligger prästerna i detta avseende är att lämna upplysningar om och på tjänligt sätt befrämja det biträde, som kan behövas om särskilda kuranstalter anläggs i någon församling, där smittan utbrett sig och kraftig och skyndsam hjälp är nödvändig. Vid dessa tillfällen har Vi ansett, att församlingarna skall bestå föda, sängkläder och skötsel. Läkare- och medicinkostnader däremot betalas av det allmänna  
Örebro slott den 10 juni 1812. CARL.

#### *§ 2 Om stambok och kollekt till Öregrunds stads kyrka*

Den 20 maj gav konungen tillåtelse för Öregrunds stads församling att till understöd för den stora reparationen på kyrkan, få insamla medel, så väl genom stambok, som genom kollekt i rikets alla kyrkor. Detta sker som vanligt.

#### *§ 3 Om prästmötes protokollet.*

Konsistoriet överlämnar härmed till varje kyrka i stiftet ett exemplar av protokollet, som skrevs vid prästmötet den 22, 23 och 24 januari detta år. Konsistoriet får erinra prästerskapet att noggrant iakttä de föreskrifter, som finns meddelade. Särskilt skall kontraktsprostarna i Gävleborgs län infordra samtliga pastorers utlåtande över § 20, angående slotts predikantens i Gävle P Molins däri intagna löneansökning.

Uppsala domkapitel den 29 juli 1812. JOHAN WINBOM, E M FANT, L OLBERS

#### **Cirkulär N:o 4, 1812.**

##### *§ 1 Årliga uppgifter angående åldriga krigsmän, vilka njuta underhåll av Vadstena krigsmanshus kassa.*

Vi har funnit att bättre kontroll över de upplysningar som gäller åldriga krigsmän i riket, som får underhåll av Vadstena krigsmanshus kassa, är nödvändigt. Då prästerskapet är de som har den säkraste överblicken, skall kontraktsprostarna årligen infordra förteckningar från de kyrkoherdar, som i sin församling har någon boende krigsman, som erhållit dessa gratialier. Formulär skall tillställas er. Förteckningarna skall insändas i början av maj för att utdelningarna skall kunna ske följande månad.

Örebro slott den 15 juli 1812. CARL

##### *§ 2 Förändrad krigsbön.*

Enligt landshövding Nils von Rosensteins skrivelse kommer den krigsbön, som används, att bytas mot den i nya kyrkohandboken.

##### *§ 3 Riksdagsbönens läsande upphör.*

Sedan underrättelse om att Riksdagen i Örebro blivit avslutad den 18 i denna månad, inställes riksdagsbönen första söndagen efter att cirkuläret kommit. Då läses istället Tacksägelse efter Kongl Maj:ts och Riksens Ständers slutade allmänna sammankonst, som finns i nya kyrkohandboken.

*§ 4 Om ett halvt kvartals ytterligare Riksdags kontingent.*

På anhållan av ärkestiftets fullmäktige vid nyss slutade riksdag och i enlighet med prästerskapets beslut vid sist hållna prästmöte får konsistoriet anmoda kontraktsprostarna att uppta 4 skilling på varje oförmedlat mantal till riksdagskontingent för ett halvt kvartal, som riksdagstiden i det allra närmaste uppgått till och särskilt med tanke på resdagarna.

*§ 5 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Geografiskt handlexikon över Nya Testamentets Heliga skrifter, med Philologiska anmärkningar av Samuel Ödmann. Andra upplagan och med nyare resor ansenligt tillökt. Pris 1 riksdaler 4 skilling.

2:o Predikoutkast av J John, översatt av Nils Kellström, en årgång á 1 riksdaler 32 skilling. Exemplaren av båda arbetena skall cirkulera och beställningslistor sedan insändas till konsistorie notarien.

Uppsala Domkapitel den 26 augusti 1812. JOHAN WINBOM, L OLBERS, AND HULTÉN

**Cirkulär N:o 5, 1812.**

*§ 1 Om tacksägelse för den mellan Hans Kongl Maj:t och Konungen av Stora Britannien slutna fred.*

Sedan fred slutits mellan Oss och Konungen av Stora Britannien, anse Vi det som en kär plikt, att till den högste Guden för denna Oss och Vårt rike lyckliga händelse hembära tacksägelse och uppmana Våra trogna undersåtar att med Oss instämma. I detta avseende sänder Vi nu en tacksägelsebön att uppläsa i alla kyrkor den först infallande sön- eller helgdag, varefter sjunges psalmen: Nu tackar Gud allt folk.

Stockholms slott den 9 september 1812. CARL

*§ 2 Om förekommande av missbruk vid enskilda kungörelsers offentliga uppläsande i kyrkorna.*

På förekommen anledning har frågan väckts, om missbruk vid enskilda kungörelsers uppläsande i kyrkorna. Vi har därför funnit, att sådana kungörelser som rör ecclesiastika förrättningar, kyrkodisiplin samt övriga kyrkväsende skall uppläsa av prästerskapet. Andra enskilda kungörelser skall som stadgas i 2 kapitlet §3 i kyrkolagen, lämnas i god tid innan gudstjänsten, för att av prästen prövas, om det är tjänligt att uppläsa dem offentligt i kyrkan.

Genom iakttagande av dessa föreskrifter behövs inga andra stadganden för att undvika missbruk.

Beträffande kungörelser om auktioner och uppboordsstämmor, i anledning av dessa auktioner, som sammanskott inte i laglig ordning blivit beslutat samt sådana kungörelser, som kan leda till folksamlingar har Vi stadgat att sådana kungörelser inte bör uppläsa från predikstolarna, utan att de är försedda med kronobetjäningens påskrift. För detta får ingen betalning fordas eller erläggas. Vad Vi här förklarar skall kungöras från predikstolarna. De kungörelser, som inte är påtecknade skall återlämnas, förvaras i god ordning vid kyrkorna. Örebro slott den 12 augusti 1812. CARL

*§ 3 Formulär för årligen avgivande berättelser, rörande åldriga krigsmän, vilka njuta underhåll, av Wadstena krigsmanshus kassa.*

Sedan konsistorium i sitt cirkulär av den 15 juli, påtalat att kontroll och upplysning rörande levande åldriga krigsmän i riket är nödvändig, kommer konsistoriet nu att överlämna 2 exemplar av formulär, där prästerna antecknar dessa personer. Insänds till konsistoriet före maj månads slut. De vidarebefordras till Krigskollegium. I formulären skall antecknas, om underhållen blivit helt utdelade samt om någon under året avgått med döden. Halva beloppet utbetalas till begravningshjälp.



*§ 4 Änkehjälpsmedlen för år 1811.*

Änkehjälpen har blivit utdelade enligt bifogade förteckning och redovisning.

*§ 5 Om änkehjälps uppbörderna för år 1812.*

Markegångspriset i Uppsala län för 1 tunna råg är 8 riksdaler. Medelpriset i landet är 7 riksdaler 47 skilling 4 runestycken. Pastorerna i första klassen får 14 riksdaler 7 skillingar 4 runestycken och i lägsta klassen 1 riksdaler 36 skilling 11 runestycken  
Varje kyrka erlägger 24 skilling i änkehjälps. Kontraktsprestarna skall författa och kringsända listor på alla personer och kyrkor, som har rätt till änkehjälps. Beräkningen görs efter tidigare meddelat markegångspris.

*§ 6 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1811.*

Vare härmed meddelad.

*§ 7 Förra halvårets kollekt.*

Kollekterna till ecclesiastik verket i Lappmarken, konsistorieamanuensen och medellösa studenter inföväntas innan november månads slut.

*§ 8 Om Cleri Comitialis Cirkulär.*

Konsistoriet översänder till varje kyrka ett exemplar av Cleri Comitialis Cirkulär hållet vid riksdagen i Örebro samt ett exemplar av den i psalmboks kommitténs Berättelse om den nya svenska psalmbokens utarbetning, och samma kommittés sändebrev till religionens och vitterhetens vänner, om bidrag till nämnda psalmbok.

Konsistoriet anmodar prästerskapet att uppgiva de prästsöner, som kan anses hugade och tjänliga att antagas till frikadetter vid Kongl Krigsakademien på Karlberg.  
Subskriptionslistor på prästeståndets protokoll vid urtima riksdagen i Örebro år 1812 samt professor Norbergs utgivande av ett manuskript kallat Livre d'Adam.

*§ 9 Uppå ärkestifts Tidningar för kommande år 1812.*

Prenumerationen kostar 24 skilling.

Uppsala domkapitel den 23 september 1812. JAV AX LINDBLÖM

**Cirkulär N:o 6, 1812.**

*§ 1 Om prästerskapets åtgärd vid mantalsskrivningarna.*

Vi har i förordning av den 30 september stadgat vad prästerskapet skall iakttaga vid mantals- och skattskrivningarna. Vi anbefaller er, att noga tillse att dessa författningar efterföljs. I dagens påbud har Vi funnit för gott att låta formulären till förhörsböcker och prästbevis vara lika, som i varje stift brukligt varit. Skulle anmärkningar göras om att förhörsböckerna eller prästbevisen är otjänliga och inte uppfyller vad som åsyftas, bör ni försöka åtgärda detta eller anmäla hos oss.

Stockholms slott den 28 oktober 1812. CARL

Till åttlydnad härav, vill konsistoriet erinra prästerskapet att följa de utfärdade författningarna, när det gäller mantals- och skattskrivningarna. Det har inkommit besvär över att en del komministrar inte velat delta i upprättandet av förteckningar, som enligt förordningen av den 30 september åligger pastor. Komministrarerna, som för böckerna vid husförhören, bör även ansvara för att de utdrag som görs blir riktiga. Konsistoriet får antyda att stiftets komministrar är skyldiga att bistå sina pastorer vid upprättandet av förteckningar, åtminstone i den del av församlingen, där komministern förrättat husförhören.

*§ 2 Rörande sökt förändring i Tabell Formulären.*

Till prästerskapets kännedom meddelas följande till ärkebiskopen nyss anlända skrivelse.

Ni har vid riksdagen å prästeståndets vägnar gjort anmälan om de felaktigheter nuvarande Tabell formulären innehåller. Prästerna har inte tillräcklig kännedom om de särskilda sjukdomar, som skall anges vid dödsfall eller hur stor avkastningen är samt hur stort antal hästar, boskap och får varje församling äger. Prästeståndet har därför anhållit av Vi tillåter sådana formulär som år 1774 utfärdades eller att konsistoriet får inkomma med ett förslag till lämpligare formulär.

Sedan Vi inhämtat Tabell Kommissionens yttrande, får Vi meddela att Vi inte för närvarande beslutar om någon ändring i formuläret eller i prästerskapets skyldigheter. Stockholms slott den 25 november 1812. CARL

*§ 3 Angående pastorernas vederlags samt behaglig tids förlänings spannmål.*

Vid riksdagarna i Stockholm 1809 och 1810 har prästeståndet anhållit att Vi skall låta undersöka den lista kamreraren Höker upprättade 1702 över vederlags och behaglig tids samt förlänings spannmål. Ståndet begärde och Vi gav Vårt bifall, att alla frågor som berör spannmålen skall vila, tills undersökningen är verkställd och prövad.

Riksens Ständer har vid samma tillfälle anhållit, att denna spannmål som blivit prästerna förunnad, måtte ökas. Ständerna skulle vid nästa lagtima riksdag erhålla nödvändig kännedom.

I anledning härav har Kammarkollegiet upplyst, att om några felaktigheter finns, så rättas de bäst genom den prövning, som angår var och en fråga. Vi har nu stadgat hur denna prövning skall ske samt anbefallt att alla vilande frågor i ärendet skall underställas Oss. Kvarstaden kommer att upphöra så snart Vi i varje särskilt fall fattat Vårt beslut.

Vad beträffar Ständernas önskan om allmän undersökning har Vi funnit att den kan genomföras utan alltför stor kostnad, omväg och tidsspillan.

Vi önskar därför att ni skyndsamt inkommer med förteckningar särskilt på den behaglig tids- och förlänings spannmålen, som prästerskapet åtnjuter i ert stift. Ni skall därvid så vitt möjligt är upplysa på vilka grunder den sistnämnde av var och en innehas, utan att det hindrar redan väckta frågor.

Örebro slott den 29 april 1812. CARL

I anslutning härmed meddelas följande.

Sedan Kongl Maj:t i brev av den 29 april stadgat de grunder som i allmänhet skall gälla för bestämmande av prästerskapets spannmåls vederlags och förlänings indragning eller fortfarande vid tidigare ledigheter. De, som givits till pastorernas ringhet och prästbordens svaghet, måste svara mot 100 tunnors spannmål värde för att ge kyrkoherdarna en anständig inkomst. När landshövdingar och konsistorier utlåter sig om förlänings på behaglig tid, som hädanefter skall anmälas, bör de inte inskränka uppgifterna endast till inkomsterna utan iakttaga beräkningssättet behållen inkomst. Då har man räknat bort de avdrag, som fordras. Detta är ärkebiskopen och konsistoriet givet till underdånig efter rättelse.

Stockholm den 4 augusti 1812. LEYONMARK, ROLÉN, BRANTING, HAMBRAEUS

Till fullgörande av vad konungen ålagt domkapitlet skall följande församlingar: Skokloster, Husby Sjutolft, Teda, Tibble, Åland, Viksta, Hökhuvud, Skafthammar, Film, Dannemora, Ö Ryd, Ununge, Edsbro, Häverö, Länna, Knutby, Faringe, Almunge, Söderby, Lohärad, Väddö, Adelsö, Ekerö, Tärna, Huddinge, Harbo, Nora, Hamrånge, Hedesunda, Årsunda, Torsåker, Ockelbo, Rogsta, och Hogdal, som fortfarande på behaglig tid består med förlänings spannmål, undersöka om det finns några dokument som styrker pastorernas rättighet till sådan spannmål. Avskrifter skall insändas till domkapitlet tillsammans med utdrag av bevillnings taxeringen för 1811 för att styrka vad deras behållna inkomst är uppskattad till.

*§ 4 Angående överenskommelse mellan pastorer och komministrar, om avstående av jord till de senare ifrån prästgårdar m m.*

Då komministrar på flera orter saknar boställen och åtskilliga pastorer förklarar sig villiga att efter tillfälle och lägenhet, upplåta vissa tunnland odlingsbar jord, vilken komministrarna med biträde av församlingens vanliga beredvillighet i avseende på husbyggnad mot vissa lindriga villkor, skulle få inhägnas och sedan man efter man få bruka och använda. Vid riksdagen i Örebro hade prästeståndet i skrivelse anhållit, att Vi genom särskild författning, auktorisera Våra befallningshavare, att där detta kan komma ifråga stadfästa dylika frivilliga överenskommelser.

Då Vi informerat Oss över detta ämne och då 9 § i prästeståndets privilegier av den 16 oktober 1723 uttryckligen säger, att inte en gång ett torp på prästgårdsägorna får uppsättas utan församlingens vetskap, rannsakan och tingsrättens laga tillstånd, anse Vi det betänkligt att bifalla prästeståndets anhållan. Gäller det däremot kronojord, har Vi funnit skäligt att stadga och förordna, att träffade överenskommelser mellan pastorer och komministrar, som församlingen givit sitt tillstånd till och platsen blivit avfattad och beskriven, pröva om stadfästelse kan meddelas. Vi låter denna skrivelse avgå till landshövdingarna.

Stockholms slott den 18 november 1812. CARL

*§ 5 Rörande en ny samling av ecclesiastik stadgar och författningar*

Den år 1806 anbefallda och sedermera författade Ecclesiastika Författningar har nu blivit granskad av en kommitté och tryckts under titeln: Samling av gällande författningar och stadgar, vilka utkommit till och med 1812 års slut, och som antingen ändra eller förklara kyrkolagen av år 1686.

Kongl Maj:t anser att nyttan är så stor att ett exemplar skall finnas vid varje kyrka. Priset är 24 skilling och betalas av kyrkan

*§ 6 Om stambok och kollekt till Segerstads kyrka i Uppsala stift.*

Den 12 augusti beviljade Segerstads församling en stambok över hela riket samt en kollekt, för att kunna betala den skuld församlingen råkat i vid uppförandet av den nya kyrkan och tornet. Samma rutiner som vanligt.

*§ 7 Om stambok och kollekt till Fors kyrkobyggnad i Härnösands stift.*

Den 22 juni beviljades Fors socken i Jämtlands län tillstånd att genom stambok och kollekt över hela landet få understöd till sitt uppbyggande av kyrka. Som vanligt är vissa församlingar befriade, särskilt de som själva bygger.

*§ 8 Sammanskott till den genom våldlidande komminister E Recknou.*

Kontraktsprosten har till domkapitlet anmält att natten mellan den 3 och 4 oktober komministerns i Hållnäs, E Recknou boställe brunnit ned till grunden. Komministern blev illa bränd och skadad, så att han en längre tid måste ligga till sängs. Han förlorade dessutom en betydlig del av sina, hustruns och barnens kläder samt husgeråd och matvaror. Allt till ett värde av 400 riksdaler. Av den anledningen och då konsistoriet erfarit det ädelmod som prästerskapet visar olycksbröder anmodas att gåvor insamlas. Recknou hade nyss genom förskott av andra kunna bosätta sig i Hållnäs lilla sacellanie.

*§ 9 Rörande förnyad uppgift av de inom stiftet varande blinda eller dövstumma barn.*

Protokollsekreteraren P A Borg har meddelat domkapitlet, att dövstumme gossen Anders Hansson från stiftet blivit hemsänd från Institutet för blinda och dövstumma. Därmed finns plats för en annan gosse som är blind eller dövstum. Prästerna anmodas att inom februari månads slut inkomma med förteckningar över befintliga barn mellan 8 och 16 år, som är blinda och dövstumma. Där skall noga anges deras lyte, ålder, anlag och fattningsgåva och i synnerhet deras eller föräldrarnas torftighet och övriga omständigheter.

*§ 10 Om nödiga förberedelser till erhållande av salpeter.*

I en tidpunkt, då salpeter tillverkningen i riket förtjänar allmänhetens synnerliga uppmärksamhet och denna mycket angelägna näringsgrens uppmuntran och utbredning ligger Kongl Maj:t varmt om hjärtat, har konsistoriet trott sig böra uppmana prästerskapet att på tjänligt sätt uppmuntra sina åhörare, att skaffa den av salpetersjuderi styresmannen C T Edmans författade: Underrättelser om nödiga förberedelser till erhållande av salpeter. Detta arbete har han skrivit på uppmaning av konungen och det skall sprida ljus och kunskap i detta viktiga ämne. Exemplar lär finnas att köpa i de flesta boklådor.

*§ 11 Till avsättning anmäls.*

1:o Från boktryckeriet i Strängnäs: Grekerna och Romarnas Mytologi av Damm, Grekiskt och Romerskt Antiquitetslexikon av Dillenius och en ny årgång av Reinhardts predikningar, översatta av R Lindfors. Då Damm är känd för sitt förträffliga grekiska lexikon och de av oss utgivna mytologiska arbeten av Wennerdal och Stridsberg inte finns i boklådorna och dessutom inte omfattar grekisk mytologi lär detta arbete med nöje mottagas.

Då Västerårs konsistorie yttrar sig positivt över Reinhardts predikningar skyndar konsistoriet att rekommendera detta arbete.

2:o Från boktryckeriet i Skara har utkommit Mythlogien jämförd med Historien, fyra delar, översättning från franska.

*§ 12 Införväntade medel och räkenskaper.*

1:o De vanliga halvårs kollekterna för 1812. Betalning för cirkulären, som i år inbegriper prästmötes protokollen och Cleri Comitalis Cirkulaire för tillsammans 8 skilling.

2:o Räkningar över Gymnasie- och skolkassorna med vidimerad avskrift av verifikationerna. Uppsala domkapitel den 10 december 1812. JAC AX LINDBLOM

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1812.*

13 sidor med namn på änkor som fått hjälp.

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1812.*

Debet och kredit 3.002 riksdaler 34 skilling 6½ runstycken.

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1812.*

Debet och kredit 1.601 riksdaler 3 skilling 2/3 runstycke.

Enligt särskild resolution betalades brunnskur för prästen Hamraei.

# Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i ärkestiftet.

**Första samlingen 1806-1815** (1813).

Låssa kyrkas arkiv

*Sammanfattning av Gudrun Sandén, 2002.*

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

## **Cirkulär N:o 1, 1813**

*§ 1 Om böndagarna för 1813.*

Konsistoriet översänder Kongl Maj:ts Plakat om Fyra allmänna solenna tacksägelse- faste- bot- och böndagar.

Konungens avsikt med detta påbud skall inte uppfattas som endast sedvänja. Han är övertygad om att den kristna religionen, som öppnar hjärtat för den sanna dygdens religion, som tryggast bereder väg till förädling och vishet, som är grundvalen till samhällets bestånd, som med kärlekens och fridens band förenar medborgare och regenten med sina undersåtar.

Konsistorium tvivlar inte att prästerskapet på det verksamaste befrämjar sina åhörars upplysning, förädling och sällhet och söker bidra till konungens åsyftade kristliga ändamål.

*§ 2 Angående Kongl Maj:ts förnyade skolordning tills vidare fortfarande efterlevnad.*

Då skolordningen år 1807 infördes på prov för 5 års tid, anbefalldes även konsistorierna att inkomma med yttranden över den verkan denna skolordning medfört och om några ändringar och förbättringar kunde anses nödvändiga. Skrivelser har redan inkommit från biskoparna och konsistorierna och medan de granskas och övervägs kommer skolordningen av den 7 december 1807 att gälla tills annat förordnas.

Stockholms slott den 16 december 1812. CARL

*§ 3 Om vinnande av ordning och fullständighet i dopböckerna.*

Sedan det blivit anmält att barn döpts av en präst, som inte vistas i socknen och dopbeviset inte alls eller först efter flera dagar insänts till den präst, som för dopboken, har det medfört att barnet inte blivit infört i rätt ordning eller kanske inte alls. Då ordning i närvarande tidevarv är nödvändigt har konsistorium funnit sig föranlåten utfärda följande föreskrifter:

1:o Barnens föräldrar är förbundna att alltid, då det kan ske vid allmän gudstjänst i den kyrka dit de höra, låta döpa sina barn. De skall i rätt tid underrätta pastor. Är barnen svaga skall de undfå nöddop.

2:o Dopet bör helst ske av den präst, som har dopboken om hand. Skulle någon annan präst förrätta dopet skall han genast lämna behörigt bevis att införas i dopboken.

Uppsala domkapitel den 12 januari 1813. JAC AX LINBLOM

*Anteckning på de ämnen, vilka förekommit i 1812 års cirkulär.*

## **Cirkulär N:o 2, 1813**

*§ 1 Om vaccinationens ytterligare befrämjande.*

Från flera orter har inkommit berättelser om att den angelägna och nyttiga vaccinationen snarare avtagit än tilltagit. Vi är betänkta på utvägar att för sådant i framtiden förekomma och avhjälpa. I den avsikten har Vi beslutat en ändring i vad som blivit förordnat den 14 juli 1810. Vi tillåter nu var och en, som kan bevisa att de kan konsten, eller av kyrkoherden och vaccinationsföreståndaren i församlingen erkännes som skickliga, att även utan läkarbevis få vaccinera. I väntan på att vaccinatorernas antal skall öka förordnas följande.

1:o Då tillgång på äkta vaccin är nödvändigt, inrättas 9 förvaringsställen i riket, som förestås av läkare utsedda och instruerade av Kollegium Medicum. De erhåller en lön av 58 riksdaler om året. Förvaringsställena skall finnas i Göteborg, Lund, Karlskrona, Norrköping, Jönköping, Örebro, Falun, Härnösand och Umeå.

2:o Belöningar, som hittills tilldelats läkare, kommer nu att utdelas även till andra. Årligen finns 6 premier, 1 på 72 riksdaler, 2 på 50, 1 på 40, 3 på 33. Vi är även betänkta på att utdela medaljer.

3:o Såsom Uppsala stift fått tillåtelse att använda kollekterna inom församlingarna för befrämjande av vaccinationerna, har Vi beslutat att det skall gälla för hela riket.

4:o Landshövdingarna skall tillse att skickliga vaccinatörer finns i alla församlingar. Prästerskapet skall försöka leda sina åhörare till att ge generösare kollekt än hittills. Ni bör tillsammans med landshövdingen inkomma med förslag hur dessa kollektmedel skall användas på bästa sätt och i övrigt berätta om verkställigheten av vad Våra avsikter har haft för verkan.

Stockholms slott den 9 december 1812. CARL

Konsistoriet får yttra sin övertygelse, att stiftets prästerskap ända sedan vaccinationens införande utmärkt sig för hedrande nit och berömlig handläggning. Vi förväntar att ni fortsätter era bemödanden att utrota de fördomar, som fortfarande kan finnas kvar hos allmogen. I anledning av konungens skrivelse förordnar vi följande.

1:o Att pastorer i församlingar, där ännu inte skickliga vaccinatörer finns, se till att det skyndsamt anställs sådana.

2:o Då vaccinationskollekterna nu får användas i den egna församlingen, väntar sig konsistorium, att prästerskapet söker förmå sina åhörare till betydligare sammanskott för detta viktiga ändamål. Man kan i likhet med vad som brukas i Stockholm vid Frimurar barnhusets årliga kollekt, låta betydande personer gå med håven.

3:o I varje prosteri skall vanligt reversal cirkulera och kollekt beloppen antecknas och insändas till domkapitlet, så att man kan se hur medlen blivit använda i varje församling.

4:o När Tabellerna skall insändas bör en uppgift bifogas, hur många som under året vaccineras. Samtidigt insänds förteckningar på dem som blivit vaccinerade av prästerskapet.

#### *§ 2 Ytterligare anmaning till barnmorskors anskaffande till församlingar på landet.*

Sedan Vi den 29 januari anbefallt landshövdingar och konsistoriet att förmå församlingar, som inte har examinerade barnmorskor, att anställa sådana, har flera orter anmält, att de mycket väl inser angelägenheten av att ha barnmorska, men att de inte mäktar med kostnaden för att utbilda och inöva en sådan. Vi har infordrat uppgift över denna kostnad. Kollegium Medici berättar, att vid intagandet av lärling på Barnbördshuset erlägges 1 riksdaler.

Vid examen erlæggs 40 skilling till Barnmorske Fattigkassan, 1 riksdaler 20 skilling för lösen av betyget och Charta avgiften, 12 skilling till vaktmästaren, 16 skilling för 1 exemplar av Barnmorske Reglementet, tillsammans 5 riksdaler 40 skilling, som dock kommer att ökas nästa år på grund av Charta Sigill avgiften.

Professorn håller gratis föreläsningar för lärlingarna, som även fritt erhåller praktisk undervisning. Skulle någon lärling vilja ha enskild undervisning, får man komma överens om det. Till de oundvikliga kostnaderna hör lärlingens resa och uppehälle. Man kan inte beräkna den kostnaden, som beror på den tid, som efter lärlingens större eller mindre fallenhet åtgår

Då kostnaden inte är betydlig i jämförelse med nyttan och angelägenheten, bör Vi förvänta Oss, att Våra undersåtar går Oss till mötes i denna välgörande avsikt och visar nit och omsorg och vid tjänliga tillfällen söker bereda uppfyllandet av Vår nådiga önskan.

Stockholms slott den 16 december 1812. CARL

Konsistoriet får lämna prästerskapet del av detta brev och hoppas att de betänkligheter angående kostnaden för barnmorske utbildningen nu är undanröjd. Prästerna bör på nytt försöka förmå sina åhörare att med beredvillighet möta konungens välgörande avsikter.

Konsistorium inföväntar ämbetsberättelser så fort någon församling enas om att anskaffa barnmorska.

*§ 3 Förklaring, över Kongl Maj:ts Nådiga Kungörelse den 9 oktober 1812, angående Stämplade pappersavgiften.*

Kammarkollegiet har låtit Oss föredragas den anhållan, för undvikande av den villrådighet som uppstått hos prästerskapet i avseende på lysningssedlarnas Charterande. Vi utfärdar en förklaring över den beräkning angående Stämplade Pappersavgiften från den 9 oktober förra året. Det gäller skillnaden mellan hemmansägare av ett mantal och andra besuttna och bofasta män av allmogen. De som inte överstiger ett helt mantal skall skrivas på 36 skillings charta och andra besuttna och bofasta män av allmogen, vilkas lysningar utfärdas på 24 skillings Stämplat Papper föreslås vara ägare till utjordar, urfjäll, holmar, fäboddar, kärr, åkerhumpar, ängar, lyckor, uppodlings- och andra lägenheter, varpå något mantal efter skattläggning inte är utsatt och vilka inte heller är särskilt nämnda.

Stockholms slott den 17 februari 1812. CARL

*§ 4 Rörande prästers fortfarande ordination vid 23 års ålder.*

Det har blivit anmält till Oss att, sedan kungörelsen av den 27 oktober 1812 rörande utskrivningssättet och inrättandet av allmänna beväringsskapet, flera konsistorier har tvekat, om det är tillåtet att inviga någon till prästämbetet, som inte fyllt 25 år.

För att upphäva villrådigheten, vill Vi förklara, att konsistorierna liksom tidigare får anta den som fyllt 23 år och avlagt prov eller erhållit dispens i anseende till åldern, om han lämnar bevis att han blivit inskriven bland beväringsskapet. Alla intill de fyllt 25 år är pliktiga att anteckna sig, om de inte satt någon annan i sitt ställe eller erhållit frikallelse.

Stockholms slott den 27 januari 1813. CARL

*§ 5 Om kyrkomedlens säkra förvaring och förräntande.*

Konsistoriet har fått obehagliga underrättelser att under en tid av endast 17 dygn, 3 kyrkstöder föröfvats i stiftet, nämligen i Blidö, Danderyd och Långtora. Konsistoriet har funnit anledning, att förnya sina föreskrifter, om att kyrkan och fattigmedlen så vitt möjligt låter sig göra skall mot säkerhet utlånas och laga ränta uttagas. Kyrkor och sakristior samt andra förvaringsställen för kyrkornas silver, skrudar och övrig egendom måtte förses med säkrare dörrar och lås, som tryggar dem från tjuvars försök och åverkan.

*§ 6 Angående prästerskapets närvaro vid sådana rättegångar och förrättningar, som rör deras boställen.*

Då det händer, att pastorer och komministrar uteblir från rättegångar och lantmäteriförrättningar, som rör deras boställen, blir konsistorie fullmäktige satt i största förlägenhet och ibland helt satta ut stånd att utföra sina uppgifter, då de sakna kunskaper. Då de på grund av detta inte kan bevaka boställets rätt, har konsistoriet föreskrivit att det ligger på pastorens och komministrarnas ansvar att personligen inställa sig vid dessa tillfällen, om de inte genom laga förfall är hindrade. Detta skall de i så fall anmäla till kontraktsprosten i god tid och skriftligen lämna honom upplysningar och handlingar som rör ärendet. Han underrättar sedan konsistorie fullmäktige.

*§ 7 Om inrättande av invalidkassor för bleserade av beväringsskapet.*

Befallningshavaren har i kungörelse av den 12 februari uppmanat Uppsala läns innevånare att genom frivilliga sammanskott samla invalidkassor till understöd av skadade beväringar eller de i kriget stupades änkor och barn. Han begär att konsistoriet genom tjänliga uppmuntringar medverka till detta viktiga mål.

Konsistoriet, som med nöje erfarit att prästerskapet alltid hjälpt lidande bröder i allmänhet, tvekar inte att de nu i farans stund med ännu större välvilja omfattar dem som försvarar fäderneslandet. De uppmanas nu att med tjänliga föreställningar, upplysta råd och egna föredömen förmå sina åhörare att på sätt som församlingen finner lämpligt anskaffa fonder till understöd av de skadade soldaterna och de som genom kriget blivit änkor och faderlösa.

Konsistoriet har med tillfredsställelse redan erfarit att några församlingar inom stiftet genom prästerskapets kloka åtgärder på ett hedrande sätt vidtagit sådana författningar, som på varje ställe är de lämpligaste. Konsistoriet har funnit det svårt att fastställa en författning, som kan gälla överallt, då förhållandena är så olika i församlingarna. Konsistoriet är förvissat om att prästerskapet tillsammans med de upplystare av sina åhörare kan lösa problemen. Särskilt lätt blir det i församlingar med sockenmagasin. Då sammanskotten kommer att fördelas i den egna församlingen, är vi säkra på att allmän beredvillighet och ädel tävlan i uppfyllandet av en så helig plikt, som den att visa tacksamhet mot dem som försvarar deras lugn och frihet

Konsistoriet förväntar sig att prästerskapet söker tjänliga överenskommelser i detta ärende och insänder till befallningshavaren för Kongl Maj:ts prövning och stadsfästelse sina åtgärder samt att de åtar sig överinseendet över fonderna.

I ett bihang till detta cirkulär medsändes berättelser hur man gjort på några ställen, för att ge prov på tillvägagångssätt.

#### *§ 8 Till avsättning anmäles.*

1:o En upplaga av Select British Classics som med Kongl Maj:ts Privilegium kommer att utges på Löfwegrenska Boktryckeriet i Göteborg. Subskriptionen tecknas för 100 nummer i sänder. Med kolorerat omslag kostar de 12 skilling, vilket är billigt.

2:o P Lindskogs Beskrivning av Skara stift. Priset är 3 skilling arket, men skulle subskriptionen bli talrik och författaren hållas skadeslös för en dryg förlagskostnad har han lovat sänka priset.

3:o Ecclesiastika samlingar av prosten Fr Öhrströmer i Väddö, tredje häftet. Pris 16 skilling.

Uppsala domkapitlet 17 mars 1813. JAC AX LINDBLÖM

#### *Bihang till cirkulär N:o 2, 1813, Grunder användbara vid inrättning av invalidkassor.*

##### Om invalidkassans fond.

En efter varje församlings storlek avpassad behöflig fond, antingen genom anslag ur spannmåls magasin eller genom sammanskott i pengar, vilka församlingens ledamöter delar ut.

##### Invalidkassans förvaltning

Om fonden består av spannmål förräntas och redovisas den av socken magasinens föreståndaren på samma sätt som är bestämt för socken magasinet. Består fonden av pengar utlånas den av pastor eller kyrkvärden mot laglig ränta och säkerhet på samma sätt som är stadgat för kyrko- och fattigkassor.

##### Invalidkassors disposition.

1:o Över denna kassa förbehåller sig församlingen fri och oinskränkt disposition, så att den aldrig blandas ihop med någon annan kassa. Alla uttag skall vara prövade och beviljade av allmän sockenstämma.

2:o Beloppet till understöd skall lämpa sig efter det verkliga behovet och intyg lämnas från kompanichefen.

3:o Detta understöd skall lämnas för vilken åkomma som helst, som han ådragit sig utan eget förvållande i rikets tjänst och som gjort honom oförmögen att försörja sig.



4:o Om kassans tillgångar tillåter det, skall utskrivnings manskapets änkor och barn få understöd, om änkor inte kan arbeta och barnen behöver stöd för sin uppfostran.  
5:o Förbehåller sig församlingen rättighet, att de som utkommenderas i fält mot rikets fiender och tillhör de fattigaste, ihågkommes med någon liten gåva för sina nödvändigaste behov. Även den som genom sina befälhavare kan styrka att de utmärkt sig genom särdeles prov på rådighet och gott uppförande kan få en uppmuntran. Dock skall den som gjort sig känd för dryckenskap eller ådragit sig kroppsstraff aldrig kunna komma ifråga.  
6:o Denna kassa inrättas i synnerhet för utskrivnings manskapets invalider. Då det är anledning förmoda att de sällan lämna änkor och barn efter sig får församlingen, då inga invalider finns även utdela understöd till roterade soldater, som skadats i rikets tjänst eller grånat under vapnen. Även deras nödlidande barn och änkor kan få hjälp.  
7:o Om denna fond i framtiden skulle bli större än vad församlingens ledamöter anser behövas för att underhålla invalider, får församlingen på allmän sockenstämma besluta vad överskottet kan användas till.

### **Cirkulär N:o 3, 1813.**

#### *§ 1 Om tiden för gudstjänstens hållande i städerna.*

Enligt cirkulärbrevet av den 12 november 1808 förordnades att ottesången och högmässan och skriftemålen i städerna skulle på försök i tre år ändras till katekesförhör under den mörkare årstiden. Samtliga konsistorier skulle efter den tiden inkomma med berättelser om författningen uppfyllt den därmed åsyftade nyttan. Med anledning av vad som framkommit, har Vi tillstyrkt att fasthålla, vad som blivit stadgat rörande gudstjänsttiderna, så att ottesången vissa delar av året ändras till katekesförhör. Skulle någon annan ändring synas nödvändig bör ni anmäla detta hos Oss  
Stockholms slott den 10 mars 1813. CARL

#### *§ 2 Angående Krigs- och Huspredikanter.*

Vid senaste riksdagen har prästeståndet från alla konsistorier klagat över brist på präster. I skrivelse av den 17 augusti har man anhållit, att i möjligaste måtto inskränka på antalet krigs- och huspredikanter till vad behovet fordrar och förbundet dem till verklig tjänstgöring i församlingen. Prästeståndet har berättat, att genom de Kungl Breven av 1784 och 1791 en betydlig del av de missbruk som vid krigsprästers antagande varit allmänna, nu har blivit rättade. Ståndet har funnit att vissa författningar ändå blivit överskridna. Då det är stort behov av yngre lärare, bör alla bli sysselsatta med ämbetets verkliga utövning från första stund och inte som nu flera begagna sig av den sysslolöshet som författningarna ger en sorts rättighet till.

Till avhjälpan av dessa olägenheter, har prästeståndet trott sig böra tillstyrka att krigs- och huspredikanternas antal inskränks och att ingen bland dem får undandraga sig verklig tjänstgöring. Vi bifaller och stadfäster följande.

1:o Det skall finnas en pastor och en bataljonspredikant, som står under konsistorie tillsyn, inom vars område regementet har sitt stånd. I fredstid kan de missiveras till verklig tjänstgöring i församlingen, när så kan ske utan rubbning av deras enskilda omständigheter. Skulle någon undandra sig tjänstgöring förlorar han befordringsrätt

2:o Vid garnisons regemente må finnas en pastor och högst två bataljonspredikanter som gör tjänst vid regementsförsamlingen. Undantagen är Göta Artilleri i Göteborg och Amiralitetet i Karlskrona, där större cleriestat bör finnas.

3:o I avseende på dessa prästers tjänsteårsberäkning och deras erforderliga betyg gäller vad som står i Kongl Breven av år 1784, 1786 och 1791

4:o Vid ledighet må regementschefen uppsätta förslag på de sökande, då Konsistoriet endast äger att utlåta sig om kompetens. Chefen får tillsätta och underrätta konsistoriet.

5:o Efter utnämningen skall den förordnade tillkännage för konsistoriet, sedan han visat fullmakten för regementschefen. Efter avlagd ämbetsed bör han inte undandra sig den tjänstgöring som konsistoriet kan föreskriva.

6:o Regementschefen underrättar konsistoriet då tjänstgöring behövs vid regementsmöte eller arbetskommendering.

7:o Under krig äger regementschefen ensam rätt att befordra regementspräster till tjänstgöring. Han skall årligen tills kriget är slut anmäla hos biskop och konsistoriet förändringar som kan ha skett.

8:o Den präst, som har annan tjänst i församling eller läroverk får behålla sin tjänst, även när han befordrats till krigspräst.

Slutligen har prästeståndet inhämtat, att huspredikanter ofta under längre tid är skilda från de hus, där de har sin tjänst och deras lagliga bestämmelse förfelas samt församlingarna berövas många skickliga tjänstemän, som med ungdomens kraft och verksamhet kunde göra betydligt bättre gagn. De missar att inhämta nyttig övning för ämbetet. Kongl Maj:t har med anledning härav föreskrivit att den huspräst, som inte på 3 månader vistas i den tjänst han blivit kallad till och inte av konsistoriet fått behörigt tillstånd till bortavaron, skall vara förbunden att ingå i den tjänstgöring, som konsistoriet förelägger honom.

Allt detta har vi övervägt och försäkrar prästeståndet, att inte fler krigspräster kommer att tillsättas än nödvändigt. Huspredikanterna kommer att behandlas som ovan framställts.  
Stockholm den 17 mars 1813. CARL

### *§ 3 Infordrade upplysningar om gymnasier, skolor och andra läro- och undervisningsanstalter.*

Ständerna har på konungens begäran tillsatt en kommitté, som skall föreslå förbättringar inom undervisningsanstalterna i riket. I cirkuläret av den 3 april har de uppdragit åt konsistoriet att inhämta och insända uppgifter om allt som rör skolor av alla slag. Då dessa kan vara olika från ort till ort anmodas fördenskull:

uu

1:o Kollegiet för gymnasiet i Gävle skall författa och inom ett år insända noggranna upplysningar om skolan enligt schema N:o 1

2:o Rektor för katedralskolan här, inspektor för Gävle och Hudiksvalls trivials skolor samt pastorerna i städerna skall insända uppgifter enligt schema N:o 2

3:o Kyrkoherdar, som har inseende i städerna över skolor, som inte benämns katedral-, trivial- eller stadsskolor enligt schema N:o 3 och

4:o Kyrkoherdar på landet lämnar uppgifter enligt schema N:o 4 för varje pastorat.

### *§ 4 Om kollekt till Mo kyrkbyggnad.*

Den 10 februari har konungen beviljat Mo församling i Hälsingland en rikskollekt, som nödvändigt understöd till sin nya kyrkbyggnad. Ett villkor är att kyrkan skall brandförsäkras.

### *§ 5 Om förekommande av eldsvådor.*

För att förekomma eldsvådor, som inom kort tid ödelagt stora och välbyggda byar i länet, har befallningshavande i kungörelse till länets innevånare föreslagit följande.

1:o Att varje socken, så fort som möjligt, förenar sig om en viss brandordning, som uttryckligen bestämmer de skyldigheter var och en har i händelse av eldsvåda.

2:o Sockenstämman skall utse en eller flera branduppsynings män i varje by, som åtminstone två gånger per år tillsammans med andra gode män genomför brandsyn på alla eldstäder. De skall ha rätt och myndighet att se till att det som är bristfälligt blir åtgärdat.

3:o Att badstugor och smedjor och andra byggnader, där det eldas mycket blir uppförda långt från annan bebyggelse. Det vore önskvärt, att man med gemensam kostnad flyttade på sådana hus, som redan är byggda för nära byarna. En mindre slangspruta bör finnas i varje by. De avbrända byarna får inte byggas lika tätt som förr.

*§ 6 Till avsättning anmälas.*

1:o Evangeliska Sällskapets i Stockholm Upplaga av Bibeln. Konsistoriet väntar, att pastorerna uppmuntrar sina åhörare att skaffa denna Heliga Skrift, då priset är lågt. Bibeln i läderband kostar 32 skilling i välskt band kostar det 28 skilling 8 runstycken.

2:o Historia om Philip den andre, konung i Spanien av Rob Watson.

3:o Skånes historia och beskrivning av historieforskaren N H Sjöborg.

4:o Bibliothek der Deutschen Classiker av Tysklands bästa författare. Prenumerationen gäller Andra avdelningen, med arbeten av Schiller, Goethe, Schlegel, Wieland, Lessing.

Uppsala domkapitel den 12 juni 1813. JAC AX LINDBLÖM

*P S*

De som tecknat sig för de 12 första volymerna, men ännu inte betalt dem bör göra detta snarast. J U ALMQUIST

**Cirkulär N:o 6, 1813.**

*§ 1 Om tacksägelse efter Hennes Kongl Maj:t Änkedrottningen.*

Den 21 denna månad, klockan kvart i fem på eftermiddagen, behagade Den Högste Guden från detta förgängliga till den eviga vilan, kalla Vår Kära Fru Svägerska, Änkedrottning Sophia Magdalena. Hon avled på Ulriksdals slott efter med kristligt tålamod utstånden sjukdom. Vi meddelar er denna bedrövliga och för Oss smärtsamma händelse och förmodar att ni Våra trogna undersåtar deltar i Vår sorg och saknad.

På det att alla Våra trogna undersåtar till kristliga tankar blir uppmanade, anbefaller Vi att medföljande tacksägelse blir uppläst i alla församlingar. Klockringning en timma om dagen tills annat förordnas, svarta mässhakar och altarkläden. Predikstolarna i städerna skall betäckas i svart kläde, även på landet om tillgång finns. All musik upphör till begravningen. Haga slott den 25 augusti 1813. CARL

Tacksägelsen uppläses genast efter bönen för överhögheten, där Änkedrottningen nu inte längre kommer att nämnas.

*§ 2 Angående ändring i krigsbönen*

Landshövding N v Rosenstein befäller att i krigsbönen som läses från predikstolarna skall infogas efter orden: som vilja det förtrycka. - Bevara Vår Dyra Kronprins, som för nationernas frihet och fäderneslandets självständighet och fred, går i spetsen för härarna; avvänd från honom allt ont och krön honom med framgång och ära.-

*§ 3 Rörande prästerskapets världsliga befattningar.*

Prästeståndet har vid senaste riksdag i Örebro andragit att en mängd världsliga befattningar särdeles under senare år tillkommit. Detta medför att prästernas tid borttages, uppmärksamheten vänds från kyrkolärens huvudsakliga ändamål, själavården, barns och andra personers undervisning, sedernas bibehållande, omsorg om de fattiga samt enighet och förtroende störs, något som en präst inte kan undvara bland sina åhörare. Prästerskapet anhåller att de blir befriade från några av de göromål, som inte hör till deras egentliga kall. Vi har dock ansett att de flesta av dessa göromål härleder sig från beskaffenheten av era ämbeten samt är både nyttiga och nödvändiga för allmänhetens bästa. Å andra sidan har Vi

insett att kyrkoherdar och andra folklärare inte får dragas från sina viktigaste uppgifter. Vi stadgar följande.

1:o Prästerskapet skall i görligaste mån vara befriat från all annan befattning med allmänna världsliga mål, än att meddela upplysningar och betyg som på dess ämbete ankommer.

2:o I händelse frågor uppkommer rörande nya ämbetskyldigheter för prästerskapet i världsliga mål, skall konsistoriet höras om möjligheten för prästerna att verkställa dem, utan att själavården rubbas.

3:o Alla befallningar till prästerskapet skall utfärdas genom konsistoriet, om inte saken fordrar större skyndsamhet eller när det inte bara är fråga om upplysningar.

4:o När Våra befallningshavare av prästerskapet inforrdar, skriftliga upplysningar, sockenstämmoprotokoll, utlåtande m m äger prästen rätt att lämna handlingarna till kronobetjanten för att undvika portokostnad. De går då med kronobrevsposten till landshövdingen.

5:o Allmänna förrättningar som prästerna skall bevista, måste läggas så att de inte hindrar ecclesiastika göromål. Han skall i god tid kallas, så att han har rådrum att planera sin tid.

Stockholms slott den 16 juni 1813. CARL

#### *§ 4 Angående prästmedicin.*

Vid riksdagen 1809 yttrades att den allmänna läkarvården skulle befrämjas om prästerna fick undervisning i medicin, så att de tillsammans med läkarna skulle kunna gå sina åhörare tillhanda. Ständerna anslog 5000 riksdaler till 50 stipendier om 100 riksdaler om året för dem som samtidigt bedrev prästerliga och medicinska studier.

I anledning av detta lämnade redan för 2 år sedan 34 stipendier till Uppsala och 16 till Lunds universitet. Meningen har inte varit att göra präster till läkare, utan att ge flera en säker kunskap i medicin, så att de i brist på ordentliga läkare kan komma sjuka till hjälp och undsättning. Vi har utfärdat ett reglemente för stipendierna.

1:o Stipendierna bortgives av den Teologiska och Medicinska Faculteten, vilka varje temin utfärdar anslag och underrättar de sökande om vad de bör iakttaga.

2:o Tjänstgörande präster kan också få dessa stipendier under villkor att de erhåller konsistoriets skriftliga tillstånd att ge sig till akademien, att de bevisar att de med heder avlagt prästexamen och i tjänsten uppfört sig nitiskt samt att de inte är mer än 30 år gamla, efter vilken ålder ett nytt studium vanligen med mindre framgång börjas.

3:o I allmänhet är föreskrivet att för att få stipendiet bör man avlagt Philosophiae Candidat eller Philosophiae examen. Därifrån är de redan tjänstgörande prästerna befriade och de äger företräde framför andra vid sökandet. De är också befriade från militärtjänstgöring om de varje termin insänder intyg till konsistoriet att de studerar medicin och är stipendiater.

4:o Stipendierna skall främst hamna i de stift där läkarbristen är störst.

5:o Kursen kan vara avslutad efter tre terminer, men för att uppnå säkra kunskaper bör kursen genomgå en gång till inom 3 år. Prästerna beviljas vistas vid akademien så länge. De får genomgå examen tidigare om de har tillräckliga insikter.

6:o Konsistoriet lämnar inga befordringar eller betyg över under stipendietiden förvärvade kunskaper i teologi och medicin. Medicine licentiater och Teologiae licentiater är undantagna. Då det är av stor vikt att prästerna inte försummar att underhålla och förkovra sina teologiska kunskaper, vartill universitetet lämnar tillfälle, bör de som inte är licentiater vid varje termins slut redogöra för sina framsteg i medicin inför Teologiska Faculteten.

7:o Om någon stipendiat inte som präst skulle uppfylla sin skyldighet att förvärva tillräckliga kunskaper i medicin eller någon läkare inte ingå i prästämbetet, har man rätt att avfordra de medel han uppburit.

8:o Vid frågan om de som genomgått denna utbildning, skulle få tillgodoräkna sig det som belöning vid tjänsteårs beräkning, har vi funnit att de tre år de tillbringat vid universitetet inte

är att jämföra med dem som blir Philosophiae magistrar och inte erhåller något bidrag från det allmänna. Stipendiaterna anses ha större möjligheter att skaffa sig inkomster efter utbildningen och det får räcka som deras belöning. Däremot skall de ha företräde vid tjänstetillsättning med dem som har lika tjänsteår.

Haga slott den 23 juni 1813. CARL

*§5 Om postfrihet för avsändande av vaccinämne, samt angående en handbok för vaccinatörer.*

Landshövding N von Rosenstein meddelar att konungen den 16 juni beviljat postfrihet för alla föreståndare av vaccinationsdepåerna att sända vaccin, om försändelserna är öppna när de lämnas till postkontoren. Han har också sänt domkapitlet erforderligt antal av en handbok för vaccinatörer, författad av Sundhetskollegiet. Det skall finnas ett exemplar i varje kyrka. Den illuminerade tabell som föreställer äkta och falska vacciner medföljer inte, eftersom kyrkorna redan inköpt den.

*§ 6 Angående underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för innevarande år.*

Följer kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshusmedlen för innevarande år, som skall uppläsa i varje kyrka och sedan förvaras i moderkyrkan.

I Uppsala län kostar 1 tunna råg 9 riksdaler. Medelpriset är 9 riksdaler 26 skillingar 8 runstycken. Första klassens pastorer får 17 riksdaler 13 skilling och lägsta klassen får 2 riksdaler 7 skillingar 8 runstycken. Varje kyrka erlägger 24 skilling till änkehjälp.

*Räkning över fond för nödlidande prästers understöd för år 1812.*

Var härmed meddelad.

*Förra halvårs kollekter.*

Till ecclesiastik verket i Lappmarken, amanuensen, och medellösa studenter lämnas i november.

*Uppå Ärkestifts tidningarna för nästkommande år 1813.*

Kontraktsprestarna behagar efter vanlighet sända kring prenumerationslistor och pengar 24 skilling exemplaret. Sändes till notarien.

Uppsala domkapitel den 27 augusti 1813. JAC AX LINDBLÖM

### **Cirkulär N:o 7, 1813**

*§ 1 Om präst- och pastoral examen samt betyg däröver.*

På Vår nådiga befallning har upplysningar från konsistorierna blivit infortrade i avseende på präst och pastoral examen, varvid borde uppgivas:

1:o I vilka kunskapsgränser examen anställes med dem som blir präster och med den som undergår pastoral examen.

2:o Vilka grunder följes vid omdömet över examen och vad bestämmer det generella betyget, då de examinerande givit olika omdöme.

3:o Om den sökande har mindre fördelaktiga eller ofullständiga betyg bör de uteslutas till rätten att föreslås till bättre pastorat.

4:o Proven till pastoral examen skall vara godkända.

Sedan denna befallning av konsistorierna blivit verkställd, har Vi tagit deras utlåtande under övervägande samt för framtiden beslutat och föreskrivit.

1:o Vi är övertygade att konsistorierna uppfyller vad redan gäller för präst- och pastoral examen, men vill erinra en del konsistorier att de i sina uppgifter förbigått den latinska stilskrivningen. Alla som inte är filosofie kandidater måste undergå detta prov. Då det är angeläget att biskop och konsistoriet känner till blivande prästers predikogåvor och deklamationssätt, så bör predikoprov anställas inför en eller flera konsistorie ledamöter.

I pastoral examen bör jurisprudentia (lagklok) ecclesiasticæ så vitt möjligt ingå. Biskopen eller konsistorie ledamot bör förhöra om de skyldigheter som enligt lag och samvete åligger en pastor, samt där över avgiva sitt utlåtande. Tentamina är det säkraste sättet att utröna kunskaper. Vi vill dock inte ovillkorligen föreskriva dem, men de bör anställas så ofta omständigheterna tillåter och fordrar.

2:o I avseende på examensbetygen har Vi funnit att de hittills nyttjade uttrycken av Laudatur, Approbatur cum laude, Approbatur Facillime admittitur, Facile admittitur och Admittitur bibehålles och inga andra används. Examinator yttrar sig över varje kunskapsgrän. Detta införs både i protokollet och i examensbetyget. Examensbetygen skall således innehålla:

1:o Det omdöme den examinerade fått i varje kunskapsgrän.

2:o Examensbetyg får inte tagas som enda grund till befordring.

3:o Ålder i tjänsten kan inte utgöra enda rätten till befordran. Det skulle medföra att staten mistade skickliga ämbetsmän. Därför skall utmärkt lärdom obestriddt ge företräde till de största pastoraten. Tredje klassens pastorater tillsätts efter åldersberäkning och kan erhållas av präster med svagare kunskaper. Andra klassens pastorat fås av den som har bäst kunskap och är äldst i tjänsten. Detta synsätt kan missgynna särskilt tredje klassens pastorat, då sämre betyg inte behöver betyda sämre gåvor och skicklighet i själva ämbetet.

4:o Konsistoriet skall fälla ett bestämt omdöme över prov, vare sig de ges före eller efter pastoral examen och samma betygs gradering som vid examen skall användas. Samtliga betyg ligger till grund för det generella omdömet.

Då de nu angivna betygen avviker från tidigare, skall den som har gamla betyg vid besvär ange examens protokollet, vilket inte behövs om man har nya betyg.

Haga slott den 23 juli 1813. CARL

## *§ 2 Om kungsringningens upphörande.*

Änkedrottningens begravning kommer att ske den 30 september. Därefter upphör 12-ringningen och orgel får återigen användas, men svarta mässhakar och altarkläden skall fortfarande användas så länge sorgen varar. Detta skall kontraktsprostarna skyndsamt fortskaffa med klockarepost genom natt och dag.

Uppsala domkapitel den 24 september 1813. JAC AX LINDBLOM.

## **Cirkulär N:o 8, 1813.**

### *§ 1 Om tacksägelse i anledning av segern vid Dennewits*

Te Deum över hela riket avsjunges i anledning av Kronprinsens seger den 6 september och övriga segrar Han och Hans Bundsförvanter i fälttåget erhållit. Efter övriga göromål uppläses från predikstolen berättelsen om dessa segrar varefter läses tacksägelsen och psalmen 305 Nu tackar Gud allt folk, sjunges

### *§ 2 Angående förändring av tiden för gudstjänstens hållande på landet.*

Ansökan har insänts om att högmässogudstjänsten hela året bör börjas klockan 10. De församlingar som önska denna förändring skall anföra skäl och omständigheter och insända memorial till domkapitlet.

### *§ 3 Rörande veneriska smittans kännetecken.*

Sundhetskollegium kommer att införa detta i almanackan för 1814:

Underrättelse om kännetecken på veneriska smittan och den, särdeles bland allmogen, gångbara sjukdomen med utslag och sårnader, som vanligen kallas saltfluss, självrätsår, m m samt om nödiga försiktighetsmått till dessa svåra sjukdomars förekommande och hävande. Prästerna uppmanas lämna uppmärksamhet och åtgärd åt detta ämne.

*§ 4 Om stambok och kollekt till Rytterns och Älfsdals kyrkor i Västerås stift.*

Stora Rytterns församling i Västmanland och Älfsdals församling i Dalarna har fått tillstånd att såsom oumbärligt stöd vid deras kyrkbyggnader uppbära medel genom stambok och kollekt över hela riket. Stora Rytterns tills stor del nedrasade kyrka har länge väckt församlingens och även förbi resandes rysning och våda och Älfdals, längs upp i Dalarna belägna församling, som utom tidens allmänna vidrigheter, under ett hårt klimat vidkänns nästan beständiga missväxter behöver stöd. Härmed förfares som vanligt.

*§ 5 Infordrade geografiska underrättelser.*

Rektor vid Klara församlings kyrkskola, Dan Djurberg, har för avsikt att utge ett Geografiskt Lexikon och ber prästerskapet om upplysningar. Förväntar att prästerskapet med nöje besvarar de frågor varav ett exemplar sänds till varje pastorat.

Uppsala domkapitel den 28 september 1813. JACOB AX LINDBLÖM

### **Cirkulär N:o 9, 1813.**

*§ 1 angående tacksägelse för segrarna vid Leipzig, den 16, 18 och 19 oktober 1813.*

Från predikstolen uppläses följande: Berättelse rörande de av Norra Tyska Armén under Hans Höghet Kronprinsens befäl, i förening med de övriga Allierade Maktens Armeer, erhållna segrar den 16 och 18 oktober, i grannskapet av Leipzig, jämte erövringen av nämnda stad den 19 oktober. Därefter läses medföljande tacksägelse och sjunges; Nu tackar Gud allt folk. Cirkuläret bör med skyndsammaste klockarpost genom natt och dag fortskaffas.

*§ 2 Om vad, i avseende på smittsamma sjukdomar, iakttagas bör.*

Under fortsatt uppmärksamhet på Våra undersåtars hälsovård, har Vi anbefallt Sundhetskollegium att inkomma med förslag, om vad som bör iakttagas för att hindra smittsamma sjukdomar och farsoter. Vi har tagit deras förslag i övervägande och anbefaller följande.

1:o Det åligger prästerna, om någon smittsam eller illa artad sjukdom uppträder, som angriper flera i ett hushåll eller byalag och i synnerhet om flera personer avlider, att genast berätta detta för befallningshavaren. De skall om möjligt anskaffa läkare.

2:o Innan läkare hinner anlända, skall prästerna efter godkända läkarböcker ge råd om sjukdomens behandling och tillse att de sjuka sköts samt framför allt förekomma att otjänliga läkemedel och okunniga människor tar befattning med de sjuka.

3:o Vi anbefaller inte att varje socken skaffar apotek, men ser med välbehag att pastorerna genom tjänliga föreställningar tillvägabringar sådant.

4:o Så vitt möjligt skall friska och personer med smittsamma sjukdomar inte umgås. Anser läkaren att sjukdomen är av särskilt smittsam art, skall varning läsas från predikstolen. Efter rapport äger befallningshavaren att utfärda påbud och efter lag föreskriva viten.

5:o Prästerna skall vara särskilt försiktiga vid begravningar och i synnerhet inte begrava i kyrkorna.

6:o Vid särskilt svåra smittsamma sjukdomar utfärdar befallningshavaren påbud om liks behandling och om omständigheterna skulle påkallas anstaltar om särskilda begravningsplatser.

7:o Auktioner och andra folksamlingar bör undvikas. Kronobetjäningen skall ha uppsikt över att den sjukes kläder inte säljs utan att ha blivit renade och smittfria.

8:o Farsoter som drabbar boskap skall på samma sätt berättas för befallningshavaren. Även här skall prästerna komma med goda råd, särskilt i anseende till de sjuka kreaturens isolering och att de döda grävs ned. Han inhämtar kunskap från tjänliga böcker och råd och varningar läses från predikstolen.

9:o I övrigt har Vi inte ansett att det behövs någon ny författning, vad gäller boskapssjukdomar.

10:o Våra befallningshavare bör, vid alla tillfällen noga handhava vad genom författningar redan är stadgat i anseende till kvacksalveri och vidskepliga försök att bota.

11:o Konsistoriet bör föreställa prästerskapet deras förväntan att pastorer gör allt som förut är föreskrivit, då det gäller åhörarnas hälsa.

12:o Denna underrättelse skall läsas i kyrkan en gång per år vid midsommartiden och oftare om det behövs, men ovillkorligen så fort smittsamma sjukdomar visar sig. Befallningshavaren kan vid samma tillfälle få sina påbud upplästa. Kronobetjäningen och sockenmännen skall bereda prästerskapet sitt biträde där så fordras.

Haga slott den 25 augusti 1813. CARL

### *§ 3 Rörande tunnornas användande under Nådår.*

Vi har tagit del av ert och övriga stifts utlåtande angående Vår befallning att omtala förhållandet med prostetunnornas användande under såväl privilegie- som extra nådår. Vi har funnit att prostetunnorna utgår av Kronans spannmål och anses som en löneförmån, som tillkommer prästeståndets änkor och omyndiga barn under nådåret. Så har också alltid skett med biskopars, domprostares, professorers och andra liknande ämbetsmäns efterlevande. Å andra sidan har förekommit att proste tunnorna varit ersättning för möda och kostnad i en tid då prostarnas göromål ökat på grund av resor och brevväxling. Vi har bestämt att 1/3 av prostetunnornas belopp får tillfalla nådårspredikanter under privilegie nådåret. Under extra nådår fördelas medlen så att 1/3 tillfaller den som innehar prostämbetet och återstoden delas mellan premiekassan och de svagt avlönade skolbetjänarna i stiftet. Då prost av ålder eller sjukdom begär vikarie bör särskild överenskommelse göras med konsistoriet.

Haga slott den 5 oktober 1813. CARL

### *§ 4 Angående skolkollegers andel av extra nådårsavkomsten.*

1792 års brev stadgar att från de pastorat där vederlagsspannmål inte finns, skolkollegerna bör åtnjuta lika mycket av stomhemmanen, som motsvarar vederlagen på andra ställen.

Konsistorium i Kalmar anser att uträkningen är omöjlig. Vid riksdagen blev förslaget att den som njuter nådår åläggas att utan avseende på vederlagen eller stomhemmanen avlämna vissa tunnor spannmål till skolbetjänarna i förhållande till pastoratens klassifikation. Vi har gillat detta förslag

Då Vi erfarit att olika praxis finns på olika ställen har Vi förordnat att det får bli vid det gamla, då vederlagen och behaglig tids förläningar inte blivit ifrågasatta. Vid frågor om extra nådår där kronospannmål ingår bör Vi pröva och besluta.

Då svårighet att jämföra föreligger mellan dem som saknar vederlag men äger stomhemman, skall förmånen utsträckas även till skolkollegerna vid extra nådår. För att nå fullkomlig klarhet skall frågan tas upp till behandling vid kommande riksdag.

Haga slott den 5 oktober 1813. CARL

Konsistorium föreskriver att de som söker extra nådår vid sådana pastorat som sakna vederlag men äger stomhemman inger sin ansökan till domkapitlet.



*§ 5 Om de s k veckorapporternas uppgivande för prästerskapet i Gävleborgs län.*

I anledning av ärkebiskopens och på åtskilliga prästers i norra Hälsingland gjorda hemställan, har landshövdingeämbetet i Gävle befallt kronolänsmannen i länet att på det mest sorgfälliga sätt vaka över sedernas helgd, samt att innan de avlämna de vanliga veckorapporterna uppvisa dem för församlingens själasörjare. Han kan därpå anteckna eller överklaga och får konsistorium för den skull tillkännage detta och anmoda prästerna att anteckna vad som kan vara stridande mot god ordning och kristliga seder samt att ingenting sådant förtiga. Landshövdingeämbetet bör därefter inte spara någon möda att straffa den brottsliga.

1:o Från boktryckeriet i Strängnäs utkommer Psaltaren, provöversättning av biskop J A Tingstadius 3:dje upplagan för 1 riksdaler, De tolv smärre skrifter av Gamla Testamentets Profheter, provöversättning av Tingstadius samt Christna Antiquiteter av B Haug, professor i Stuttgart. Översatt med utförliga sakregister och tryckt med fin stil på gott papper för 1 riksdaler 32 skilling.

2:o Prosten i Karlskrona, Jämförelse mellan doktor Luther och Socini eller mellan den gudomliga uppenbarelsens och ett förvillat förnufts salighetslära, tryckt med ny stil på vackert papper.

3:o Jesu leverne, av Hess översatt av prosten J Sundius i Kristianstad

4:o Predikningar av H Blair, översatt av prosten A J Segerstedt  
Uppsala domkapitel den 9 november 1813. JACOB AX LINDBLOM

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1813.*

14 sidor namn på personer som fått hjälp.

*Räkning över änkehjälpen i Uppsala stift för år 1813.*

Debet och kredit 3.667 riksdaler 24 skilling 11 runstycken.

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1813.*

Debet och kredit 1.651 riksdaler 34 skilling 10 runstycken.

4 riksdaler för Granells begravning och 56 riksdaler 16 skilling för inlösen av prästmannen Hamraei på Uppsala Hospital.

# Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet.

**Första samlingen 1806 - 1815.** (1814-1815)

Låssa kyrkas arkiv

Sammandrag av Gudrun Sandén

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

## **Cirkulär N:o 1, 1814.**

*§ 1 Om tacksägelse i anledning av Freden med Konungen av Danmark.*

Sedan fred mellan Kongl Maj:t och Konungen av Danmark blivit sluten den 14 januari och landshövding N von Rosenstein under gårdagen skyndsamt anbefallt konsistorium att tacksägelse i alla kyrkor häröver skall göras, översänder vi ett exemplar av den tacksägelse, som skall läsas första söndagen i fastan. Psalm N:o 305 Nu tackar Gud allt folk.

Vid denna fred har Norge blivit förenat med Sverige och om fredstraktaten inte skulle hinna komma före tacksägelsedagen, blir det angeläget att prästerskapet, näst efter berörde tacksägelses uppläsande, tillkännager denna lyckliga händelse för sina åhörare.

Konsistoriet är övertygat om, att prästerskapet inser vikten av denna fred. Föreningen med Norge, som är naturlig genom sitt läge har genom århundraden varit önskvärd och är en av de största välgärningar försynen visat vårt kära fädernesland. Prästerskapet, som av ingen annan medborgarklass i nit och varm fosterlandskärlek låter sig överträffas, kommer naturligtvis att meddela denna glädjefulla skyldighet och att liva sina åhörare vid detta högtidliga tillfälle att under lov och tacksägelse uppsända trogna förböner för en vördad kung och älskad kronprins. Han har under tusende faror och uppoffringar berett vårt fädernesland sällhet och ära och med ospard möda verkat för hela Europas välgång och en efterlängtd allmän fred.

*§ 2 Om avläggande av den svarta beklädnaden på altaren m m.*

Konsistoriet får tillkännage, att den djupa sorgen efter änkedrottningen, som avled den 19:de i denna månad kommer att upphöra. Till följd härav skall den svarta beklädnaden på altaren och predikstolar samt svarta mässshakar avläggas. Musik i kyrkorna är åter tillåten.

*§ 3 Infordrade upplysningar, rörande de i stiftet varande brukskyrkor.*

Kongl Maj:t har anbefallt att konsistorium skyndsamt inkommer med följande uppgifter:

1:o Antalet brukskyrkor som finns i stiftet vid järnbruk, masugnar, gruvor eller vilka bruk som helst, specificerade efter orten, där de är anlagda.

2:o Med vilken auktorisation dessa brukskyrkor är anlagda och vilka som är riktiga kapell. Dit skall i så fall förordningar, som skall uppläsas från predikstolarna, sändas.

3:o Avståndet mellan brukskyrkan och den församlingskyrka dessa personer tillhör

4:o Finns ständig präst och hålls gudstjänst beständigt eller endast vid särskilda tillfällen, förrättas nattvard och finns kyrkogård.

Uppsala domkapitel den 15 februari 1814. JACOB AX LINDBLOM

## **Cirkulär N:o 2, 1814.**

*§ 1 Om deras nattvardsgång, vilka till båtsmän antagas.*

Konungen har i skrivelse av den 15:de i denna månad befallt, att karl som rekryteras till båtsman vid rikets sjötjänst fast han inte begått nattvarden, likväl må kunna antagas.

Befallningshavaren skall sedan underrätta konsistoriet, som antyder till prästerskapet i den församling dit karlen hör att undervisa honom i kristendom och bereda honom till Herrens Nattvard. Och efterse om prästerskapet försummat något, som gjort att karlen dittills inte begagnat Nådemedlen. Förvaltningen av sjöarrendena har lämnat detta till konsistoriet och ärkebiskopens underdåniga efterrettelse.

Stockholm den 17 februari 1814. J S SCHUTZERCRANTZ. S v KRUSENSTJERNA.

*§ 2 Angående tiden för gudstjänstens hållande på landet*

Den 4 augusti förra året hade konungen givit konsistoriet i uppdrag att noggrant pröva de lokala omständigheter som kunde ligga till grund för att gudstjänsttiden ändrades till klockan 10. Ett stort antal församlingar har anhållit om att så skulle ske. Konsistoriet vill på försök tillåta dessa församlingar denna förändring och vill framdeles inkomma med berättelse om förändringen haft det åsyftade ändamålet att gudstjänsten besöks flitigare.

*§ 3 Förbud mot predikande utan behörigt Venia Concionandi.*

På förekommen anledning erinrar konsistoriet igen om föreskriften från 1668: att ingen studerande eller annan främmande person må tillstädjas att predika så framt han inte kan förete vederbörandes skriftliga tillåtelse; vid ansvar för den, som utan behörigt Venia Concionande predikar, att av konsistoriet varde straffad, och för den präst, vilken tillåter någon i sin församling predika, att av konsistoriet hårt tilltalas och med ärkebiskopens straff beläggas.

Häradsprostarna anmodas att hålla noggrann tillsyn och om något upptäcks genast anmäla till domkapitlet.

*§ 4 Om anteckningar på prästbordens inventarier.*

För att undvika de stora olägenheter, långvariga rättegångar och kännbara förluster som prästerskapet och deras torftiga änkor och barn ej sällan försätts i, därför att det saknas fullständiga upplysningar om inventarier av spannmål, kreatur och andra persedlar, erinrar Konsistoriet om sina givna föreskrifter i Synodal protokollet av den 3 febr 1781.

Häradsprostarna skall i protokoll vid visitationer och kyrkoinventeringar noga anteckna de inventarier som bör finnas vid prästborden. Konsistoriefullmäktige skall tillse att dylika inventarier intas i syneinstrumenten vid tillträdeshusesyner. Särskild anmärkning om inga sådana finns vid lägenheten.

Dessutom får konsistoriet anmoda häradsprostarna att låta cirkulera listor, där pastor bör anteckna vilka inventarier han mottagit samt vad som tillhör avträdande sterbhuset.

Anteckningarna skall vara undertecknade och styrkta genom häradsprostens försorg och före november insändas till domkapitlet. Listorna jämförs med vad som kan finnas i domkapitlets arkiv och kommer att meddelas i möjligaste måtto i en fullständig förteckning.

Uppsala domkapitel den 6 april 1814. JACOB AX LINDBLÖM

**Cirkulär N:o 3, 1814.**

§ 1 Angående de inom församlingen befintliga märkvärdigare antikviteterna.

Då Vi den 23 mars uppdragit år professorn vid Lunds universitet, N H Sjöborg, att ha uppsikt över fäderneslandets antikviteter, får Vi anbefalla eder att med cirkulationsbrev lämna professorn allt möjligt biträde och underrättelser. Vi har anbefallt professorn att författa fullständiga uppgifter på de säkra kännetecken genom vilken en fornlämning kan urskiljas Uppgifterna, sedan de blivit godkända av Oss, kommer att översändas till varje kyrka för att förvaras bland andra offentliga handlingar och tjäna till underlag för prästerskapets upplysningar om de i varje pastorat belägna antikviteter.

Stockholm den 20 april 1814. CARL

*§ 2 Om ändring i krigsbönen.*

Sedan freden blivit sluten och svenska armén återkommit från Tyskland samt kronprinsen tagit befälet över de vid rikets västra gräns samlade arméerna, har Kongl Maj:t påbjudit att följande tillägg i den vanliga krigsbönen skall göras. Nämligen: Bevara Vår dyre kronprins, som till fullkomnande till den allmänna freden och till bevarande av fäderneslandets rättigheter och Nordens lugn går i spetsen för härarna. Avvänd honom allt ont och krön honom med framgång och ära.

*§ 3 Om verifikationssättet för durchtågs kostnader.*

Konsistoriet får meddela kammarkollegii cirkulärbrev av den 7 mars.

Konungen har funnit för gott att stadga ett verifikationssätt för de medel som används av arméns beklädnads- tross och utrednings persedlar. Då skjutsning för ett regemente, kommendering eller krono persedlar är verkställd och allmogen erhållit skjutslegan, bör efter bifogade formulär varje socken upprätta en lista på de skjutsande böndernas namn och hemvist, vägens längd, antal hästar samt skjutspengarnas belopp. Kronbetjäningen skriver under och tillställer prästen förteckningen, som efter laga pålysning i sockenstämman offentligen uppläses kommande söndag. Denna lista granskas av två skjutsbönder och förteckningen tillställs kronofogden som verifikation för durchtågs räkningen. Medel skall så skyndsamt som möjligt från lanträneriet utdelas till kronofogdarna, som betalar de skjutsande och ser till att de åtnjuter sin rätt.

Stockholm den 7 mars 1814. C E LAGERHEJM

*§ 4 Om sammanskott till ett korrektions och arbets- samt invalidhus för Uppsala län.*

Vid firandet av freden med Danmark har ett antal medborgare av alla klasser här i Uppsala förenat sig om ett sammanskott till en fond för ett korrektion- och arbets- samt invalidhus för Uppsala län. Inrättningens huvudsakliga ändamål är: att söka från brottets väg leda tillbaka medmänniskor, vilkas fel satt dem i saknad av enskilt försvar, men som kunna åt samhället återskänkas genom en passande mild behandling och därunder inhämtad vana till arbetsamhet; att hämma och om möjligt är, alldeles utrota det allmänna tiggeriet, genom att den arbetsföre lättingen anvisas och tvingas till nyttig sysselsättning; samt ge bostad åt invalider av länets och städernas allmänna beväringssmanskaper, vilka annars kunna genom kringvandringar falla deras församlingar till last.

Summan är, tack vare länets verksamma hövding som genom frikostigt efterdöme och nitfulla uppmuntringar och genom flera medborgares ädelmodiga sammanskott, som efter vars och ens tillgångar utgjort allt från 4 å 5 riksdaler till 500 riksdaler, nu uppe i ett ansenligt belopp, som överstiger köpesumman för redan inköpt plats och åbyggnad, men ännu inte räcker till inredning och framtida underhåll.

Då prästerskapet redan 1811 i sina avgivna berättelser om fattigförsörjnings anstalterna inom församlingar, nästan mangrant efterlyst behovet av en sådan allmän inrättning och konsistorium alltid med största glädje erfarit prästerskapets välvilja, att alltid främja varje gott allmänt företag och aldrig lämna någon möda ospard för dess genomförande, anmodar vi er, att inom er församling genom eget frikostigt föredöme och kraftig uppmuntran till era åhörare hjälpa till med ett årligt sammanskott i spannmål eller pengar för denna inrättnings framtida bestånd.

Direktionen tänker till hösten sända subskriptionslistor till församlingarna som inlämnas senast till jul.

Uppsala domkapitel 15 juli 1814. JACOB AX LINDBLOM

*Formulär för verkställd kronoskjuts.*

**Cirkulär N:o 4, 1814.**

*§ 1 Om deras nattvardsgång, vilka till båtsmän antages.*

Till domkapitlet inkommen skrivelse har Kongl Maj:t meddelat föreskrifter för sådana som blivit antagna till båtsmän, utan att först ha begått nattvarden, vilket konsistorium redan kungjort i cirkulär N:o 2.

*§ 2 Angående betyg för dem, som söka och antagas till Direktores Musices och Cantus.*

Musikaliska akademien har gjort hemställan och Vår uppfostringskommitté har tillstyrkt att de som hädanefter söka och blir antagna som Direktor Musices eller Cantus vid gymnasierna i riket, bör vara försedda med betyg över sina kunskaper och skicklighet, såväl att grundligen

handleda ungdomen i sång och musik enligt skolordningens föreskrift, som att dana goda organister och sångare för församlingarna. Dessa betyg meddelas utan avgift. Men då skickliga musikidkare i landsorten saknar tid och medel att göra en resa till huvudstaden, tillåter akademien vid sådana tillfällen att anställa examen på vistelseorten med personer, som kan vara lämpliga som examinatorer.  
Stockholm slott den 11 maj 1814. CARL

*§ 3 Rörande ny psalmbok.*

Den tillförordnade kommittén till Svenska Psalmbokens överseende och förbättrande har till domkapitlet avlatit följande skrivelse:

Kommittén har efter oavbrutet arbete och samvetsgrant begagnande av det bästa som både förfäder och samtida frambringt, fått detta arbete i manuskript. Det är med sann tillfredsställelse och fullkomlig övertygelse jag har den fägnaden att framföra en för alla religionens vänner så viktig och efterlängtd underrättelse.

Kommittén är berättigad att söka konungens sanktion för att antaga arbetet, men i betraktande av eventuella brister, har vi anhållit att få utgiva arbetet som provpsalmbok. Under en tid av 6 månader få underställa det den allmänna granskningen och först därefter, sedan kommittén inhämtat inkomna anmärkningar, fastställa det till offentligt kyrkobruk. Sedan konungen lämnat sitt bifall och kommittén redan beslutat om utgivande av en provpsalmbok i stor 8:vo med vackra latinska stilar, har jag ansett mig pliktig att hos var och en från sin ort benäget återsända de subskriptionslistor som bokens förläggare J P Lindh lämnat.

Guds och Vårs Herras Jesu Christi nåd och frid vare med oss alla!

På Kongl Psalmkommitténs vägnar. JACOB AX LINDBLOM Uppsala den 26 juli 1814.

*§ 4 Rörande brandordningar och förekommande av eldsvådor.*

Efter att konsistorium förra året uppmuntrat prästerskapet att söka förmå församlingarna att iakttaga alla nödvändiga försiktighetsmått för att förekomma eldsvådor, har befallningshavaren meddelat att endast 4 socknar i Uppsala län gjort sådana överenskommelser som önskats. Det är uppenbart att prästerskapets föreställningar saknat verkan och framgång. Konsistorium har full tillförsikt till prästerskapets nit och oförtrutna verksamhet att befrämja sina åhörars bästa och anmodar dem att ytterligare söka på tjänligt sätt uppmuntra församlingarnas ledamöter, att så fort som är möjligt vidtaga åtgärder och överenskommelser för att förebygga eldsvådor. För att vinna större säkerhet vid verkställigheten och i enlighet med kungörelsen skall överenskommelserna insändas till befallningshavaren.

*§ 5 Om erhållande av vaccinämne.*

På flera ställen i stiftet har det klagats över bristande tillgång på dugligt vaccin. Konungens förste livmedicus, medicinalrådet Sven Hedin i Stockholm lovar att färskt vaccin skall sändas postfritt till dem, som anhåller därom. Konsistoriet förväntar, att då nu nästan det enda återstående hindret för vaccinationens framgång blivit undanröjt, prästerskapet ytterligare försöker befrämja denna välgörande påfinning.

*§ 6 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o En av Marcus Wallenberg i Linköping utarbetad Metrisk översättning av Homeri Ilias. Priset på arbetet, som fått de fördelaktigaste vitsord blir 4 skilling per ark.

2:o Framlidne biskopen And Rydelii Grammatiska Philosophans, med noter och upplysningar efter senaste upplagan av Strelings Grammatica utgiven av domprost H Sjögren på 12 ark i 8:vo á 24 skilling exemplaret.

Uppsala domkapitel den 27 juli 1814. JACOB AX LINDBLOM

## **Cirkulär N:o 5, 1814.**

### *§ 1 Om oeconomiska besiktningar i stiftet.*

Vid granskning av åtskilliga till domkapitlet insända visitations- och inventeringsprotokoll har konsistoriet funnit att kyrko- och fattigkassornas säkerhet och förmån inte alltid varit behörigen bevakade. Utlåningarna har inte haft tillräcklig säkerhet, inte blivit i rätt tid indrivna eller skuldsedlarna förnyade. Konsistoriet har förnyat verkställigheten av prästmötes protokollet av år 1802, men av konsistoriet tills vidare inhiberade föreskriften: att oeconomisk besiktning årligen bör anställas i alla församlingar i stiftet, även dem, som hör till kontraktsprostarnas pastorat, således, att denna förrättning hos kontraktsprosten sker av den pastor i kontraktet, vilken kontraktsprosten anmodar och i alla övriga kontraktsförsamlingarna av honom själv. Behöver han biträde anmäls detta till konsistorium. Besiktningarna skall vara gjorda före augusti och insända en månad senare och följa formuläret som är bifogat.

### *§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1813.*

Hur änkehjälpen blivit fördelad kan prästerskapet ta del av genom bifogade förteckning.

### *§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1814*

I Uppsala län kostar en tunna råg 8 riksdaler och 32 skilling. Medelpriset är 9 riksdaler 3 skilling 4 runstycken. Redovisas den vanliga fördelningen i de olika klasserna. Listor sänds där kontraktsprostarna tar upp alla som har rätt till änkehjälp.

### *§ 4 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för år 1813.*

### *§ 5 Förra halvårets kollekt.*

Som är till ecclesiastik verket i Lappmarken, amanuensen och medellösa studeranden skall lämnas före november månades slut.

### *§ 6 Uppå Årkestiftets tidningar för nästkommande år 1815.*

Kontraktsprostarna sänder prenumerationslistor och betalningen 24 skilling insänds till notarien.

### *§ 7 Till avsättning anmälas.*

1:o Evangeliska sällskapets skrifter. De 1813 utgivna skrifter och berättelser finns i varje kontrakt för att cirkulera bland prästerna. Finns även några exemplar till försäljning mot kontant betalning hos notarien.

2:o På begäran av Acad Boktryckare meddelas att efter lång tids väntan nu äntligen blivit möjligt att utgiva en prydlig upplaga av de förnämsta bland Romerska Författare. De som redan tecknat och inte varit missnöjda med det utskickade provet, skall erlægga första avgiften med 1 riksdaler 16 skilling. Utgivaren anhåller att Ven Clerus genom sitt biträde uppmuntrar ett företag, som hör till de mest gagnande i vårt lands litteratur och genom sitt billiga pris, korrektion (rättelse) och typografiska vackra anseende rekommenderar sig hos köpare.

Undertecknade begagnar sig av tillfället att till subskription anmäla Doktor Tollessons Geografiska Handlexikon över Gamla Testamentet med företal av Doktor Ödmann. Verket är utarbetat efter samma plan som Ödmanns Nya Testamentet och tryckt i samma format och stil. Priset blir 3 skilling arket och hela verket blir 20 ark varav redan ¼ är tryckt.

Uppsala den 7 oktober 1814. Stenhammar och Palmblad.

Uppsala domkapitel den 5 oktober JACOB AX LINDBLÖM

## **Cirkulär N:o 6, 1814.**

### *§ 1 Om allmänna kungörelsens uppläsande i brukskyrkor.*

För att nå rättvisa bland Våra undersåtar har Vi ansett, att alla till gudstjänst församlade med säkerhet skall erhålla kunskap om de bud och befallningar som bör hörsammas och efterlevas. Därför stadgar Vi, att alla brukskyrkor i landet hädanefter skall erhålla ett exemplar av utkomna påbud, förordningar och kungörelser. Vi föreskriver Vår kanslistyrelse att meddela Våra statsexpeditioner, kollegier och publika verk. Befallningshavaren skall upplysas om vilka brukskyrkor som saknar dessa förordningar och i fortsättningen erhålla dem.

Stockholms slott den 5 oktober 1814. CARL

### *§ 2 Läsning av krigsbönen upphör.*

Med dagens post inkom Kongl Maj:ts nådiga befallning att läsningen av krigsbönen in ställes. Detta cirkulär skall fortskaffas med skyndsammaste klockarpost.

### *§ 3 Om stambok och kollekt till sammanbyggnad av Stenstorps, Brunhems och Kyrketorps församlingars kyrkor.*

Den 19 mars har konungen tillåtit Stenstorps, Brunhems och Kyrketorps församlingar i Skara stift att genom stambok och kollekt insamla medel för deras kyrkors sammanbyggnad. Sker på vanligt sätt.

### *§ 4 Om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade krigsmän för år 1814.*

Sändes ett exemplar till varje moderkyrka.

### *§ 5 Om vaccinationens vidare befrämjande.*

Då på ett och annat ställe i stiftet de förödande smittkopporna börjat visa sig, anmodar konsistoriet prästerskapet, att som redan sker inom de flesta församlingar, hålla noga tillsyn att alla barn vaccineras innan de fyllt 1 år. Dessutom noggrant fullgöra föreskiften av den 3 april 1804, att i prästbeviset för de till och ifrån församlingarna flyttande utsättes, om de haft kopporna och om de varit vaccinerade eller icke.

Uppsala domkapitel den 18 november 1814. JACOB AX LINDBLÖM

## **Cirkulär N:o 10, 1814.**

### *§ 1 Om böndagarna för år 1814*

Den 3:de sistlidne november utfärdade Kongl Maj:t Plakat om de fyra allmänna solenna, tacksägelse- faste- bot- och bönedagarna, som högtidligen skall begås år 1814. Konsistoriet försäkrar sig att prästerskapet, som deras skyldighet är icke allenast i rättan tid uppläser ifrån predikstolarna, utan ock med sorgfällighet iakttager allt vad som till fullgörande av detta åsyftade kristliga ändamål kan bidra.

### *§ 2 Angående edsformulär för civila och militära ämbetsmän och tjänstemän.*

Kongl Maj:t har genom sin kanslistyrelse anbefallt formulär som skall användas vid ämbets- och tjänsteavsäggande och konsistoriet lämnar härmed detsamma i avtryck. Följer formuläret i sin helhet.

### *§ 3 Om Tabellformulär.*

Tabellkommissionen har lämnat konsistoriet nödvändigt antal formulär till varje prosteri. Mortalitetstabeller och Folkmängdstabeller för städer och land för en period av 7 år. De häradsprostar, som inte redan hämtat dem, anmodas att med första lägenhet avhämta sina till kontraktet hörande paket. Varje höst skall prästerna erhålla de formulär de behöva. Dessa räcker till 1819 och vid ombyte av häradspräster skall den tillträdande noga tillse att han av den avgående eller dess sterbhus får de formulär, som återstår av perioden.

*§ 4 Om uppbörden av det beviljade bidraget till ett nytt skolhus i Hudiksvall.*

Konsistorium får betyga prästerskapet sin varma erkänsla för deras beredvillighet att efter råd och lägenhet bidra till byggnation av ett nytt skolhus i Sundsvall. Kongl Maj:t har fastställt ritningen och grunden är lagd och materialet inköpt. Häradsprostarna anmodas fördenskull att tillsammans med subskriptionslistorna insända medlen, tillika med halvårs kollekterna. Konsistoriet uttrycker sin stora tillfredsställelse med det sätt prästerskapet i Hälsingland uppmuntrat sina åhörare till frikostighet för detta kristliga ändamål.

Av de församlingar som fästat förbehållet att få dela medlen på två terminer, infordras nu endast halva beloppet och nästa hälft vid samma tid 1815. De som utfäst dagsverken avtalar om tid med professor Ol H Forssell i Hudiksvall. Redovisning skall lämnas i kommande cirkulär och Stiftstidningarna.

*§ 5 Om insändandet av kadaver till anatomisalen härstädes.*

På anmodan av anatomiprofessor Åkerman erinras om pastorens noggranna efterlevnad av Kongl Brevet den 24 januari 1777. De skall inom 7 mils omkrets runt Uppsala insända lik efter arrestanter, tiggare och sådana som för brott blivit hängda eller sig själva förgjort. Prästerskapet skall genast underrätta kronobetjäningen genom vars åtgärd sådana lik på tider då anatomiska föreläsningar idkas, nämligen från oktober till april månads slut, fortskaffas till anatomi salen i Uppsala. Professorn har för att undanröja de hinder, som ofta uppstår vid verkställigheten av denna föreskrift, lovat att gottgöra forlönen och övriga omkostnader.

*§ 6 Till avsättning anmälda böcker.*

1:o En från kopparpressen utkommen karta över trakterna kring Leipzig och arméernas ställning under fältslaget den 18 och 19 oktober, jämte tryckt berättelse över de därvid förefallna händelser; utgiven för att öka insamlingen till skadade krigsmän och änkor. För att bidra till understöd för de nödlidande och för att i minnet bevara hur kronprinsen 182 år efter den store konungen Gustaf Adolph, som tyska frihetens försvarare den 7 september 1631 segrade i Leipzig, har denna karta tryckts. Kronprinsens seger skedde i samma nejder och befriade tyska riket från kejsar Napoleons övervälde.

2:o Berättelse av Kongl uppfostringskommittén, 1:sta häftet. Innehåller inrättning, planer och anstalter för uppfostrings- och undervisningens förbättrande.

3:o Rektor G A Silverstolpes: Försök till en framställning av Allmänna Läroverkets närvarande tillstånd i Sverige. Skrifterna är ämnade att vända uppmärksamheten på högst viktiga mål, i anseende till den ädelmodiga frikostighet Kronprinsen visat, genom att befrämja tryckning och låta försäljning ske till ett lindrigt pris.

4:o Handbok i romerska arkeologin av historieadjunkten i Lund, And O Lindfors

5:o Romerska historien i sammandrag av Goldsmith, översatt av Jos Wallin.

6:o Framlidne Teologie Professor Eric Jon Almquists Commentarius, Theses Theologiae Dogmaticae Jo Aug Ernesti observationibus Dagmaticis exegeticis och Polemicis illustrans, ny upplaga.

*§ 7 Inföväntade medel och räkenskaper.*

1:o De vanliga halvårs kollekterna och betalning för detta års cirkulär, som kommer att kosta 40 skilling.

2:o Räkningar över gymnasie- och skolkassor med verifikationer.

Uppsala domkapitel den 31 december 1813. JACOB AX LINDBLÖM

*Anteckningar på de ämnen, vilka förekommit i 1813 års cirkulär.*

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1814.*

14 sidor namn på personer som fått änkehjälp.



*Räkning över änkehjälpens uppbörden av Uppsala stift för år 1814.*

Debet och kredit 3475 riksdaler 11 skilling 11 runstycken.

Beräknat efter markegångspriset i Stockholms län, som var 8 riksdaler 16 skilling.

Efter konsistorium beslut fick komministern i Lena, Gillbergs dotter 6 riksdaler 42 skilling 11 runstycken.

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1814.*

Debet och kredit 1656 riksdaler 43 skilling 9 runstycken.

Särskild resolution, hyra för sjuklige prästmannen Hamraeus med flera behov 22 riksdaler.

Komminister Zetterströms begravningskostnader.

---

## **Cirkulär N:o, 1 1815.**

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

*§ 1 Om böndagarna för år 1815.*

Den 15 december har konungen utfärdat plakat om de fyra allmänna solenna tacksägelse-  
faste- bot- och böndagarna.

Under senaste året har Gud med utmärkt välsignelse hugnat vår milda konungs spira och beskyddat hans dagar, då han åter gick att på havet och i striderna försvara fosterlandet och förvärva åt dess vapen ökad ära. Gud har återskänkt kronprinsen, den nuvarande tidens heder och den kommandes beundran, denna hjälte som för det allmänna vågade liv och blod, men utfört ett värv som av folket redan välsignas och åt Nordens avkomlingar skänker säkerhet och kraft. Hertigen av Södermanland som ledsagad av sin fader tidigt fått erfara krigets mödor och så tidigt fått inhämta den säkraste undervisning om vad statsklokhets, rättvisa, ära och mänsklighet bjuder en prins, som helgar sitt liv åt folkets väl.

Den Allsmäktige har hemfört till hembygden våra tappra krigare. Därbland saknas inte fler än dödligheten skördar under samma tidsrymd och i fredstid. Med en rikare årsväxt än de föregående åren har den Allgode belönat den idoge lantmannen. Ja, Fridens Gud har återförenat oss med vårt urgamla brödrafolk, Norge, som skall bli ett trofast förbund lika varaktigt som de berg, mellan vilka vi uppfostras till idoghet, kraft och härdighet.

Hur mångfaldiga och rika anledningar till tacksägelse, förtröstan, hopp och lov?

Konsistoriet väntar att prästerskapet ömt lägger dessa välgärningar på åhörarnas hjärtan och med noggrannhet iakttaga konungens höga påbud.

*§ 2 Riksdagskallelse.*

Vi har ansett nödvändigt att kalla till urtima riksdag i Stockholm den 27 februari 1815. Enligt den av Oss och Rikets ständer den 10 februari 1810 fastställda riksdagsordningen, får Vi kalla ärkebiskop Lindblom, att inställa er vid denna riksdag. Vi anbefaller er och konsistoriet att välja fullmäktige av prästeståndet i ert anförtrodda stift.

Stockholms slott den 13 december 1814. CARL.

Till åttlydnad av denna skrivelse, skall prästerskapet välja riksdagsmän enligt vad som beslöts vid prästmötet. Var och en kyrkoherde voterar på 5 kyrkoherdar, en av varje division.

Häradsprostarna skall till något lämpligt ställe sammankalla kontraktisterna inom 12 dagar.

Ni skall noga tillse att denna valmetod iakttagas, så att ingen röstar på flera.

Komministrarna får välja någon inom sig, men i så fall stå för hans underhåll.

Protokollet sänds skyndsamt till domkapitlet och ni skall i sammanhanget upphämta riksdagspengarna för ett kvartal, nämligen 8 skilling. Cirkuläret fortskaffas med skyndsamt klockarpost genom natt och dag.

*§ 3 Inföväntade medel och räknenskaper före medlet av nästkommande februari månad.*  
1:o De vanliga halvårs kollektorna för 1814 och betalning för cirkulär med 36 skilling.  
2:o Räkningar över Gymnasie- och skolkassor med verifikation.  
Uppsala domkapitel den 17 januari 1815. JACOB AX LINDBLÖM

*Förteckning på kyrkoherdarna i Uppsala ärkestift år 1815.*

*Anteckning på ämnen, som förekommit i 1814 års cirkulär.*

### **Cirkulär N:o 2, 1815.**

*§ 1 Om riksdagsbörens läsande.*

Landshövding N von Rosenstein meddelar att under den urtima riksdagen i Stockholm, som börjar den 27 februari, skall riksdagsbörens som finns i handboken läsas från predikstolarna.

*§ 2 Riksdagsfullmäktige ifrån ärkestiftet.*

Doktor Sven Wijkman Casparsson, doktor Br Hesselgren, doktor Joh Åström, hovpredikanten Ad Elfsberg och professor Ol H Forssell har utsetts till fullmäktige för sina divisioner

*§ 3 Till avsättning anmäles.*

Andra samlingen av Theol Professorn och Seminarie Direktoren i Lund Doktor C P Hagbergs predikningar.

Uppsala domkapitel den 16 febr 1815. JACOB AX LINDBLÖM

### **Cirkulär N:o 3, 1815**

*§ 1 Vad, som bör iakttagas, vid de överenskommelser om prästrättigheter, som till vinnande av Kongl Maj:ts stadfästelse i underdånighet anmäles*

Vi har erfarit att åtskilliga i anledning av Vårt cirkulärbrev den 17 maj 1810, insända föreningar om prästrättigheter, varit ofullständiga. För att i framtiden undvika stridigheter och osäkerhet anbefaller Vi samtliga befallningshavare och konsistorier att vid överenskommelser mellan pastorer eller komministrar och församlingarna, noga tillse att dessa föreningar blir i huvudskrifter insända.

Stockholms slott den 31 maj 1815. CARL

*§ 2 Om ytterligare riksdagskontingent för två tredjedels kvartal.*

Riksdagsfullmäktige har anmält att Kongl Maj:t på Ständernas begäran förlängt riksdagen till den 16 juli. Då riksdagen kommer att vara i 5 månader, anmodas kontraktsprostarna att med skyndsam klockarpost låta upphämta ett för 2 månader beräknat tillskott i riksdagsmannaarvodet med 8 skillingar riksgäld eller 5 skillingar 4 runstycken banco.

*§ 3 Om evangeliska sällskapets skrifter.*

Årsberättelse och smärre skrifter.

Uppsala domkapitel den 27 juni 1815 JOH WINBOM, E M FANT, AND HULTÉN.

### **Cirkulär N:o 4, 1815.**

*§ 1 Riksdagsbörens läsande inställes.*

Sedan riksdagen slutat den 9:de i denna månad inställes uppläsningen av riksdagsbörens och läses första söndagen den i kyrkohandboken införda: Tacksägelse efter Kongl Maj:ts och Rikens ständer slutade allmänna sammankomst.

§ 2 *Den återstående tredjedelen av riksdagskontingentens andra kvartal upphämtas.*  
Då riksdagen blivit förlängd nästan en månad efter fastställd tid har fullmäktige anhållit att kontraktsprostarna genom skyndsamt klockarpost upphämtar den återstående delen av kvartalet nämligen 2 skilling 8 runstycken på varje oförmedlat mantal.

§ 3 *Till avsättning anmälda böcker.*

1:o Matematikprofessorn i Lund, Carl Er Kjellin har på nådig befallning utgett: Grunderna till geometrin i 12 böcker. Vetenskapsakademien fäller följande omdöme, att det är av ett sant och varaktigt värde, samt utan all jämförelse, det fullständigaste och bäst redigerade, som vårt lands litteratur i detta avseende kunnat framvisa.

2:o Matrikel över Karlstads stifts prästerskap av A Lignell, efter en för sådant arbete tjänlig plan.

Uppsala domkapitel den 11 aug 1815. JACOB AX LINDBLOM

PS

Ärkebiskopen, som återkommit efter riksdagen, företager med konungens tillstånd en resa till Östergötland, varifrån han väntas återkomma i mitten av september.

Professor J U Almquist hemkommer runt den 15 dennes och återtar tjänsten som konsistorienotarie. NILS JAC ANJOU

### **Cirkulär N:o 5, 1815**

§ 1 *Om inlösen för kyrkorna av en avhandling rörande sockenapotek.*

I Vårt brev av den 21 augusti 1813 till samtliga befallningshavare och konsistorier i landet angående förekommande och hämmande av farsoter och smittsamma sjukdomar, förklarade Vi, att Vi med välbehag skulle se att församlingarna skaffade sig ett sockenapotek. Vi har anbefallt Sundhetskollegiet att lämna läkare nödvändiga föreskrifter angående detta. De har gjort ett arbete kallat: Anvisning till valet av läkemedel, för den allmänna sjukvården på landsbygden, vilka bör finnas i sockenapotek, författat av livmedicus doktor Pontin.

Sundhetskollegiet har hemställt om inte varje kyrka borde ha ett exemplar, då också genom stor avsättning det blev möjligt att sälja den för endast 32 skillingar. Vi har ansett nyttan av detta, men vill inte påtvinga kyrkkassorna någon utgift, som är församlingarnas ostridiga tillhörighet. Dock uppmanar Vi prästerskapet att uppmuntra församlingen till detta inköp. Vi önskar att ni så fort ni kan inkommer med berättelse om verkställigheten av detta och önskemål om det antal exemplar som behövs i era kyrkor.

Stockholms slott den 12 juli 1815. CARL

Då prästerskapet säkert liksom konsistorium vördar konungens faderliga omsorg om sina undersåtars hälsa kommer de inte att underlåta att genom tjänliga föreställningar uppmana församlingarna att inköpa avhandlingen. Konsistorium tror inte, att det skall möta motstånd, då vi är förvissade om, att ingen enda av ärkestiftets församlingar inför tronen vill namn givas, som den som inte vill gå konungens vilja tillmötes.

§ 2 *Stambok och kollekt till Rådmansö kyrka.*

Den 28 juni har konungen beviljat Rådmansö församling stambok och kollekt till understöd för att bygga ny kyrka. Undantag de som genom särskilda resolutioner är befriade eller har egna byggen på gång. Uppmanas att insamla kollekten någon söndag, då mycket folk väntas.

§ 3 *Om Cleri Comitialis Circulaire*

Överlämnas ett exemplar till varje kyrka av protokollet från den urtima riksdagen, som berör kyrkans verksamhet.

1:o Tal vid Hans Kongl Höghet Hertigens av Södermanland första nattvardsgång.

2:o Förslag till ny psalm- och evangeliebok.

3:o Superintendent J G Herders idéer till människohistoriens filosofi  
4:o Prästeståndets protokoll vid riksdagen. Prästerskapet bör uppmuntra sina åhörare att för kyrkorna inlösa de två första arbetena och låta dem cirkulera.

*§ 4 Angående änkehjälpen för år 1814*

Förteckning och redovisning finns att avhämta.

*§ 5 Om änkehjälps uppörden för år 1815.*

Markegångspriser i Uppsala län. En tunna råg 8 riksdaler. Medelpriset 8 riksdaler 10 skilling 8 runstycken. Beräkning för de olika prästklasserna. Varje kyrka betalar 24 skilling. Kontraktsprostarna utsänder listor, där de antecknas som har rätt till hjälp och summan uträknas efter markegångspriset.

*§ 6 Räkning över fond för nödlidande präster.*

Vare härmed meddelad.

*§ 7 Förra halvårs kollekt.*

Till ecclesiastikverket i Lappmarken, amanuensen och medellösa studenter inlämnas före november.

*§ 8 Uppå Ärkestiftets tidningar för nästkommande år 1816.*

Prenumerationen kostar 24 skilling.

Uppsala domkapitel den 27 september 1815. JACOB AX LINDBLÖM

**Cirkulär N:o 6, 1815**

§ 1 Val av en revisor i riksdiskonto verket.

Enligt det utfärdade reglementet av den 26 augusti 1800 kommer revision över riksdiskonto verket att företagas i februari nästa år. Fyra revisorer, en från varje stånd, skall utses före 15 januari. Då prästeståndet valt skall de underrätta Oss.

Stockholms slott den 1 november 1815. CARL

Valet i ärkestiftet är utsatt till den 20 december, då det åligger samtliga prostar och pastorer att tillse att valet sker, som står i konsistorie cirkuläret för 1813, N:o 5, § 1. Votering efter föregången kallelse av häradsprosten eller om han är död eller sjuk av äldsta praepositus honorarius, vid något lämpligt ställe. Voteringen sker med slutna sedlar, där väljaren nämner den, som han i sitt samvete prövat vara skickligast och för vilken han har mest förtroende. Den som genom sjukdom eller annat förfall inte kan komma, får insända sin förseglade voteringsedel i tid, så att den kan öppnas på voteringsdagen tillsammans med de andra sedlarna. Protokollen som förs skall med första post sändas till domkapitlet före den 9 januari 1816.

*§ 2 Om årligt uppläsande av 64:de § i Kongl Förordningen den 1 augusti 1805, om skogarna i Riket.*

På det att allmänheten må äga kännedom om vad 64:de § i Kongl Förordningen av den 1 augusti 1805 om skogarna föreskriver, i avseende på åverkan på skogsplanteringar har Vi stadgat att denna § en gång om året uppläses från predikstolarna.

Haga slott den 17 oktober 1815 CARL

Uppsala den 17 november 1815. JACOB A LINDBLÖM, JOH WINBOM, E M FANT.

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1815.*

13 sidor med namn på änkor och barn som fått hjälp, till en sammanslagen summa av 2952 riksdaler 32 skilling.

*Räkning över änkehjälpens uppbörden av Uppsala stift för år 1815.*

Debet och kredit 3017 riksdaler 41 skilling 11 runstycken. Enligt beslut får Gillbergs dotter även i år hjälp, denna gång med 5 riksdaler.

*Räkning över fond för nödlidande präster för år 1815.*

Debet och kredit 1631 riksdaler 2 skilling 2 runstycken. Hyra för sjuklige prästen Hamraeus även i år med 31 riksdaler.



## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 (1806-1807)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökning i PDF-filer.** Klicka

---

Innehållsförteckning 1806-1007 (01)

(Pärm Kun 1. flik L fil Kyrk 29.doc)

Upplysning. Uppsala den 21 maj 1806.

Cirkulär N:o 1, 1806

*Ärkebiskop Jacob Lindblom önskar preliminära upplysningar från församlingarna.  
Uppsala den 21 maj 1806.*

Cirkulär N:o 2, 1806.

- § 1. *Angående de prov och förhör, som sökande till skolsysslor åligger.*
- § 2. *Om prövningsrätten av hospitals predikanter- och klockare änkors ansökningar om nådår.*
- § 3. *Kollekt till Västra Hargs kyrka under Linköpings stift.*
- § 4. *Om sammanskott till den genom vådeld lidande vice komministern D Lohman i Jumkil.*
- § 5. *Förbud mot predikande av sådana som inte är försedda med Venia concionandi.*
- § 6. *Subskriptioner på böcker.*
- § 7. *Räkning för sistlidet år 1805 över fond för nödlidande präster.*
- § 8. *Änkehjälpen för år 1805.*
- § 9. *Kungörelse.*

Cirkulär N:o 3, 1806.

- § 1. *Om tacksägelse över Kongl Maj:ts lyckliga återkomst till Sverige och bön under påstående krigsoroligheter.*
- § 2. *Disposition av vaccinations kollekterna.*
- § 3. *Kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för år 1806.*
- § 4. *Om änkehjälps uppbörden för år 1806.*
- § 5. *Förra halvårets kollekter.*

Cirkulär N:o 4, 1806.

- § 1. *Om kyrkors assecurerande*
- § 2. *Om förtecknings avgivande på timade dödsfall i adliga, präst- och borgarhus*
- § 3. *Om sättet av prästtaster utfärdande till kompani och regementsmöten för manskapet vid Kongl Upplands Infanteriregemente.*
- § 4. *Om vaccinations avbördens ovillkorliga utgörande likmätigt Kongl Brevet av den 3 april 1804.*
- § 5. *Till avsättning anmäld bok.*
- § 7. *Om prenumeration på nästa års Stifts Tidningar.*

Cirkulär N:o 5.1806

- § 1. *Om redovisning och ofelbar verkställighet av enskilda stiftelser ad pios usus (för fromma ändamål).*
- § 2. *Om nödiga betyg över änkehjälps innehavares och sökandes villkor.*
- § 3. *Införväntade medel och räkenskaper vid nästa års början.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1806.*

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1806.*

-----  
Cirkulär N:o 1, 1807.

- § 1. Om bönedagarna för innevarande år.
- § 2. Till underdånigt iakttagande vid utfärdande av prästbevis.
- § 3. Till verksam vård över barnuppfostran och undervisningen.
- § 4. Om kyrkvaktmästarnas klädsel, i deras tjänstgöring.
- § 5. **Skrifter** till inköp, efter rekvisition i vanlig ordning.

Cirkulär N:o 2, 1807.

§ 1. Om förböners anställande, i anledning av Hennes Kongl. Maj:ts Drottningens med livsfrukt välsignade tillstånd.

Cirkulär N:o 3, 1807.

Om tacksägelses anställande i anledning av Svenska Truppernas den 1, 2 och 3 april vunna fördelar, under fiendens fördrivande från Stralsund och ur konungens tyska stater.

Cirkulär N:o 4, 1807.

- § 1. Till Herrar inspektors scholarum i Ärkestiftet om undervisningsverkens tillstånd.
- § 2. Om ingivande av förteckningar på dem som blivit vaccinerade.
- § 3. Om sammanskott till den igenom vådeld lidande komministern Ol Moberger i Haverö
- § 4. Till avsättning anmälda böcker.

Cirkulär N:o 5, 1807.

Tacksägelse för Hennes Kongl Maj:ts Drottningens lyckliga förlossning med en prinsessa.

Cirkulär N:o 6, 1807.

- § 1. Om tacksägelse för Hennes Kongl Maj:ts Drottningens återvunna hälsa.
- § 2. Om Hennes Kongl Höghets den nyfödda Kongl Prinsessans namn.

Cirkulär N:o 7, 1807.

Om tacksägelse för Hans Maj:ts Konungens lyckliga återkomst till Sverige.

Cirkulär N:o 8, 1807.

- § 1. Om den påbjudna krigsbönens upphörande.
- § 2. Underhållsutdelningen av krigsmanshus medlen för år 1807.
- § 3. Änkehjälpsmedlen för år 1806.
- § 4. Om änkehjälps uppbörden för år 1807.
- § 5. Räkning över fonder till nödlidande präster för år 1806, var härmed meddelad.
- § 6. Till avsättning anmälda böcker:
- § 7. Förra halva årets kollekt.

Cirkulär N:o 9, 1807.

Brev från ärkebiskopen.

1:o Barna undervisningen.

2:o Fattigvården

3:o Kyrkobyggnad.

4:o Kyrko- och fattigkassor.

5:o Åskledare.

6:o Vaccinationen.

Cirkulär N:o 10, 1807.

- § 1. Höglövlige kanslers gilletts föreskrift om antagande av läroböcker i grekiska språket.
- § 2. Om utdelande av prosten Retzii avhandling.
- § 3. Ansökningstiden till Enköpings rektorat.
- § 4. Till avsättning anmälda böcker.
- § 5. Prenumeration på Stifts Tidningarna för nästkommande år 1808.

Cirkulär N:o 11, 1807.

- § 1. Om vederlags spannmålen vid Hudiksvalls pastorat.
- § 2. Till avsättning anmälda böcker.

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1807*

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1807*



## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1808-1809)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökningar i PDF-filer.** Klicka.

---

Innehållsförteckning för 1808-1809 (02)

Pärm Kun 1. flik L. fil Kyrk 30 .doc

Cirkulär N:o 1, 1808

§ 1 Om bönedagarna för innevarande år.

§ 2 Kollekt till Carls kyrka i Strängnäs stift.

§ 3 Om ränta på kyrko- och fattigkassornas görande förskott.

§ 4 Om handlingars skrivande på hela ark.

§ 5 Till avsättning anmälda böcker.

§ 6 Införväntade medel och räkenskaper.

Anteckning på de ämnen, som förekommit i 1807 års cirkulär.

Cirkulär N:o 2, 1808.

§ 1 Om krigsbön under nu infallna krig.

§ 2 Kollekt till Uddevalla stads allmänna byggnader.

Cirkulär N:o 3, 1808.

§ 1 Om underrättelsers meddelande, i avseende på ett lantvärns inrättning.

Cirkulär N:o 4, 1808.

Om tacksägelses anställande, i anledning av finska arméns seger över de ryska trupperna vid Revolax i Österbotten.

Cirkulär N:o 5, 1808.

Om tacksägelse i anledning av finska arméns vunna fördelar över den ryska, vid Pulkila i Österbotten samt de ryska truppernas besegrande och tillfångatagande på Åland.

Cirkulär N:o 6, 1808.

Kongl Kollegii Medici skrivelse, angående en till allmänt nyttjande av Kongl Maj:t nådigt gillad räkningssappareil.

§ 2 Om åskledare.

§ 3 Brev från ärkebiskopen.

Bihang till Uppsala domkapitels cirkulär för 1808, N:o 6.

Underrättelse hur åskledare bör inrättas.

Cirkulär N:o 7, 1808.

Om gamla fanors och standars insändande till Stockholm.

Cirkulär N:o 8, 1808.

§ 1 Om Tacksägelse i anledning av finska arméns seger över den ryska vid Lappo i Wasa län.

§ 2 Kollekt till Lycke kyrka inom Göteborgs stift.

(forts.följer)

Cirkulär N:o 9, 1808.

§ 1 Om tacksägelse för svenska skärgårdsflottans seger över den ryska vid Grönviks Sund den 30 augusti 1808.

§ 2 Om underhållsutdelningen av krigsmanshusmedlen för år 1808.

Cirkulär N:o 10, 1808.

§ 1 Om inköp för kyrkorna av en illuminerad tabell över de äkta och oäkta vaccinererna.

§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1808.

§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1808.

§ 4 Räkning över fond till nödlidande präster för 1807 är härmed meddelad.

§ 5 Om priset på Haeffners koralbok.

§ 6 Förra halvårets kollekter.

§ 7 Uppå ärkestiftets tidningar för nästkommande år 1809.

Cirkulär N:o 11, 1808.

§ 1 Om tacksägelse för den gudomliga försynens omvårdnad och beskydd över Konungen och Riket.

Cirkulär N:o 12, 1808

§ 1 Om tiden till gudstjänsters hållande m m i städerna.

§ 2 Om avgiften till gymnasiebiblioteket från pastorum sterbhus, samt av klockare och organister vid erhållande av fullmakter.

§ 3 Kollekt till Långryds kyrka inom Växjö stift.

§ 4 Angående pastors skyldighet, att lämna sina komministerar del av konsistoriets cirkulär.

§ 5 Till avsättning av böcker.

§ 6 Inföväntade medel och räkenskaper för nästkommande år.

Utdelade änkehjälpslotter för år 1808.

Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1808

Räkning för fond för nödlidande präster för år 1808.

Cirkulär N:o 1, 1809.

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

§ 1 Om böndagarna för innevarande år.

§ 2 Om gravars djuplek och likens beströende med kalk.

§ 3 Om medel till förbättring av skolkollegernas lönevillkor, samt till skolhusens vidmakthållande i detta stift.

Anteckning på de ämnen, som förekommit i 1808 års cirkulär.

Cirkulär N:o 2, 1809.

Riksdagskallelse.

Förteckning på kyrkoherdarna i Uppsala stift 1809.

Cirkulär N:o 3, 1809.

Förnyad krigsbön.

Cirkulär N:o 4, 1809.

Till det vördiga prästerskapet i ärkestiftet.

Cirkulär No:5, 1809 § 1 Om riksdagsbön

Cirkulär N:o 5, 1809.

§ 1 *Om Riksdagsbön.*

§ 2 *Om barnhusbarns emottagande.*

§ 3 *Om stambok till Järna kyrkas uppbyggande.*

§ 4 *Om prästmannen von Björnberg.*

§ 5 *Om sammanskott för blesserade soldater och torftiga soldatänkor av Upplands regemente.*

Cirkulär N:o 6, 1809

*Om ändring i den allmänna kyrkobönen för överheten.*

Cirkulär N:o 7, 1809

§ 1 *Kongl Maj:ts nådiga befallning angående kyrkobönen för överheten.*

§ 2 *Vad som bör iakttagas vid ansökningar hos konsistoriet om medhjälpare i ämbetet.*

§ 3 *Om Kongl hovpredikanten och kyrkoherden Rebréns genom eldsvåda lidna förlust.*

§ 4 *Tillägg till cirkulär N:o 5, § 5.*

Cirkulär N:o 8, 1809.

§ 1 *Om tro- och huldhets eds avläggande.*

*Tro- och huldhets edens formulär.*

§ 2 *Om extra sammanskott till konsistorie pedellen.*

Cirkulär N:o 9, 1809.

*Om erläggande av riksdagskontingentens andra kvartal.*

Cirkulär N:o 10, 1809

§ 1 *Om erläggande av ett halvt kvartal ytterligare riksdagskontingent.*

§ 2 *Änkehjälpsmedlen för år 1808.*

§ 3 *Om änkehjälps uppbörden för år 1809.*

§ 4 *Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1808.*

§ 5 *Förra halvårets kollekter.*

§ 6 *Uppå ärkestiftets tidningar för nästkommande år.*

§ 6 *Av Kongl Maj:ts och Rikets Krigskollegii kungörelse om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner och soldater.*

Cirkulär N:o 11, 1809

*Om tacksägelse för fred med Ryssland och för årets rika skörd.*

Cirkulär N:o 12, 1809.

*Om erläggande av senare hälften av riksdagskontingentens tredje kvartal.*

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1809.*

*Räkning över uppbörden av Uppsala stift 1809.*

*Räkning över fond för nödlidande präster 1809*

## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1810)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökningar i PDF-filer.** Klicka.

---

### Innehållsförteckning för 1810 (03)

(Pärm Kun 1 flik L Kyrk 31.doc)

Cirkulär N:o 1, 1810.

§ 1 Om tacksägelse för freden med Danmark.

§ 2 Införväntade medel.

Cirkulär N:o 2, 1810.

§ 1 Om böndagarna för innevarande år.

§ 2 Om stambok och kollekt till Norrala kyrka.

Anteckning på de ämnen, vilka förekommit i 1809 års cirkulär.

Cirkulär N:o 3, 1810.

§ 1 Om Hans Kongl Höghet Kronprinsens inneslutande i Kyrkobönerna.

§ 2 Till avsättning anmälda böcker.

Cirkulär N:o 4, 1810.

§ 1 Om hyllningseds avläggande åt Hans Kongl Höghet Kronprinsen.

Hyllningssedens formulär. (sammandrag).

§ 2 Om erläggande av 2/3 av riksdagens kontingentens fjärde kvartal.

Cirkulär N:o 5, 1810

§ 2 Om deras ålder, som vilja antaga predikoämbetet.

§ 3 Om erläggande av återstående 1/3 av riksdagskontingentens fjärde kvartal.

§ 4 Om stambok och kollekt till uppbyggande av Uddevalla stads kyrka och kyrktorn.

§ 5 Om stambok och kollekt till Dunkers genom vådeld avbrända kyrkas återuppbyggande.

§ 6 Om stambok och kollekt till Magneslags kyrkas uppbyggande av sten.

Cirkulär N:o 5, 1810. (fel inbundet)

§ 1 Om tacksägelse för freden med Frankrike.

Cirkulär N:o 6, 1810.

Kongl Maj:ts nådiga skrivelse av den 28 april 1810.

Cirkulär N:o 7, 1810.

§ 1 Angående Rikens Ständers allmänna besvär- och ekonomiutskotts betänkande, rörande Rikets försvar.

§ 2 Om Cleri Comitialis Circulaire.

§ 3 Till avsättning anmält arbete.

§ 4 Ekonomiska besiktningar.

§ 5 Om nu tjänstgörande konsistorie notarie.

Cirkulär N:o 8, 1810.

Om bön i anledning av hans Kongl Höghet Kronprinsens dödliga frånfälle.

(forts. följer)

Cirkulär N:o 9, 1810.

§ 1 Riksdags kallelse.

§ 2 Om begravningar.

*Rättelse uti cirkulär N:o 2 för år 1809 Förteckning på kyrkoherdar i Uppsala stift.*

Cirkulär N:o 10, 1810.

§ 1 Om tionde sättningar

§ 2 Om kungsringsningens upphörande.

§ 3 Riksdagsbön

§ 4 Angående klockares arvode, för deras åtgärd, att till uppläsande å predikstolen uppbära enskilda kungörelse

§ 5 Utdelning av sammanskott till blesserade soldater och torftiga soldatänkor av Upplands regemente

§ 6 Uppgifter till ny stifts matrikel.

§ 7 Angående prenumerationen å kvartupplagan av förbättrade kyrkohandboken.

§ 8 Till avsättning anmälda böcker.

§ 9 Riksdagsfullmäktige från ärkestiftet.

Cirkulär N:o 11, 1810.

§ 1 Om uppgift av de inom stiftet varande blinda eller dövstumma barn.

§ 2 Uppmuntran till allmänna begagnande av vaccinationen och betydligare sammanskott till dess befordrande.

§ 3 Om antagande och nyttjande av en omarbetad och förbättrad förklaring över Luthers lilla katekes.

§ 4 Om deras rättighet att söka annan lägenhet, vilka vid hållet val pluraliteten icke undfått.

§ 5 Kungl Maj:ts och Krigskollegii kungörelser om underhålls utdelning av krigsmanshus medlen till avskedade ryttare, dragoner, soldater, lantvärn och vargering år 1810.

§ 6 Till avsättning anmälda böcker.

Cirkulär N:o 12, 1810

§ 1 Om avläggande av sorgen efter Kronprinsen.

§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1809.

§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1810.

§ 4 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för år 1809.

§ 5 Förra halvårets kollekt.

§ 6 Uppå ärkestifts tidningarna för nästkommande år 1811.

Cirkulär N:o 13, 1810.

§ 1 Om erläggande av riksdags kontingentens andra kvartal.

§ 2 Till avsättning anmälda böcker.

Cirkulär N:o 14, 1810.

§ 1 Om deras Kongl Högheters, Kronprinsens, Kronprinsessans och Arvprinsens inneslutande i kyrkobönerna.

§ 2 Förnyade föreskrifter angående, mortalitets och folkmängds tabellerna.

§ 3 Av Kongl Maj:ts och Rikets Krigs Kollegii kungörelse om ytterligare underhålls utdelning av krigsmanshusmedlen till avskedade krigsmän för innevarande år 1810.

(forts. följer)

Cirkulär N:o 15, 1810.

§ 1 Riksdagsbörens uppläsande inställes.

§ 2 Kollekt till understöd för uppbyggandet av gymnasie- och skolhuset i Kalmar.

Cirkulär N:o 16, 1810.

Angående hyllningsedens avläggande åt hans Kongl Höghet Kronprinsen.

§ 2 Rörande Cleri Comitioalis cirkulär.

§3 Om nu tjänstgörande konsistorie notarien.

Cirkulär N:o 17, 1810.

§ 1 Om krigsbön.

§ 2 Angående prenumeration på nya kyrkohandboken i oktav.

Utdelade änkehjälpslotter för år 1810.

Räkning över änkehjälps uppbörden i Uppsala stift för år 1810.

Räkning över fond för nödlidande präster år 1810.

## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1811)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökningar i PDF-filer.** Klicka.

---

### Innehållsförteckning för 1811 (04)

(Pärm Kun 1. flik L. fil Kyrk 32 .doc)

Cirkulär N:o 1, 1811.

§1 Böndagarna för innevarande år.

§ 2 Angående stambok och kollekt till Hassela kyrka.

§ 3 Angående ingivande berättelser till domkapitlet, så snart de naturliga kopporna i någon församling börja visa sig, samt om de vaccinerades antal.

§ 4 Införväntade medel och räkenskaper.

*Anteckningar på de ämnen, som förekommit i 1810 års cirkulär.*

Cirkulär N:o 2, 1811.

§ 1 Tacksägelse med anledning av konungens tilltagande hälsa.

§ 2 Om uppsättande i kyrkorna av Kongl Maj:ts tal till Ständerna på Rikssalen den 2 maj 1810.

§ 3 Angående infordrade upplysningar om Fattig Försörjnings Anstalterna i Stiftet.

§ 4 Om stambok och kollekt till Varnhems kyrka i Skara stift.

§ 5 Om auktions kungörelser uppläsande från predikstolarna i Uppsala län.

§ 6 Om insändandet till domkapitlet av de protokoll, vilka vid prästval, så väl på frågo- som valdagen ofelbart bör hållas.

§ 7 Rörande sammanskott till den genom vådeld lidande komminister Unander i Giersta och Gryta.

§ 8 Till avsättning är anmäl

Cirkulär N:o 3, 1811.

*Till vördiga prästerskapet i Uppsala stift.*

*Angående förteckningars upprättande över alla de manspersoner, som är mellan 20 och 45 års ålder.*

Cirkulär N:o 4, 1811.

§ 1 Om förbud mot guld- och silvermynts utförande ur riket.

§ 2 Angående de betyg, som över undergångna pastoralexamina utfärdas.

§ 3 Om prästrättigheter av bruk och kvarnar.

§ 4 Om lysningskartornas belopp.

§ 5 Till avsättning anmälda böcker.

(forts. följer)

Cirkulär N:o 5, 1811.

§ 1 *Om nedtagandet ur kyrkorna av f d konung Gustaf VI Adolfs tal vid Norrköpings riksdag år 1800.*

§ 2 *Om förbud mot guld- och silvermynts utförande ur riket*

§ 3 *Om stambok och kollekt till kapellinrättningar i Härnösands stifts fjälltrakter.*

§ 4 *Rörande stambok och kollekt till sammanbyggnad av Dimbo och Ottrava kyrkor i Skara stift.*

§ 5 *Om berättelser avgivande, när smittsamma sjukdomar sig yppa.*

§ 6 *Änkehjälps medlen för år 1810.*

§ 7 *Om änkehjälps uppbörden för år 1811,*

§ 8 *Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1809.*

§ 9 *Till avsättning anmälda böcker.*

§ 10 *Förra halvårets kollekter.*

§ 11 *Uppå ärkestiftets tidningar för år 1812.*

Cirkulär N:o 6, 1811.

§ 1 *Om Chartor å lysningsedlar.*

§ 2 *Angående uppgifter, när smittsamma sjukdomar sig yppar.*

§ 3 *Kallelse till prästmöte.*

§ 4 *Om förrättad granskning av inkomna protokoll, hållna vid de år 1810 i ärkestiftet anställda oeconomiska besiktningar.*

§ 5 *Angående rekvisition av formulär till Tabeller.*

§ 6 *Prenumerations medlen å Biblioteque der deutschen classiker.*

§ 7 *Till avsättning anmäls.*

Cirkulär N:o 7, 1811.

§ 1 *Angående kontroll av mantalsskrivningarna.*

§ 2 *Om nya kyrkohandboken.*

§ 3 *Till subskription anmäles.*

Cirkulär N:o 8, 1811.

§ 1 *Om böndagarna för nästkommande år 1812.*

§ 2 *Angående vissa stadganden i avseende på vaccinationen.*

§ 3 *Föreskrift att iakttagas vid uppläsandet av Kongl Förordningar m m vilka årligen från predikstolarna till allmänhetens efterrättelse bör kungöras.*

§ 4 *Rörande förlängd frihet från kronoutsylder, för de av Sällskapet Pro Patria vid dess barnhus inrättning underhållna barn.*

§ 5 *Om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för år 1811.*

§ 6 *Angående stambok och kollekt till Åkerby kyrka i Uppsala stift.*

§ 7 *Rörande betalning för nya stiftsmatrikeln.*

§ 8 *Införväntade medel.*

*Utdelade änkehjälps lotter för år 1811.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift, för år 1811.*

*Räkning över fond för nödlidande präster, år 1811.*



## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1812)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökningar i PDF-filer.** Klicka.

-----  
Innehållsförteckning för 1812 (05) (Pärm Kun 1. flik L fil Kyrk 33 .doc  
Cirkulär N:o 1, 1812.  
§ 1 Riksdagskallelse.

*Förteckning över kyrkoherdarna i Uppsala stift år 1812.*

Cirkulär N:o 2, 1812.  
§ 1 *Angående barnmorskors anskaffande för församlingen.*  
§ 2 *Riksdagsbön.*  
§ 3 *Sammanskott till komminister Nils Walldén i Älvkarleby.*  
§ 4 *Subskription å prästmötes handlingarna.*  
§ 5 *Subskriptionsanmälan.*

*Anteckningar på de ämnen, vilka förekommit i 1811 års cirkulär.*

Cirkulär N:o 3, 1812.  
§ 1 *Prästerskapets skyldigheter i anseende till veneriska sjukdomen.*  
§ 2 *Om stambok och kollekt till Öregrunds stads kyrka.*  
§ 3 *Om prästmötes protokollet.*

Cirkulär N:o 4, 1812.  
§ 1 *Årliga uppgifter angående åldriga krigsmän, vilka njuta underhåll av Vadstena krigsmanshus kassa.*  
§ 2 *Förändrad krigsbön.*  
§ 3 *Riksdagsbörens läsande upphör.*  
§ 4 *Om ett halvt kvartals ytterligare Riksdags kontingent.*  
§ 5 *Till avsättning anmälda böcker.*

Cirkulär N:o 5, 1812.  
§ 1 *Om tacksägelse för den mellan Hans Kongl Maj:t och Konungen av Stora Britannien slutna fred.*  
§ 2 *Om förekommande av missbruk vid enskilda kungörelsers offentliga uppläsande i kyrkorna.*  
§ 3 *Formulär för årligen avgivande berättelser, rörande åldriga krigsmän, vilka njuta underhåll, av Wadstena krigsmanshus kassa.*  
§ 4 *Änkehjälpsmedlen för år 1811.*  
§ 5 *Om änkehjälps uppbörd för år 1812.*  
§ 6 *Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för 1811.*  
§ 7 *Förra halvårets kollekter.*  
§ 8 *Om Cleri Comitialis Cirkulär.*  
§ 9 *Uppå ärkestifts Tidningar för kommande år 1812.*  
(forts. följer)

Cirkulär N:o 6, 1812.

§ 1 Om prästerskapets åtgärd vid mantalsskrivningarna.

§ 2 Rörande sökt förändring i Tabell Formulären.

§ 3 Angående pastorernas vederlags samt behaglig tids förläningsspannmål.

§ 4 Angående överenskommelse mellan pastorer och komministrar, om avstående av jord till de senare ifrån prästgårdar m m.

§ 5 Rörande en ny samling av ecclesiastik stadgar och författningar

§ 6 Om stambok och kollekt till Segerstads kyrka i Uppsala stift.

§ 7 Om stambok och kollekt till Fors kyrkobyggnad i Härnösands stift..

§ 8 Sammanskott till den genom vådeld lidande komminister E Recknou.

§ 9 Rörande förnyad uppgift av de inom stiftet varande blinda eller dövstumma barn.

§ 10 Om nödiga förberedelser till erhållande av salpeter.

§ 11 Till avsättning anmäls.

§ 12 Införväntade medel och räkenskaper.

Utdelade änkehjälpslotter för år 1812.

Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1812.

Räkning över fond för nödlidande präster år 1812.

## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1813)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökning i PDF-filer.** Klicka.

---

### Innehållsförteckning för 1813 (06

(Pärm Kun 1, flik L, fil Kyrk 33 .doc

Cirkulär N:o 1, 1813.

§ 1 Om böndagarna för 1813.

§ 2 Angående Kongl Maj:ts förnyade skolordning tills vidare fortfarande efterlevnad.

§ 3 Om vinnande av ordning och fullständighet i dopböckerna.

*Anteckning på de ämnen, vilka förekommit i 1812 års cirkulär.*

Cirkulär N:o 2, 1813

§ 1 Om vaccinationens ytterligare befrämjande.

§ 2 Ytterligare anmaning till barnmorskors anskaffande till församlingar på landet.

§ 3 Förklaring, över Kongl Maj:ts Nådiga Kungörelse den 9 oktober 1812, angående Stämplade pappersavgiften.

§ 4 Rörande prästers fortfarande ordination vid 23 års ålder.

§ 5 Om kyrkomedlens säkra förvaring och förräntande.

§ 6 Angående prästerskapets närvaro vid sådana rättegångar och förrättningar, som rör deras boställen.

§ 7 Om inrättande av invalidkassor för blesserade av beväringsmanskapet.

§ 8 Till avsättning anmäles.

*Bihang till cirkulär N:o 2, 1813, Grunder användbara vid inrättning av invalidkassor.*

Cirkulär N:o 3, 1813.

§ 1 Om tiden för gudstjänstens hållande i städerna.

§ 2 Angående Krigs- och Huspredikanter.

§ 3 Infordrade upplysningar om gymnasier, skolor och andra läro- och undervisningsanstalter.

§ 4 Om kollekt till Mo kyrkbyggnad.

§ 5 Om förekommande av eldsvådor.

§ 6 Till avsättning anmälas.

Cirkulär N:o 6, 1813.

§ 1 Om tacksägelse efter Hennes Kongl Maj:t Änkedrottningen.

§ 2 Angående ändring i krigsbönen

§ 3 Rörande prästerskapets världsliga befattningar.

§ 4 Angående prästmedicin.

§ 5 Om postfrihet för avsändande av vaccinämne, samt angående en handbok för vaccinatörer.

§ 6 Angående underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen för innevarande år.

§ 7 Änkehjälpsmedlen för år 1812.

*Räkning över fond för nödlidande prästers understöd för år 1812.*

*Förra halvårs kollekter.*

*Uppå Ärkestifts tidningarna för nästkommande år 1813.*

*(forts. följer)*

Cirkulär N:o 7, 1813

§ 1 *Om präst- och pastoral examen samt betyg däröver.*

§ 2 *Om kungsringningens upphörande.*

Cirkulär N:o 8, 1813.

§ 1 *Om tacksägelse i anledning av segern vid Dennewits*

§ 2 *Angående förändring av tiden för gudstjänstens hållande på landet.*

§ 3 *Rörande veneriska smittans kännetecken.*

§ 4 *Om stambok och kollekt till Rytterns och Älfsdals kyrkor i Västerås stift.*

§ 5 *Infordrade geografiska underrättelser.*

Cirkulär N:o 9, 1813.

§ 1 *Angående tacksägelse för segrarna vid Leipzig, den 16, 18 och 19 oktober 1813.*

§ 2 *Om vad, i avseende på smittsamma sjukdomar, iakttagas bör.*

§ 3 *Rörande tunnornas användande under Nådår.*

§ 4 *Angående skolkollegers andel av extra nådårsavkomsten.*

§ 5 *Om de s k veckorapporternas uppgivande för prästerskapet i Gävleborgs län.*

§ 6 *Till avsättning anmälda böcker.*

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1813.*

*Räkning över änkehjälpen i Uppsala stift för år 1813.*

*Räkning över fond för nödlidande präster år 1813.*

## Uppsala domkapitels cirkulär till prästerskapet i Ärkestiftet Första samlingen 1806-1815 - (1814-1815)

**Anvisningar för användning, utskrift och sökningar i PDF-filer.** Klicka.

---

### Innehållsförteckning för 1814-1815 (07)

(Pärm Kun 1. flik M fil Kyrk 34 .doc)

Cirkulär N:o 1, 1814.

§ 1 Om tacksägelse i anledning av Freden med Konungen av Danmark.

§ 2 Om avläggande av den svarta beklädnaden på altaren m m.

§ 3 Infordrade upplysningar, rörande de i stiftet varande brukskyrkor.

Cirkulär N:o 2, 1814.

§ 1 Om deras nattvardsgång, vilka till båtsmän antagas.

§ 2 Angående tiden för gudstjänstens hållande på landet

§ 3 Förbud mot predikande utan behörigt Venia Concionandi.

§ 4 Om anteckningar på prästbordens inventarier.

Cirkulär N:o 3, 1814.

§ 1 Angående de inom församlingen befintliga märkvärdigare antikviteterna.

§ 2 Om ändring i krigsbönen.

§ 3 Om verifikationssättet för durchtågs kostnader.

§ 4 Om sammanskott till ett korrektions och arbets- samt invalidhus för Uppsala län.

Formulär för verkställd kronoskjuts.

Cirkulär N:o 4, 1814.

§ 1 Om deras nattvardsgång, vilka till båtsmän antages.

§ 2 Angående betyg för dem, som söka och antagas till Direktores Musices och Cantus.

§ 3 Rörande ny psalmbok.

§ 4 Rörande brandordningar och förekommande av eldsvådor.

§ 5 Om erhållande av vaccinämnne.

§ 6 Till avsättning anmälda böcker.

Cirkulär N:o 5, 1814.

§ 1 Om oekonomiska besiktningar i stiftet.

§ 2 Änkehjälpsmedlen för år 1813.

§ 3 Om änkehjälps uppbörden för år 1814

§ 4 Räkning över fond till nödlidande prästers understöd för år 1813.

§ 5 Förra halvårets kollekter.

§ 6 Uppå Ärkestiftets tidningar för nästkommande år 1815.

§ 7 Till avsättning anmälas.

(forts följer)

Cirkulär N:o 6, 1814.

§ 1 Om allmänna kungörelsers uppläsande i brukskyrkor.

§ 2 Läsning av krigsbönen upphör.

§ 3 Om stambok och kollekt till sammanbyggnad av Stenstorps, Brunhems och Kyrketorps församlingars kyrkor.

§ 4 Om underhålls utdelningen av krigsmanshus medlen till avskedade krigsmän för år 1814.

§ 5 Om vaccinationens vidare befrämjande.

Cirkulär N:o 10, 1814.

§ 1 Om böndagarna för år 1814

§ 2 Angående edsformulär för civila och militära ämbetsmän och tjänstemän.

§ 3 Om Tabellformulär.

§ 4 Om uppbörden av det beviljade bidraget till ett nytt skolhus i Hudiksvall.

§ 5 Om insändandet av kadaver till anatomisalen härstädes.

§ 6 Till avsättning anmälda böcker.

§ 7 Inföväntade medel och räkenskaper.

Anteckningar på de ämnen, vilka förekommit i 1813 års cirkulär.

Utdelade änkehjälpslotter för år 1814.

Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1814.

Räkning över fond för nödlidande präster år 1814.

---

[Öppna Bokmärken i Navigeringsrutan](#)

Cirkulär N:o 1, 1815.

§ 1 Om böndagarna för år 1815.

§ 2 Riksdagskallelse.

§ 3 Inföväntade medel och räkenskaper före medlet av nästkommande februari månad.

Förteckning på kyrkoherdarna i Uppsala ärkestift år 1815.

Anteckning på ämnen, som förekommit i 1814 års cirkulär.

Cirkulär N:o 2, 1815.

§ 1 Om riksdagsbörens läsande.

§ 2 Riksdagsfullmäktige ifrån ärkestiftet.

§ 3 Till avsättning anmäles.

Cirkulär N:o 3, 1815

§ 1 Vad, som bör iakttagas, vid de överenskommelser om prästrättigheter, som till vinnande av Kongl Maj:ts stadfästelse i underdånighet anmäles

§ 2 Om ytterligare riksdagskontingent för två tredjedels kvartal.

§ 3 Om evangeliska sällskapets skrifter.

Cirkulär N:o 4, 1815.

§ 1 Riksdagsbörens läsande inställes.

§ 2 Den återstående tredjedelen av riksdagskontingentens andra kvartal upphämtas.

§ 3 Till avsättning anmälda böcker.

(forts. följer)

Cirkulär N:o 5, 1815

§ 1 Om inlösen för kyrkorna av en avhandling rörande sockenapotek.

§ 2 Stambok och kollekt till Rådmansö kyrka.

§ 3 Om Cleri Comitalis Circulaire

§ 4 Angående änkehjälpen för år 1814

§ 5 Om änkehjälps uppbörden för år 1815.

§ 6 Räkning över fond för nödlidande präster.

§ 7 Förra halvårs kollekter.

§ 8 Uppå Ärkestiftets tidningar för nästkommande år 1816.

Cirkulär N:o 6, 1815

§ 1 Val av en revisor i riksdiskonto verket.

§ 2 Om årligt uppläsande av 64:de § i Kongl Förordningen den 1 augusti 1805, om skogarna i Riket.

*Utdelade änkehjälpslotter för år 1815.*

*Räkning över änkehjälps uppbörden av Uppsala stift för år 1815.*

*Räkning över fond för nödlidande präster för år 1815.*

## Information – Hjälp att navigera i programmet

Bokmärken med **Grön** / **Röd** färg leder endast till denna information  
- de skall ses som rubriker | navigeringshjälp | upplysningar  
Backa 2 ggr med **grön pil** längst ned på sidan

Eftersom vi presenterar ett omfattande textmaterial visar vi det i s.k. PDF-format  
Formatet tillåter användning av register med s.k. Bokmärken för navigering i  
filen som innehåller många hundra A4-sidor.

### *Bläddring framåt/bakåt i PDF-programmet*

Triangelformade pilar längst ned på sidan

### *Bläddring bland visade sidor i PDF-programmet*

Pilar framåt/bakåt på **grön / rund** botten, längst ned på sidan

### *Bläddring framåt/bakåt i vanliga internetprogram (ofta med färgad bakgrund)*

Pilar framåt/bakåt på **grön / rund** botten längst upp till vänster på sidan

**Blå färg** är länkar som leder till andra program skapade i PDF eller HTML

**Röd färg** är viss förtydligande information

### *Sökfunktionen – klicka på kikarikonen*

PDF-formatet har en inbyggd sökfunktion som söker i hela filen.

- därför är filen stor, vilket är till nackdel för den som använder äldre typ av telefonmodem

- i de senast inlagda texterna ligger innehållsförteckningarna i särskild fil för att undvika dubblerad visning

OBS att finns flera sökalternativ